

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego dla uczniów klas IV – VIII.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów.

I.1.W zakresie odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji:

Uczeń:

- czyta ze zrozumieniem teksty kultury, w tym utwory poetyckie, proste teksty popularnonaukowe oraz teksty informacyjne objęte programem nauczania
- czyta głośno teksty oraz recytuje utwory poetyckie z odpowiednią artykulacją, akcentem, tempem, rytmem i intonacją, przekazując intencję utworu
- odróżnia tekst literacki od tekstu informacyjnego oraz reklamowego, rozumie cel i funkcję czytanych tekstów
- samodzielnie korzysta z usług biblioteki i posługuje się katalogiem bibliotecznym
- rozpoznaje tytuł, wstęp, rozwinięcie i zakończenie tekstu oraz wskazuje akapity
- wyszukuje w tekście informacje istotne dla zrozumienia treści dzieła, w tym informacje wyrażone pośrednio
- określa główny temat utworu literackiego, dzieła sztuki malarskiej, artykułu prasowego
- wskazuje składniki świata przedstawionego utworu literackiego, w tym bohaterów, czas i miejsce oraz wydarzenia

- identyfikuje formy wypowiedzi: zaproszenie, życzenia, gratulacje, zawiadomienie, ogłoszenie, instrukcję, przepis
- określa najważniejsze cechy gatunkowe oraz charakterystyczne elementy powyższych form wypowiedzi
- rozumie, na czym polega proces komunikowania się
- wymienia przykłady znaków służących komunikacji
- uważnie słucha mówiącego i stara się rozpoznać intencje i cele jego wypowiedzi
- rozpoznaje znaczenie niewerbalnych sposobów komunikowania się
- wyróżnia nadawcę i odbiorcę wypowiedzi
- wskazuje narratora w utworze epickim oraz osobę mówiącą w wierszu
- wyjaśnia dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- wie, jak szukać informacji w encyklopedii i słownikach
- posługuje się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi w celu wyszukiwania i korzystania z informacji
- rozpoznaje internetowe formy komunikacji, w tym e-mail, blog, czat, forum internetowe
- korzysta ze słownika języka polskiego oraz słownika wyrazów bliskoznacznych
- sprawnie posługuje się informacjami o pisowni wyrazów, zawartymi w słowniku ortograficznym
- rozumie różnice pomiędzy częściami mowy a częściami zdania
- rozpoznaje i rozumie funkcje głównych części zdania – podmiotu i orzeczenia oraz wskazuje grupę podmiotu i grupę orzeczenia
- wyróżnia przydawki, dopełnienia oraz okoliczniki i określa ich funkcje w zdaniach
- wie, czym się różni zdanie od równoważnika zdania i rozumie funkcje tych wypowiedzeń
- rozróżnia zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte oraz zdania pojedyncze i złożone
- identyfikuje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie

- rozpoznaje w tekście rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, liczebniki, zaimki, przysłówki, przyimki i spójniki
- rozumie różnice między odmiennymi a nieodmiennymi częściami mowy
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, czasów i rodzajów
- rozumie funkcje nieodmiennych części mowy, w tym przyimków i spójników, w wypowiedzi

I.2. W zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury:

Uczeń:

- nazywa własne emocje, wrażenia, refleksje, związane z lekturą utworów literackich i poznawaniem innych tekstów kultury, w tym dzieł malarskich, komiksów, przedstawień teatralnych, filmów, programów telewizyjnych
- rozumie ogólny sens utworu literackiego, określa jego temat, wskazuje bohaterów i główne wydarzenia
- odczytuje wartości pozytywne i ich przeciwieństwa wpisane w teksty kultury i w kontakcie z dziełami kultury kształtuje hierarchię wartości, wrażliwość, poczucie własnej tożsamości i przynależności do wspólnoty
- omawia akcję i wyodrębnia wątki utworu literackiego i filmowego
- określa podstawowe cechy gatunkowe opowiadania, powieści, baśni, legendy, mitu, bajki, fraszki, komiksu
- wyjaśnia morał bajki i formułuje przesłanie baśni
- porównuje sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami
- wyraża własne opinie o bohaterach poznanych tekstów kultury
- charakteryzuje i ocenia postępowanie bohaterów utworów literackich, spektakli teatralnych czy dzieł filmowych
- dostrzega różnicę pomiędzy światem przedstawionym w tekście kultury a światem rzeczywistym

- odróżnia postaci i wydarzenia fantastyczne od realistycznych
- identyfikuje elementy fantastyczne i realistyczne w różnych tekstach kultury, w tym w dziełach sztuki filmowej i malarskiej
- wyodrębnia główne cechy budowy utworu poetyckiego – wers, strofę, rym, rytm, refren, odróżnia wiersz rymowany i biały
- rozpoznaje porównanie, przenośnię, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy i wyjaśnia ich rolę w tekście literackim
- wyróżnia współtwórców dzieła filmowego, spektaklu teatralnego, programu telewizyjnego i audycji radiowej, w tym reżysera, scenarzystę, scenografa, operatora, aktora
- rozróżnia najważniejsze gatunki filmowe – film dokumentalny, animowany, fabularny; komedię, film przygodowy, fantastyczny i fantastycznonaukowy
- identyfikuje elementy przedstawienia teatralnego – grę aktorską, reżyserię, dekoracje, charakteryzację, kostiumy, rekwizyty, muzykę, światło
- określa cechy charakterystyczne programów telewizyjnych i radiowych, w tym programów informacyjnych i rozrywkowych

I.3.W zakresie tworzenia wypowiedzi:

Uczeń:

- posługuje się słownictwem związanym z życiem rodzinnym, szkołą, środowiskiem przyrodniczym i społecznym, światem kultury i mediów
- stosuje zwroty grzecznościowe dostosowane do konkretnej sytuacji komunikacyjnej
- formułuje pytania do poznanego tekstu kultury, w tym tekstu literackiego i informacyjnego
- wypowiada się w spójny sposób na tematy związane z poznanymi tekstami kultury, przestrzegając zasad poprawności językowej
- uczestniczy w dyskusji, słucha rozmówców, uzasadnia własne zdanie, posługuje się logicznymi argumentami i przekonuje innych do swoich racji
- tworzy wypowiedzi pisemne w różnych formach gatunkowych: opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym opowiadanie z dialogiem, pamiętnik, dziennik, list oficjalny i prywatny, sprawozdanie, opis postaci, przedmiotu, krajobrazu, zwierzęcia, budynku, dzieła sztuki, ogłoszenie, zaproszenie, notatkę, instrukcję, przepis, zawiadomienie, gratulacje

- buduje spójne wypowiedzi pisemne, uwzględniając wstęp, rozwinięcie i zakończenie oraz stosuje kompozycję i układ graficzny zgodny z wymogami danej formy gatunkowej
- sporządza plan ramowy i szczegółowy tekstu literackiego
- tworząc własne wypowiedzi, posługuje się synonimami, antonimami, zdrobnieniami oraz zgrubieniami, a także poznanym słownictwem z danej dziedziny
- wyróżnia zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące i poprawnie je zapisuje
- przekształca zdania w równoważniki zdań, zdania pojedyncze w zdania złożone
- odmienia rzeczowniki przez przypadki i liczby i rozpoznaje rodzaje rzeczownika
- odmienia przymiotniki przez przypadki, liczby i rodzaje
- stopniuje przymiotniki i przysłówki oraz używa poprawnych form stopnia równego, wyższego i najwyższego w tworzonych wypowiedziach
- odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy, rodzaje
- zna formy rodzajów gramatycznych przymiotnika i czasownika, wyróżnia rodzaj męsko- i niemęskoosobowy
- wyróżnia typy liczebników i zaimków
- stosuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych poprawne formy gramatyczne odmiennych części mowy
- rozumie rolę nieodmiennych części mowy w wypowiedzeniach i poprawnie stosuje spójniki i przyimki
- zna polski alfabet i wyróżnia samogłoski i spółgłoski
- rozumie różnice między głoskami dźwięcznymi i bezdźwięcznymi, twardymi i miękkimi, ustnymi i nosowymi
- poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne: kropkę, przecinek, znak zapytania, myślnik, cudzysłów, dwukropek, wielokropek, nawias, znak wykrzyknika
- pisze poprawnie pod względem ortograficznym, stosując wiedzę o wymianie głosek, pisowni wielką i małą literą, pisowni „nie” z różnymi częściami mowy

II. Kryteria poszczególnych stopni są zgodne z wymaganiami edukacyjnymi przedstawionymi uczniom na początku roku szkolnego.

Stopień - CELUJĄCY

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

Stopień - BARDZO DOBRY

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Stopień - DOBRY

Uczeń:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,

- bierze czynny udział w lekcji,
- wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

Stopień - DOSTATECZNY

Uczeń:

- częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

Stopień - DOPUSZCZAJĄCY

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

Stopień - NIEDOSTATECZNY

Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- ma kłopoty z techniką czytania,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- wykazuje się niechęcią do nauki,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- nie angażuje się w pracę grupy.

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny dla uczniów klas IV – VIII są:

- opracowane przez wydawnictwo,
- są zintegrowane z planem wynikowym,
- modyfikowane na bieżąco,
- dostosowywane przez nauczyciela do indywidualnych możliwości ucznia i klasy.

WYMAGANIA EDUKACYJNE. KLASA 4

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
1.	Poznajemy nasz nowy podręcznik <i>Zamieńmy słowo</i> , kl. 4	– zapoznaje się ze spisem treści podręcznika – podaje przykłady lekcji literackich, językowych i kulturowych – podaje przykłady lektur obowiązujących i uzupełniających – pod kierunkiem korzysta z podręcznika	– orientuje się w budowie podręcznika – rozpoznaje lekcje literackie, językowe i kulturowe – zna lektury obowiązkowe i uzupełniające – korzysta z podręcznika	– omawia budowę podręcznika – wyjaśnia, czym różnią się lekcje literackie, językowe i kulturowe – rozróżnia lektury obowiązkowe i uzupełniające – świadomie korzysta z podręcznika	– funkcjonalnie korzysta ze spisu treści – omawia różnice między lekcjami literackimi, językowymi i kulturowymi – rozróżnia lektury obowiązkowe i uzupełniające – funkcjonalnie korzysta z podręcznika	– samodzielnie i poprawnie korzysta z całego podręcznika
Rozdział I. Kim jestem?						
2.	1. * Przede wszystkim chcę być... sobą Jack Canfield, Mark Victor Hansen, Kimberly	– przy pomocy opisuje siebie – zna pojęcie roli społecznej	– opisuje siebie – wie, na czym polega rola społeczna – wypowiada się na temat	– w rozwinięty sposób opisuje siebie – wyjaśnia, co	– w oryginalny sposób opisuje siebie – rozróżnia różne role społeczne – charakteryzuje i ocenia	– w wyczerpujący sposób opisuje siebie – wypowiada się

	Kirberger, <i>Jestem...</i> (fragmenty) * Numeracja w wymaganiach edukacyjnych odpowiada numerom scenariuszy lekcji, zawartym w publikacji <i>Zamieńmy słowo. Poradnik nauczyciela</i> dla klasy 4.	– przedstawia bohaterów – rozpoznaje znaki graficzne	bohaterów – wie, na czym polega znak graficzny	to jest rola społeczna – charakteryzuje bohaterów – omawia znaki graficzne	bohaterów – tworzy różnorodne znaki graficzne	na temat ról społecznych – tworzy rozbudowaną wypowiedź na temat bohaterów – interpretuje znaki graficzne
3.	2. Notatka o sobie	– rozpoznaje notatkę wśród innych form wypowiedzi – zna podstawowe rodzaje notatki – wie, co to jest netykieta	– zna cechy notatki – zna rodzaje notatki – zna zasady netykiety	– omawia cechy notatki – omawia różne rodzaje notatki – omawia zasady netykiety	– wyróżnia notatkę spośród innych form wypowiedzi – tworzy różnorodne rodzaje notatki – stosuje się do zasad netykiety	– tworzy funkcjonalną notatkę – bezbłędnie stosuje się do zasad netykiety
4.	3. W świecie liter i głosek	– wie, co to jest alfabet – zna pojęcie litery i głoski	– zna alfabet – wie, co to jest litera – wie, co to jest głoska	– recytuje alfabet – wyjaśnia, czym się różni litera od głoski	– bezbłędnie zna alfabet – rozróżnia literę i głoskę	– wie, do czego służy alfabet – wymienia litery i głoski
5.	4. Dzie-li-my wy-ra-zy	– zna definicję samogłoski i spółgłoski – zna definicję sylaby	– wie, co to jest samogłoska – wie, co to jest spółgłoska – dzieli wyraz na sylaby	– podaje przykłady samogłoski i spółgłoski – podaje przykłady sylab	– rozróżnia samogłoski i spółgłoski – bezbłędnie wyodrębnia sylaby	– dzieli alfabet na samogłoski i spółgłoski – bezbłędnie dzieli wyrazy na sylaby
6.	5. Kłopotliwa litera i	– zna definicję samogłoski i spółgłoski	– wie, co to jest samogłoska – wie, co to jest spółgłoska	– podaje przykłady	– rozróżnia samogłoski i spółgłoski – bezbłędnie wyodrębnia sylaby	– dzieli alfabet na samogłoski i

		– zna definicję sylaby – wie, że <i>i</i> w wyrazie może pełnić różne funkcje	– dzieli wyraz na sylaby – rozróżnia rolę samogłoski <i>i</i>	– samogłoski i spółgłoski – podaje przykłady sylab – określa rolę samogłoski <i>i</i>	– wyjaśnia rolę <i>i</i> w wyrazie	– spółgłoski – bezbłędnie dzieli wyrazy na sylaby – bezbłędnie określa rolę <i>i</i> w wyrazie
7.	6. Jak opisać siebie?	– wie, jakie treści zawiera opis postaci – pod nadzorem tworzy opis postaci – zna pojęcie akapitu	– gromadzi słownictwo do opisu postaci – tworzy opis postaci – wie, co to jest akapit	– gromadzi różnorodne słownictwo do opisu postaci – wyjaśnia, co to jest akapit	– porządkuje słownictwo do opisu postaci – tworzy rozbudowany opis postaci – stosuje w wypowiedzi pisemnej akapity	– samodzielnie tworzy rozbudowany, oryginalny opis postaci o bogatym słownictwie
8.	7. Jestem Polką / Polakiem, a Ty? Grzegorz Kasdepke, <i>Pan Wredzik</i> (fragment książki <i>Kacper z szuflady</i>)	– zetknął się z pojęciem tolerancji – rozpoznaje emocje bohatera	– zna pojęcie tolerancji – nazywa emocje bohatera	– wyjaśnia, na czym polega tolerancja – nazywa i ocenia emocje bohatera	– prezentuje postawę tolerancji – ustosunkowuje się do emocji bohatera	– tworzy dłuższą wypowiedź na temat tolerancji
9.	8. Moje korzenie – legenda o Czechu, Lechu i Rusie Ewa Stadtmüller, <i>Lech, Czech i Rus</i> (fragmenty książki <i>Legenda polskie...</i>)	– zna przykłady legend – wie, czym różnią się elementy realistyczne i fantastyczne	– zna cechy legendy – rozpoznaje elementy realistyczne i fantastyczne	– omawia cechy legendy – omawia elementy realistyczne i fantastyczne	– wyróżnia legendę spośród innych gatunków literackich – omawia funkcje elementów realistycznych i fantastycznych	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
10.	9. Historia pewnej Wandy Magdalena Grądzka, <i>O</i>	– wypowiada się na temat cech i postępowania	– rozpoznaje motywy postępowania i cechy bohaterów	– omawia motywy postępowania i	– ocenia motywy postępowania i cechy bohaterów	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

	<i>Wandzie, co nie chciała Niemca</i> (fragmenty)	bohaterów		cechy bohaterów		
11.	10. Dawno temu w Kruszwicy... Cecylia Niewiadomska, <i>Piast</i> (fragmenty)	– nazywa czas i miejsce wydarzeń – rozpoznaje bohaterów – nazywa cechy dobrego władcy – rozpoznaje wydarzenia w utworze – wie, czym wydarzenia charakteryzują się – wymienia imiona bohaterów – opowiada o przebiegu obyczaju postrzyżyn	– zbiera informacje o czasie i miejscu wydarzeń – wypowiada się na temat bohaterów – omawia cechy dobrego władcy – porządkuje wydarzenia w utworze – rozpoznaje wydarzenia nieprawdopodobne – omawia znaczenie imienia – omawia obyczaj postrzyżyn	– wypowiada się na temat czasu i miejsca wydarzeń – wstępnie charakteryzuje bohaterów – charakteryzuje dobrego władcę – szereguje wydarzenia w utworze – omawia wydarzenia nieprawdopodobne – wypowiada się na temat znaczenia imienia – wypowiada się na temat obyczajów przedstawionych w utworze	– omawia czas i miejsce wydarzeń – charakteryzuje bohaterów – tworzy pełną wypowiedź charakteryzującą dobrego władcę – omawia wydarzenia w utworze – tworzy rozbudowaną wypowiedź na temat wydarzeń nieprawdopodobnych – omawia symboliczne znaczenia imienia – omawia zwyczaje opisane w utworze	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
12.	11. Słówko do słówka –	– zna podstawowe	– zna zasady ortograficzne	– omawia	– stosuje w praktyce zasady	– zapisuje

	pisownia wyrazów z ó	zasady pisowni wyrazów z ó – zna wyjątki pisowni wyrazów z ó – wie, na czym polega kolejność alfabetyczna	pisowni ó – rozpoznaje wyjątki pisowni wyrazów z ó – zna zasady pisowni alfabetycznej	zasady pisowni wyrazów z ó – omawia wyjątki pisowni wyrazów z ó – wymienia litery w kolejności alfabetycznej	pisowni wyrazów z ó – zapisuje poprawnie wyjątki pisowni wyrazów z ó – zna alfabet	bezbłędnie wszystkie wyrazy z ó – zapisuje poprawnie wszystkie wyjątki pisowni wyrazów z ó – wymienia cały alfabet
13.	12. Uważam, uczę się, umiem! – pisownia wyrazów z u	– zna podstawowe zasady pisowni wyrazów z u	– zna zasady ortograficzne pisowni wyrazów z u	– omawia zasady pisowni wyrazów z u	– stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów z u	– zapisuje bezbłędnie wszystkie wyrazy u
14.	13. Ze słownikiem ortograficznym zawsze różnie!	– zna słownik ortograficzny	– wie, do czego służy słownik ortograficzny	– omawia budowę słownika ortograficznego	– funkcjonalnie korzysta ze słownika ortograficznego	– pracuje ze słownikiem ortograficznym
15.	14. Polski krajobraz w wersach i strofach Władysław Bełza, <i>Ziemia rodzinna</i>	– zna pojęcia wersu i strofy – wie, kto to jest osoba mówiąca w wierszu	– odróżnia wers od strofy – rozpoznaje osobę mówiącą w wierszu	– wyjaśnia, co to jest wers i strofa – wypowiada się na temat osoby	– dzieli wiersz na wersy i strofy – omawia osobę mówiącą w wierszu	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór

				mówiącej w wierszu		
16.	15. Pieśń wszystkich Polaków Józef Wybicki, <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>	– zna pojęcie hymnu – kojarzy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> z polską tradycją narodową – zna pojęcie refrenu	– zna cechy hymnu jako gatunku literackiego – wie, że <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> jest hymnem narodowym – rozpoznaje refren	– omawia cechy hymnu – zna rolę <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> w polskiej tradycji narodowej – omawia znaczenie refrenu	– rozpoznaje hymn spośród innych gatunków literackich – omawia rolę <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> w polskiej tradycji narodowej – wyjaśnia funkcje refrenu	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór
17.	16. Kim jestem? Podsumowanie rozdziału I Józef Ratajczak, <i>Legenda</i> materiał z rozdziału I	– wie, kto to jest bohater fantastyczny – zna pojęcie wersu i strofy – podaje przykłady legend – zna pojęcie samogłoski i spółgłoski – zna pojęcie litery i głoski – rozpoznaje literę <i>i</i> – zna wyrazy z <i>ó</i> niewymiennym – zna pojęcie sylaby – rozpoznaje notatkę	– rozpoznaje w tekście bohatera fantastycznego – odróżnia wers od strofy – zna cechy legendy – wie, czym jest samogłoska i spółgłoska – wie, czym jest litera i głoska – rozpoznaje różne funkcje litery <i>i</i> – podaje przykłady wyrazów z <i>ó</i> niewymiennym – wie, czym jest sylaba – zna cechy notatki jako formy wypowiedzi	– omawia bohatera fantastycznego – wskazuje wersy i strofy – wyjaśnia różnicę między wersem i strofą – omawia cechy legendy – odróżnia samogłoskę od spółgłoski – odróżnia literę od głoski – omawia	– określa funkcję bohatera fantastycznego – dzieli wiersz na wersy i strofy – wyróżnia legendę spośród innych gatunków literackich – rozpoznaje samogłoskę i spółgłoskę – rozróżnia literę i głoskę – wyjaśnia funkcję litery <i>i</i> w wyrazie – poprawnie zapisuje wyrazy z <i>ó</i> niewymiennym – wyróżnia w wersie sylaby – tworzy funkcjonalną notatkę	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

				funkcję litery <i>i</i> – omawia przykłady wyrazów z <i>ó</i> niewymiennym – podaje przykłady sylaby – tworzy notatkę		
18.	88. A może by tak polatać? LEKTUROWNIK Jan Brzechwa, <i>Akademia pana Kleksa</i>	– wyjaśnia, czy lektura mu się podoba – wyodrębnia wydarzenia – zbiera podstawowe informacje o bohaterze – wie, co to jest portal czytelniczy	– wypowiada się na temat lektury – przedstawia wybrane wydarzenia – wypowiada się na temat bohatera – zapoznaje się z tekstem zamieszczonym na portalu czytelniczym	– przedstawia swoją opinię o lekturze – przedstawia wszystkie wydarzenia – charakteryzuje bohatera – ocenia teksty zamieszczone na portalu czytelniczym	– ocenia lekturę – porządkuje wydarzenia – charakteryzuje i ocenia bohatera – ustosunkowuje się do tekstu zamieszczonego na portalu czytelniczym	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór
19.	89. Jedyna taka Akademia! LEKTUROWNIK Jan Brzechwa, <i>Akademia pana Kleksa</i>	– gromadzi słownictwo do opisu budynku szkoły – opowiada o szkole marzeń	– tworzy opis budynku szkoły – wypowiada się na temat szkoły marzeń	– tworzy ciekawy opis budynku szkoły – charakteryzuje szkołę marzeń	– tworzy rozbudowany opis budynku szkoły – przedstawia swoją szkołę marzeń	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór
20.	90. Nauka w Akademii	– zna zasady	– omawia zasady obowiązujące	– tworzy	– ocenia zasady obowiązujące w	– samodzielnie

	LEKTUROWNIK Jan Brzechwa, <i>Akademia pana Kleksa</i>	obowiązujące w szkole – nazywa przedmioty szkolne – wymienia podstawowe prawa i obowiązki ucznia Akademii – zna frazeologizm <i>mieć olej w głowie</i>	w szkole – wymienia przedmioty szkolne bohatera – wymienia wszystkie prawa i obowiązki ucznia Akademii – stosuje w wypowiedzi frazeologizm <i>mieć olej w głowie</i>	wypowiedź na temat zasad obowiązujących w szkole – wypowiada się na temat przedmiotów szkolnych bohatera – omawia prawa i obowiązki ucznia Akademii – świadomie stosuje w wypowiedzi frazeologizm <i>mieć olej w głowie</i>	szkole – omawia przedmioty szkolne bohatera – ocenia prawa i obowiązki ucznia Akademii – wyjaśnia frazeologizm <i>mieć olej w głowie</i>	analizuje i interpretuje utwór
21.	91. Ach, bo pan Kleks potrafi wszystko! – opisujemy wyjątkowego profesora LEKTUROWNIK Jan Brzechwa, <i>Akademia pana Kleksa</i>	– nazywa wybrane cechy dobrego nauczyciela – gromadzi słownictwo do opisu tytułowego bohatera – podaje przykład ulubionego nauczyciela	– nazywa cechy dobrego nauczyciela – wstępnie opisuje tytułowego bohatera – wstępnie opisuje ulubionego nauczyciela	– wypowiada się na temat cech dobrego nauczyciela – opisuje tytułowego bohatera	– omawia cechy dobrego nauczyciela – w rozwinięty sposób opisuje tytułowego bohatera – opisuje w rozwinięty sposób ulubionego nauczyciela	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór

22.	92. Nie jestem zwykłym szpakiem LEKTUROWNIK Jan Brzechwa, <i>Akademia pana Kleksa</i>	– zna wydarzenia związane z bohaterem – rozpoznaje ciąg przyczynowo-skutkowy – pod kierunkiem pisze dalszy ciąg książki	– porządkuje wydarzenia związane z bohaterem – zna chronologię wydarzeń – podaje propozycję dalszego ciągu książki	– streszcza historię bohatera – opowiada o wydarzeniach w kolejności chronologicznej – pisze dalszą część książki	– opowiada historię bohatera - relacjonuje kolejność chronologiczną wydarzeń – pisze rozwiniętą dalszą część książki	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór
Rozdział II. Ja i rodzina						
23.	17. Najważniejsze, że jesteśmy razem... Agnieszka Chylińska, <i>Zezia i Giler</i> (fragmenty)	– rozpoznaje cechy bohaterów – opowiada o swojej rodzinie – zna słowo <i>wieź</i> – zna pojęcie kontrastu	– nazywa cechy bohaterów – ma świadomość znaczenia rodziny – wyjaśnia znaczenie słowa <i>wieź</i> – wie, na czym polega kontrast	– omawia cechy bohaterów – wypowiada się na temat znaczenia rodziny – opowiada o więziach rodzinnych bohaterów – wyjaśnia, na czym polega kontrast	– ocenia cechy bohaterów – docenia znaczenie rodziny – wypowiada się na temat znaczenia więzi rodzinnych – omawia funkcję kontrastu	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór
24.	18. Co mi chcesz powiedzieć? Podział wypowiedzeń	– zna pojęcie wypowiedzenia – zna różne rodzaje wypowiedzeń – rozpoznaje różne	– wie, co to jest wypowiedzenie – rozpoznaje rodzaje wypowiedzeń – zna różne znaki	– omawia wypowiedzenia – omawia różne rodzaje	– wyjaśnia, co to jest wypowiedzenie – wyjaśnia, czym cechują się różne rodzaje wypowiedzeń – stosuje odpowiednie znaki	– stosuje w swoich wypowiedziach wszystkie rodzaje wypowiedzeń

		znaki interpunkcyjne stosowane na końcu wypowiedzeń	interpunkcyjne stosowane na końcu wypowiedzeń	wypowiedzeń – stosuje znaki interpunkcyjne stosowane na końcu wypowiedzeń	interpunkcyjne na końcu wypowiedzeń	
25.	19. W rodzinie znaków interpunkcyjnych	– zna podstawowe znaki interpunkcyjne	– zna wszystkie znaki interpunkcyjne	– wie, jak stosować znaki interpunkcyjne	– stosuje w praktyce wszystkie znaki interpunkcyjne	– poprawnie stosuje różne znaki interpunkcyjne
26.	20. Jak poprawnie zapisywać dialog	– wie, na czym polega dialog – zna zasady zapisywania dialogu	– rozpoznaje dialog – omawia zasady zapisywania dialogu	– omawia dialog – zapisuje dialog	– wyjaśnia, na czym polega dialog – zapisuje poprawnie dialog	– tworzy samodzielnie dialog
27.	21. Pozdrawiam Cię serdecznie!	– miał do czynienia z pisanem kartek pocztowych – rozpoznaje adresata i nadawcę – pod kierunkiem pisze pozdrowienia – rozpoznaje podstawowe skróty stosowane na kartkach pocztowych – wie, jak adresować kartki pocztowe	– wie, co to jest kartka pocztowa – wie, kim jest adresat i nadawca – zna zasady pisania pozdrowień – zna skróty stosowane na kartkach pocztowych – zna zasady adresowania kartek pocztowych	– wyjaśnia, co to jest kartka pocztowa – wyjaśnia, kto to jest adresat, a kto nadawca – omawia zasady pisania pozdrowień – poprawnie zapisuje skróty stosowane na kartkach pocztowych – omawia zasady	– wyjaśnia, czym różni się kartka pocztowa od listu – odróżnia nadawcę i adresata – pisze pozdrowienia – stosuje skróty typowe dla kartek pocztowych – adresuje kartki pocztowe	– samodzielnie i poprawnie pisze kartkę pocztową – adresuje kartkę pocztową

				adresowania kartek pocztowych		
28.	22. W rzeczy samej... – liczba i rodzaj rzeczownika	– wie, że rzeczownik jest częścią mowy – wie, że rzeczownik odmienia się przez liczbę – wie, że rzeczownik ma określony rodzaj	– wie, czym wyróżnia się rzeczownik spośród innych części mowy – rozpoznaje liczbę i rodzaj rzeczownika	– podaje przykłady rzeczowników – określa ich liczbę i rodzaj	– rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy – odmienia rzeczownik przez liczbę i określa rodzaj	– bezbłędnie rozpoznaje rzeczowniki – określa ich liczbę i rodzaj
29.	23. Taki przypadek!	– wie, że rzeczownik odmienia się przez przypadki	– zna nazwy przypadków i pytania do nich	– bezbłędnie wymienia nazwy przypadków i pytania do nich	– odmienia rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej	– bezbłędnie odmienia rzeczowniki przez przypadki
30.	24. Rodzinne dyskusje. O sztuce argumentowania Aneta Załazińska, <i>Wakacje, czyli jak wygląda walka na argumenty</i> (fragmenty)	– zna pojęcie <i>argument</i> – wie, jak jest zbudowany argument – zna pojęcie manipulacji	– wie, co to jest argument – wyjaśnia budowę argumentu – wie, na czym polega manipulacja	– wyjaśnia, co to jest argument – podaje przykłady argumentu – wyjaśnia, na czym polega manipulacja	– stosuje argumenty w swoich wypowiedziach – omawia budowę argumentu – nie poddaje się manipulacji	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
31.	25. Mam swój pokój! Marcin Szczygielski, <i>Teatr Niewidzialnych Dzieci</i> (fragmenty)	– wie, jak opisać pokój – rozpoznaje emocje bohatera	– gromadzi słownictwo do opisu pokoju – nazywa emocje bohatera	– porządkuje słownictwo do opisu pokoju – wypowiada	– opisuje pokój – ocenia emocje bohatera	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

				się na temat emocji bohatera		
32.	26. Raz wielką, a raz małą literą	– zna pojęcia rzeczowników pospolitych i własnych – zna podstawowe zasady pisowni imion, nazwisk, przezwisk, przydomków i pseudonimów – zna podstawowe zasady pisowni tytułów książek, nazw świąt i obrzędów – zna zasady pisowni nazw wydarzeń historycznych	– wie, czym różnią się rzeczowniki pospolite od własnych – zna zasady pisowni imion, nazwisk, przezwisk, przydomków i pseudonimów – zna zasady zapisu tytułów książek, nazw świąt i obrzędów – wymienia zasady pisowni nazw wydarzeń historycznych	– rozróżnia rzeczowniki pospolite i własne – omawia zasady pisowni imion i nazwisk – omawia zasady pisowni tytułów książek, nazw świąt i obrzędów – omawia zasady pisowni nazw wydarzeń historycznych	– omawia rzeczowniki pospolite i własne – stosuje w praktyce zasady pisowni imion, nazwisk, przezwisk, przydomków i pseudonimów – stosuje w praktyce zasady pisowni tytułów książek, nazw świąt i obrzędów – stosuje w praktyce zasady pisowni nazw wydarzeń historycznych	– poprawnie stosuje wszystkie zasady pisowni wielką i małą literą
33.	27. W czarnej jamie jest ciekawie! Joanna Papuzińska, <i>Czarna jama</i>	– zna pojęcie podmiotu lirycznego – zna pojęcie porównania	– wie, kto to jest podmiot liryczny – wie, na czym polega porównanie	– omawia podmiot liryczny utworu	– charakteryzuje podmiot liryczny utworu – omawia funkcję porównania	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

				– wyjaśnia, na czym polega porównanie		
34.	28. Ja i rodzina. Podsumowanie rozdziału II Jagoda Michalak, <i>Nauka cierpliwości na Wyspie Spadających Gwiazd</i> (fragmenty) materiał z rozdziału II	– czyta płynnie tekst – gromadzi słownictwo do opisu pokoju – zna pojęcie porównania – wie, co to jest wypowiedzenie – wie, co to są pozdrowienia – zna pojęcie dialogu – rozpoznaje rzeczownik – zna pojęcie argumentu	– czyta ze zrozumieniem – porządkuje słownictwo do opisu pokoju – wie, co to jest porównanie – zna różne rodzaje wypowiedzeń – układa treść pozdrowień – wie, na czym polega dialog – wie, że rzeczownik odmienia się przez przypadki i liczby – określa rodzaj rzeczownika – wie, co to jest argument	– czyta ze zrozumieniem – dokonuje wyboru słownictwa do opisu pokoju – wyjaśnia, co to jest porównanie – rozpoznaje rodzaje wypowiedzeń – pisze proste pozdrowienia – zapisuje dialog – odmienia rzeczownik przez przypadki i liczby – zna budowę argumentu	– czyta płynnie ze zrozumieniem – opisuje pokój – określa funkcję porównania – stosuje różne rodzaje wypowiedzeń – pisze pozdrowienia – poprawnie zapisuje dialog – bezbłędnie odmienia rzeczowniki przez przypadki i liczby – określa ich rodzaj – stosuje w swoich wypowiedziach argumenty	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
Rozdział III. Ja i nauka						
35.	29. Trudna lekcja... życia Julian Tuwim, <i>Nauka</i>	– wie, kto to jest osoba mówiąca w wierszu – zna pojęcia wiedzy i mądrości	– wypowiada się na temat osoby mówiącej w wierszu – rozróżnia wiedzę od mądrości życiowej	– omawia osobę mówiącą w wierszu	– charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu – wyjaśnia, na czym polega różnica między wiedzą a	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz

				– omawia różnice między wiedzą a mądrością	mądrością życiową	
36.	30. Szkoła – ten budynek pamięta się przez całe życie	– wie, jak opisać budynek szkoły – wie, kto jest patronem szkoły – pod nadzorem tworzy notatkę	– gromadzi słownictwo do opisu budynku szkoły – przedstawia patrona szkoły – tworzy notatkę	– opisuje budynek szkoły – przekazuje podstawowe informacje o patronie szkoły – tworzy notatkę zgodnie z wymogami tej formy wypowiedzi	– wyczerpująco opisuje budynek szkoły – wypowiada się na temat patrona szkoły – tworzy funkcjonalną notatkę	– tworzy samodzielnie opis budynku szkoły i funkcjonalną notatkę
37.	93. Świat przygód Mikołajka LEKTUROWNIK René Goscinny, <i>Mikołajek</i>	– zna pojęcie świata przedstawionego – rozpoznaje humor w tekście	– wie, jakie elementy składają się na świat przedstawiony utworu – wskazuje wydarzenia humorystyczne	– wstępnie omawia elementy świata przedstawionego – omawia wydarzenia humorystyczne	– omawia elementy świata przedstawionego lektury – wyjaśnia, z czego wynika humor wydarzeń	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór
38.	94. Mikołajek i przyjaciele LEKTUROWNIK René Goscinny,	– rozpoznaje cechy Mikołajka i jego kolegów – rozpoznaje zachowania bohaterów	– nazywa cechy Mikołajka i jego kolegów – omawia zachowanie bohaterów – porządkuje słownictwo do	– omawia cechy Mikołajka i jego kolegów – wypowiada	– ocenia cechy Mikołajka i jego kolegów – ocenia zachowania bohaterów – wyczerpująco opisuje bohaterów	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór

	<i>Mikołajek</i>	– gromadzi słownictwo do opisu bohatera – mówi o swoich sposobach spędzania wolnego czasu	- opisu bohatera – wymienia sposoby spędzania wolnego czasu	- się na temat zachowania bohaterów – opisuje bohaterów – omawia sposoby spędzania wolnego czasu	– wypowiada się na temat sposobów spędzania wolnego czasu	
39.	95. Mikołajek i jego szkoła LEKTUROWNIK René Goscinny, <i>Mikołajek</i>	– gromadzi słownictwo do opisu sali lekcyjnej – wymienia nauczycieli w szkole Mikołajka – wskazuje fragmenty, mówiące o stosunku chłopców do nauki szkolnej – zna zasady kodeksu dobrych manier w szkole – wskazuje fragmenty mówiące o zachowaniu chłopców podczas przerw	– porządkuje słownictwo do opisu sali lekcyjnej – omawia nauczycieli w szkole Mikołajka – wypowiada się na temat stosunku chłopców do nauki szkolnej – wymienia zasady kodeksu dobrych manier w szkole – omawia zachowanie chłopców podczas przerw	– opisuje salę lekcyjną – porównuje nauczycieli w szkole Mikołajka – omawia stosunek chłopców do nauki szkolnej – omawia zasady kodeksu dobrych manier w szkole – wypowiada się na temat zachowania chłopców podczas przerw	– wyczerpująco opisuje salę lekcyjną – ocenia nauczycieli w szkole Mikołajka – ocenia stosunek chłopców do nauki szkolnej – ocenia zasady kodeksu dobrych manier we szkole – ocenia zachowanie chłopców podczas przerw	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór

40.	96. Świat dorosłych w <i>Mikołajku</i> LEKTUROWNIK René Goscinný, <i>Mikołajek</i>	– wie, kto to jest narrator dziecięcy – rozpoznaje cechy dorosłych – wie, na czym polega skuteczne porozumiewanie się – podaje propozycje dalszych losów postaci	– rozpoznaje narratora dziecięcego – nazywa cechy dorosłych – zna zasady skutecznego porozumiewania się – opisuje dalsze losy postaci	– wypowiada się na temat narratora dziecięcego – wypowiada się na temat cech dorosłych – omawia zasady skutecznego porozumiewania się – opisuje wyczerpująco dalsze losy postaci	– omawia funkcje narratora dziecięcego – omawia cechy dorosłych – komentuje zasady skutecznego porozumiewania się – wypowiada się na temat dalszych losów postaci	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór
41.	31. Uwaga! Przyimek szuka pary	– wie, że przyimek jest nieodmienną częścią mowy – wie, że przyimek łączy się z rzeczownikiem	– wie, czym cechuje się przyimek – rozpoznaje wyrażenie przyimkowe	– omawia cechy przyimka – podaje przykłady wyrażen przyimkowych	– rozpoznaje przyimek spośród innych części mowy – tworzy wyrażenia przyimkowe	– poprawnie stosuje przyimki i wyrażenia przyimkowe w swoich wypowiedziach
42.	32. Spośród, ponad, między, wkoło – z przyimkami jest wesoło!	– zna podstawowe zasady pisowni przyimków prostych i złożonych – zna podstawowe zasady pisowni wyrażen przyimkowych	– zna zasady pisowni przyimków prostych i złożonych – zna zasady pisowni wyrażen przyimkowych	– omawia zasady pisowni przyimków prostych i złożonych – omawia zasady pisowni	– stosuje w praktyce zasady pisowni przyimków prostych i złożonych – stosuje w praktyce zasady pisowni wyrażen przyimkowych	– bezbłędnie zapisuje przyimki proste i złożone oraz wyrażenia przyimkowe

				wyrażeń przyimkowych		
43.	33. Chcę Ci podziękować...	– umie wyrazić podziękowanie	– wie, na czym polega podziękowanie	– wyjaśnia, na czym polega podziękowanie	– tworzy tekst podziękowania	– pisze ciekawe i oryginalne podziękowanie
44.	34. Co robię? Odmieniam czasowniki	– wie, że czasownik jest odmianą częścią mowy – zna pytania, na które odpowiada czasownik – wie, przez jakie formy odmienia się czasownik – odróżnia bezokolicznik od odmienionych form czasownika – wie, co to jest czasownik niewłaściwy	– wie, czym cechuje się czasownik – wymienia pytania, na które odpowiada czasownik – rozpoznaje osoby, liczbę i rodzaj czasownika – wie, co to jest bezokolicznik i formy osobowe czasownika – zna czasowniki niewłaściwe	– wyjaśnia, czym cechuje się czasownik – omawia pytania, na które odpowiada czasownik – odmienia czasownik przez osobę, liczbę i rodzaj – wyjaśnia, czym różni się bezokolicznik od form osobowych – podaje przykłady czasowników niewłaściwych	– rozpoznaje czasownik spośród innych części mowy – omawia różnice występujące w pytaniach, na które odpowiada czasownik – odmienia bezbłędnie czasownik przez osobę, liczbę i rodzaj – rozpoznaje bezokolicznik i formy osobowe czasownika – rozpoznaje czasowniki niewłaściwe	– stosuje poprawnie i funkcjonalnie czasowniki w swoich wypowiedziach
45.	35. Czasownik na dobry czas	– wie, że czasownik odmienia się przez czasy	– zna czasy czasownika	– określa czas czasownika	– odmienia czasownik przez czasy	– bezbłędnie określa i odmienia przez czas czasowniki

46.	36. Nie jestem sam – w grupie siła Artur B. Chmielewski, Ewelina Zambrzycka- Kościelnicka, <i>Kosmiczne wyzwania</i> (fragmenty)	– zna pojęcie komunikacji – świadomie należy do grupy – nie wdaje się w konflikty grupowe – wie o istnieniu kodeksu dobrej komunikacji	– wie, na czym polega udana komunikacja – podejmuje współpracę – zna zalety działania w grupie – wie, na czym polega łagodzenie konfliktów – zna zasady kodeksu skutecznej komunikacji w klasie	– wyjaśnia, na czym polega skuteczna komunikacja – chce pracować w grupie – wyjaśnia, jak łagodzić konflikty w grupie – dostosowuje się do zasad skutecznej komunikacji w grupie	– bierze udział w skutecznej komunikacji – współdziała w grupie – potrafi łagodzić konflikty – stosuje zasady kodeksu skutecznej komunikacji w klasie	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
47.	37. Mam swoje zdanie	– rozróżnia zdanie i równoważnik zdania – podaje przykłady czasownika w formie osobowej	– wie, czym różni się zdanie i równoważnik zdania – rozpoznaje czasowniki w formie osobowej	– omawia różnice między zdaniem a równoważnikiem zdania – omawia czasowniki w formie osobowej	– rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania – stosuje czasowniki w formie osobowej	– bezbłędnie stosuje zdanie i równoważnik zdania oraz czasowniki w formie osobowej w swoich wypowiedziach
48.	38. Dobry plan to podstawa!	– wie, co to jest plan wydarzeń – wie, czym różni się plan ramowy od planu szczegółowego	– wie, na czym polega plan wydarzeń – odróżnia plan ramowy i plan szczegółowy	– wyjaśnia, jak tworzyć plan wydarzeń – tworzy plan ramowy i plan	– wyjaśnia, na czym polega plan wydarzeń – tworzy poprawnie plan ramowy i plan szczegółowy	– samodzielnie i świadomie tworzy plan wydarzeń

				szczegółowy		
49.	39. Co może się zdarzyć w bibliotece? Dorota Bałuszyńska-Srebro, <i>Księga Julii</i> (fragmenty)	– podaje przykłady wydarzeń fantastycznych i realistycznych – wie, do czego służy biblioteka – wie, do czego służy katalog – wie, do czego służy plan wydarzeń	– wie, co to są wydarzenia realistyczne i fantastyczne – wie, jak korzystać z biblioteki – zna różne rodzaje katalogów – wie, jak tworzyć plan wydarzeń	– odróżnia wydarzenia realistyczne i fantastyczne – wyjaśnia, jak korzystać z biblioteki – omawia różne rodzaje katalogów – tworzy plan wydarzeń	– wyjaśnia, czym różnią się wydarzenia fantastyczne od realistycznych – korzysta z biblioteki – korzysta z różnych rodzajów katalogów – tworzy funkcjonalny plan wydarzeń	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
50.	40. Nie trwoży mnie pisownia <i>nie</i> z rzeczownikami i czasownikami	– zna podstawowe zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikiem i czasownikiem – zna podstawowe zasady pisowni łącznej i rozdzielnej – podaje przykłady rzeczowników odczasownikowych – podaje wyjątki pisowni <i>nie</i>	– zna zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikiem i czasownikiem – zna zasady pisowni łącznej i rozdzielnej – zna rzeczowniki odczasownikowe – zna wyjątki pisowni <i>nie</i>	– omawia zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami i czasownikami – omawia zasady pisowni łącznej i rozdzielnej – rozpoznaje rzeczowniki odczasownikowe – wyjaśnia pisownię wyjątków	– stosuje w praktyce zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikiem i czasownikiem – stosuje w praktyce zasady pisowni łącznej i rozdzielnej – podaje przykłady rzeczowników odczasownikowych – rozpoznaje wyjątki pisowni <i>nie</i>	– poprawnie zapisuje <i>nie</i> z rzeczownikami i czasownikami
51.	41. Ja i nauka Podsumowanie	– czyta tekst – wie, jak stworzyć	– czyta ze zrozumieniem – wie, na czym polega ramowy	– czyta ze zrozumieniem	– czyta płynnie ze zrozumieniem – tworzy ramowy plan wydarzeń	– samodzielnie analizuje i

	rozdziału III Sabine Städing, <i>Petronela z</i> <i>Jabłoniowego Sadu.</i> <i>Na tropie tajemnic</i> (fragmenty) materiał z rozdziału III	ramowy plan wydarzeń – wie, na czym polega podziękowanie – zna pojęcie katalogu bibliotecznego – wie, że rzeczownik odmienia się przez przypadki – wie, że czasownik występuje w formie osobowej i nieosobowej – wie, co to jest przyimek – wie, co to jest wyrażenie przyimkowe – zna podstawowe zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikiem i czasownikiem – wie, jak opisać budynek szkoły	plan wydarzeń – rozpoznaje podziękowania spośród innych form wypowiedzi – wie, do czego służy katalog biblioteczny – zna przypadki rzeczownika – zna formę osobową i nieosobową czasownika – zna przyimki proste i złożone – rozpoznaje wyrażenia przyimkowe – zna zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami i czasownikami – gromadzi słownictwo do opisu budynku szkoły	– omawia ramowy plan wydarzeń – pisze podziękowania – omawia zasady korzystania z katalogu bibliotecznego – rozpoznaje przypadki rzeczownika – omawia formę osobową i nieosobową czasownika – omawia przyimki proste i złożone – omawia wyrażenia przyimkowe – omawia zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikiem i czasownikiem – opisuje	– pisze rozbudowane podziękowania – funkcjonalnie korzysta z katalogu bibliotecznego – odmienia rzeczownik przez przypadki – odróżnia formę osobową i nieosobową czasownika – rozróżnia przyimki proste i złożone – tworzy wyrażenia przyimkowe – stosuje w praktyce zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami i czasownikami – opisuje w wyczerpujący sposób budynek szkoły	interpretuje tekst
--	---	--	--	---	--	---------------------------

				budynek szkoły		
Rozdział IV. Ja i ty						
52.	42. Po przyjacielską radę tylko do jeżozwierz Michel Piquemal, <i>Jeżozwierz</i>	– dostrzega relacje między bohaterami – rozpoznaje cechy bohaterów – dostrzega tematykę utworu	– omawia relacje między bohaterami – nazywa cechy bohaterów – rozpoznaje tematykę utworu	– wypowiada się na temat relacji między bohaterami – wypowiada się na temat cech bohaterów – omawia tematykę utworu	– ocenia relacje między bohaterami – charakteryzuje bohaterów – formułuje tematykę utworu	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
53.	43. Sąsiedzkie porachunki Aleksander Fredro, <i>Paweł i Gawęł</i>	– rozpoznaje cechy bohaterów – dostrzega konflikt między bohaterami – towarzyszy przy nagraniu słuchowiska	– nazywa cechy bohaterów – omawia przyczyny konfliktu między bohaterami – bierze udział w nagraniu słuchowiska	– omawia cechy bohaterów – wypowiada się na temat konfliktu między bohaterami – bierze czynny udział w nagraniu słuchowiska	– charakteryzuje bohaterów – omawia przebieg konfliktu między bohaterami – kieruje nagraniem słuchowiska	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
54.	44. Co podarować przyjacielowi? Opis	– rozpoznaje opis przedmiotu – gromadzi słownictwo	– wie, na czym polega opis przedmiotu – porządkuje słownictwo do	– wyjaśnia, na czym polega opis	– rozpoznaje opis przedmiotu wśród innych form wypowiedzi – w wyczerpujący sposób opisuje	– tworzy wyczerpujący i oryginalny opis

	przedmiotu	do opisu przedmiotu	opisu przedmiotu	przedmiotu – opisuje przedmiot	przedmiot	przedmiotu
55.	45. Opisujesz – przymiotnika potrzebujesz!	– wie, że przymiotnik jest odmienną częścią mowy – wie, przez co odmienia się przymiotnik	– wie, czym cechuje się przymiotnik jako część mowy – wie, że przymiotnik odmienia się przez przypadki, liczbę i rodzaje	– omawia cechy przymiotnika – omawia formy przymiotnika	– rozpoznaje przymiotnik spośród innych części mowy – odmienia przymiotnik przez przypadki, liczbę i rodzaje	– stosuje poprawne formy przymiotnika w swoich wypowiedziach
56.	46. Urodziny Kłapouchego Alan Alexander Milne, <i>Kubuś Puchatek</i> (fragmenty)	– zna pojęcie zdrobnienia – gromadzi słownictwo do opisu przedmiotu – wie, co to jest plan twórczy	– wie, na czym polega zdrobnienie – porządkuje słownictwo do opisu przedmiotu – wie, jak skonstruować plan twórczy	– omawia zdrobnienie – tworzy opis przedmiotu – konstruuje plan twórczy	– rozpoznaje zdrobnienia w tekście – tworzy rozbudowany opis przedmiotu – konstruuje funkcjonalny plan twórczy	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
57.	47. Jak przygotować życzenia?	– wie, jaką formą wypowiedzi są życzenia – pod nadzorem układa tekst życzeń	– wie, czym cechują się życzenia – układa tekst życzeń	– omawia cechy życzeń – poprawnie układa tekst życzeń	– rozpoznaje życzenia spośród innych form wypowiedzi – układa oryginalny tekst życzeń	– samodzielnie układa oryginalny tekst życzeń
58.	48. Czas zaprzyjaźnić się z rz!	– zna podstawowe zasady pisowni wyrazów z rz – zna wyjątki	– zna zasady pisowni wyrazów z rz – podaje przykłady wyjątków	– omawia zasady pisowni wyrazów z rz – omawia wyjątki	– stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów z rz – poprawnie zapisuje wyjątki	– bezbłędnie stosuje zasady pisowni wyrazów z rz i wyjątków
59.	49. Co nam ułatwi pisownię wyrazów z ż?	– zna podstawowe zasady pisowni wyrazów z ż	– zna zasady pisowni wyrazów z ż	– omawia zasady pisowni wyrazów z ż	– stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów z ż	– bezbłędnie stosuje zasady pisowni wyrazów z ż

60.	50. Prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie Adam Mickiewicz, <i>Przyjaciele</i> Tadeusz Makowski, <i>Dwaj mali przyjaciele</i>	– rozpoznaje cechy bohaterów – zna pojęcie przyjaźni – ogląda ze zrozumieniem obraz – rozpoznaje nastrój dzieła	– nazywa cechy bohaterów – wie, na czym polega przyjaźń – wypowiada się na temat obrazu – wypowiada się na temat nastroju dzieła	– omawia cechy bohaterów – wypowiada się na temat przyjaźni – omawia warstwę przedstawienia obrazu – omawia nastrój dzieła	– charakteryzuje bohaterów – tworzy wypowiedź na temat przyjaźni – interpretuje obraz – określa nastrój dzieła	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst i obraz
61.	51. Podmiot i orzeczenie – najważniejszy związek w zdaniu	– wie, że podmiot i orzeczenie to części zdania – rozpoznaje czasownik w formie osobowej	– wie, czym cechują się podmiot i orzeczenie jako części zdania – wie, czym cechuje się czasownik w formie osobowej	– omawia podmiot i orzeczenie jako części zdania – omawia czasownik w formie osobowej	– rozpoznaje podmiot i orzeczenie spośród innych części zdania – odmienia czasownik w formie osobowej	– stosuje poprawnie podmiot i orzeczenie i czasowniki w formie osobowej w swoich wypowiedziach
62.	52. Grupa podmiotu i grupa orzeczenia	– rozpoznaje podmiot i orzeczenie – wie, że stanowią one ośrodek grupy podmiotu i grupy orzeczenia	– wie, czym cechuje się podmiot – wie, jakie części zdania tworzą grupę podmiotu – wie, czym cechuje się orzeczenie – wie, jakie części zdania tworzą grupę orzeczenia	– omawia podmiot i grupę podmiotu – omawia orzeczenie i grupę orzeczenia	– rozpoznaje podmiot – rozpoznaje grupę podmiotu – rozpoznaje orzeczenie – rozpoznaje grupę orzeczenia	– poprawnie stosuje w wypowiedziach grupę podmiotu i grupę orzeczenia
63.	53. O zdaniu	– zna zdanie	– wie, czym różni się zdanie	– omawia	– rozpoznaje zdanie pojedyncze	– stosuje w

	pojedynczym, które możesz rozwijać	pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte	pojedyncze nierozwinięte od rozwiniętego	zdanie pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte	nierozwinięte i rozwinięte	swoich wypowiedziach zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte
64.	54. Ja i ty. Podsumowanie rozdziału IV Magdalena Różczka, Marta Wysocka- Jóźwiak, <i>Gabi. A właśnie, że jest pięknie!</i> (fragmenty) materiał z rozdziału IV	– świadomie czyta tekst – zna pojęcie zdrobienia – wie, na czym polega opis przedmiotu – wie, jak napisać życzenia – zna równoważnik zdania jako wypowiedzenie – wie, że podmiot i orzeczenie to części zdania – rozpoznaje grupę podmiotu i grupę orzeczenia – zna pojęcie zdania pojedynczego rozwiniętego – wie, że przymiotnik jest odmienną częścią mowy – zna podstawowe zasady pisowni	– czyta ze zrozumieniem – wie, na czym polega zdrobienie – rozpoznaje opis przedmiotu – tworzy życzenia – wie, czym cechuje się równoważnik zdania – wie, czym cechują się podmiot i orzeczenie – wie, jakie części zdania tworzą grupę podmiotu i grupę orzeczenia – podaje przykłady zdania pojedynczego rozwiniętego – wie, czym cechuje się przymiotnik jako część mowy – zna zasady pisowni wyrazów z rz i ż	– rozpoznaje w tekście najważniejsze elementy – rozpoznaje zdrobienia – wie, jak napisać opis przedmiotu – tworzy rozbudowane życzenia – omawia równoważnik zdania jako wypowiedzenie – omawia podmiot i orzeczenie – omawia grupę podmiotu i grupę orzeczenia	– czyta płynnie ze zrozumieniem – omawia funkcję zdrobienia – tworzy opis przedmiotu – tworzy życzenia na różne okazje – rozpoznaje równoważniki zdania – rozpoznaje podmiot i orzeczenie – rozpoznaje grupę podmiotu i grupę orzeczenia – stosuje w praktyce zdanie pojedyncze rozwinięte – rozpoznaje przymiotnik spośród innych części mowy – stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów z rz i ż	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

		wyrazów z rz i ż		– omawia zdanie pojedyncze rozwinięte – omawia przymiotnik jako część mowy – omawia zasady pisowni wyrazów z rz i ż		
65.	97. Zapraszamy do Szkoły latania LEKTUROWNIK Janusz Christa, <i>Kajko i Kokosz. Szkoła latania</i>	– wie, co to jest komiks – zna podstawowe cechy komiksu – zna podstawowe rodzaje dymków komiksowych	– wyróżnia komiks spośród innych tekstów kultury – wymienia cechy komiksu – zna rodzaje dymków komiksowych	– omawia komiks jako tekst kultury – omawia cechy komiksu – omawia rodzaje dymków komiksowych	– wyjaśnia, czym się cechuje komiks jako tekst kultury – wypowiada się na temat cech komiksu jako tekstu kultury – omawia role dymków komiksowych	– samodzielnie analizuje i interpretuje komiks
66.	98. W czasach zbójcerzy i... latających dywanów! LEKTUROWNIK Janusz Christa, <i>Kajko i Kokosz. Szkoła latania</i>	– rozpoznaje elementy świata przedstawianego w utworze – zna pojęcie wątku – wie, na czym polega fikcja fantastyczna	– wyodrębnia elementy świata przedstawionego w utworze – wie, co to jest wątek – rozpoznaje elementy fantastyczne	– porządkuje elementy świata przedstawionego w utworze – wyjaśnia, co to jest wątek – porządkuje elementy	– omawia elementy świata przedstawionego w utworze – porządkuje wydarzenia w wątku – omawia elementy fantastyczne	– samodzielnie analizuje i interpretuje komiks

				fantastyczne		
67.	99. Bohaterowie, jakich mało! LEKTUROWNIK Janusz Christa, <i>Kajko i Kokosz. Szkoła latania</i>	– zna różne rodzaje bohatera – wydobywa informacje z tekstu dotyczące opisu bohatera	– rozróżnia bohatera pierwszoplanowego, drugoplanowego i epizodycznego – gromadzi materiał do opisu bohatera	– omawia bohatera pierwszoplanowego, drugoplanowego i epizodycznego – porządkuje materiał dotyczący opisu bohatera	– wymienia bohatera pierwszoplanowego, drugoplanowego i epizodycznego – opisuje bohatera	– samodzielnie analizuje i interpretuje komiks
68.	100. Kurs latania dla każdego! LEKTUROWNIK Janusz Christa, <i>Kajko i Kokosz. Szkoła latania</i>	– wskazuje fragmenty tekstu mówiące o marzeniach bohatera – wie, na czym polega plan chronologiczny wydarzeń – wymienia zajęcia w szkole latania	– nazywa marzenie głównego bohatera – wie, jak skonstruować chronologiczny plan wydarzeń – omawia zajęcia w szkole latania	– omawia marzenie głównego bohatera – omawia konstrukcję chronologicznego planu wydarzeń – ocenia zajęcia w szkole latania	– ocenia marzenia głównego bohatera – tworzy chronologiczny plan wydarzeń – tworzy rozbudowaną wypowiedź na temat zajęć w szkole latania	– samodzielnie analizuje i interpretuje komiks
Rozdział V. Ja w wolnym czasie						
69.	55. Słońce, obłoki i wiatr, czyli czas na poetycki spacer	– rozpoznaje epitet – wydobywa z tekstu materiał do opisu	– wie, czym cechuje się epitet jako środek poetycki – gromadzi materiał do opisu	– omawia epitet jako środek	– wyjaśnia, czym cechuje się epitet jako środek poetycki – opisuje wschód słońca	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

	Adam Mickiewicz, <i>Wschód słońca</i> (fragment <i>Pana Tadeusza</i>)	słońca – wie, czym cechuje się język poezji – wypowiada się na temat nastroju wiersza – recytuje wiersz	wschodu słońca – dostrzega wyjątkowość języka poezji – rozpoznaje nastrój wiersza – recytuje wiersz	poetycki – porządkuje materiał do opisu wschodu słońca – omawia wyjątkowość języka poezji – omawia nastrój wiersza – recytuje wiersz, wykorzystując odpowiednie środki (tempo, intonację)	– wyjaśnia, na czym polega wyjątkowość języka poezji – określa nastrój wiersza – pięknie recytuje wiersz	
70.	56. Jak miło otrzymać zaproszenie!	– wie, jak wygląda zaproszenie – rozpoznaje elementy kompozycyjne zaproszenia	– rozpoznaje zaproszenie wśród innych form wypowiedzi – zna elementy kompozycyjne zaproszenia	– omawia zaproszenie jako formę wypowiedzi – omawia elementy kompozycyjne zaproszenia	– wyjaśnia, czym cechuje się zaproszenie jako forma wypowiedzi – tworzy zaproszenie	– samodzielnie tworzy oryginalne zaproszenie
71.	57. Jak? Gdzie? Kiedy? Czyli słów kilka o ciekawskim przysłówku	– wie, że przysłówek jest nieodmienną częścią mowy – wie, jak tworzy się przysłówki – łączy przysłówki z	– rozpoznaje przysłówek wśród innych części mowy – wie, że przysłówek jest nieodmienną częścią mowy – wie, że przysłówki tworzy się od przymiotników	– omawia przysłówek jako część mowy – podaje przykłady	– wyjaśnia, czym cechuje się przysłówek jako część mowy – wyjaśnia, co to znaczy, że przysłówek jest nieodmienną częścią mowy – tworzy przysłówki od	– poprawnie stosuje przysłówki w swoich wypowiedziach

		czasownikami	– wie, że przysłówki jest określeniem czasownika	przysłówków – podaje przykłady przysłówków połączonych z czasownika	przymiotników – dobiera do czasownika przysłówki jako określenia	
72.	58. Słownik języka polskiego, czyli: SJP – wszystko wie!	– zna słownik języka polskiego – zna wersję papierową i online słownika – zna alfabet	– wie, do czego służy słownik języka polskiego – wie, że słownik języka polskiego występuje w wersji papierowej i online – zna układ alfabetyczny	– wyjaśnia, do czego służy słownik języka polskiego – rozróżnia wersję papierową i online – wyjaśnia, do czego służy układ alfabetyczny	– korzysta ze słownika języka polskiego w wersji papierowej i online – posługuje się sprawnie układem alfabetycznym	– funkcjonalnie korzysta ze słownika języka polskiego
73.	59. Zawód: filmowiec	– opowiada o ulubionych filmach – rozpoznaje kadr filmu – wie, że warto oglądać filmy – wie, że kino ma swoją historię – zna podstawowe zawody filmowe – zna wybrane tytuły filmowe – zna podstawowe	– zna różne rodzaje filmu – wie, co to jest kadr – ma świadomość wartości oglądania filmów – zna podstawowe wiadomości na temat historii kina – zna zawody filmowe – zna tytuły filmowe – zna przedmioty związane z filmem	– wypowiada się na temat różnego rodzaju filmów – omawia wybrane kadry filmowe – chętnie ogląda filmy – zna wiadomości na temat historii	– omawia różne rodzaje filmu – wyodrębnia kadry filmowe – świadomie ogląda filmy – przytacza wiadomości związane z historią kina – wymienia zawody filmowe – wymienia tytuły filmowe – omawia przedmioty związane z filmem	– samodzielnie analizuje i interpretuje wybrany film

		przedmioty związane z filmem		kina – omawia zawody filmowe – wymienia kilka tytułów filmowych – wskazuje przedmioty związane z filmem		
74.	60. Chodźmy do teatru! Ewa Skarżyńska, <i>Teatr</i>	– wypowiada się na temat nastroju wiersza – zna podstawowe zasady języka poezji – wie, kto to jest podmiot liryczny – wie, kto to jest widz, a kto aktor – rozpoznaje sytuację liryczną – rozpoznaje słownictwo związane z teatrem – rozpoznaje epitet i porównanie – rozpoznaje temat wiersza	– rozpoznaje nastrój wiersza – odróżnia język poezji – rozpoznaje podmiot liryczny – rozróżnia widza i aktora – wyodrębnia sytuację liryczną – gromadzi słownictwo związane z teatrem – wie, czym jest epitet i porównanie – wie, jaki jest temat wiersza	– wskazuje nastrój wiersza – omawia język poezji – wypowiada się na temat podmiotu lirycznego – omawia widza i aktora – wypowiada się na temat sytuacji lirycznej – porządkuje słownictwo związane z teatrem – omawia	– omawia nastrój wiersza – wie, czym cechuje się język poezji – omawia podmiot liryczny – dostrzega podział na widza i aktora – omawia sytuację liryczną – zna słownictwo związane z teatrem – wyjaśnia, czym jest epitet i porównanie – formułuje temat wiersza	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór

				epitet i porównanie – wypowiada się na temat przesłania wiersza		
75.	61. Wyraz, który liczy – liczebnik	– wie, że liczebnik jest odmienną częścią mowy – zna różne rodzaje liczebnika – wie, czemu służy liczebnik – wie, przez co odmienia się liczebnik	– wie, czym cechuje się liczebnik jako część mowy – rozróżnia liczebnik główny i porządkowy – zna funkcje liczebnika – wie, jak odmienia się liczebnik – zna poprawne formy liczebników	– omawia liczebnik jako część mowy – omawia liczebnik główny i porządkowy – wypowiada się na temat funkcji liczebnika – omawia formy liczebnika	– wyróżnia liczebnik spośród innych części mowy – wie, czym cechuje się liczebnik główny, a czym porządkowy – omawia funkcje liczebnika – odmienia liczebnik – stosuje poprawne formy liczebników	– stosuje poprawne formy liczebnika w swoich wypowiedziach
76.	62. Piłka jest okrągła, a bramki są dwie Ludwik Jerzy Kern, 46 nóg	– ma świadomość tematu utworu – zna pojęcie powtórzenia – wie, czemu służy powtórzenie	– zna temat utworu – wie, na czym polega powtórzenie – wyjaśnia, czemu służy powtórzenie	– omawia temat utworu – omawia powtórzenie jako środek poetycki – omawia funkcję powtórzenia	– formułuje temat utworu – rozpoznaje w tekście powtórzenie – określa funkcje powtórzenia	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór
77.	63. Niewielkie <i>nie</i>.	– zna podstawowe	– zna zasady łącznej i	– omawia	– stosuje w praktyce zasady	– poprawnie

	Pisownia <i>nie</i> z przymiotnikiem, przysłówkiem i liczebnikiem	zasady pisowni <i>nie</i> z przymiotnikiem, przysłówkiem i liczebnikiem	rozłącznej pisowni <i>nie</i> z przymiotnikiem, przysłówkiem i liczebnikiem	zasady pisowni <i>nie</i> z przymiotnikiem, przysłówkiem i liczebnikiem	łącznej i rozłącznej pisowni <i>nie</i> z przymiotnikiem, przysłówkiem i liczebnikiem	zapisuje <i>nie</i> z przymiotnikiem, przysłówkiem i liczebnikiem
78.	64. Ja w wolnym czasie. Podsumowanie rozdziału V Astrid Lindgren, <i>Spotkanie w lesie</i> (fragmenty) materiał z rozdziału V	– zapoznaje się z tekstem – wie, co to jest przysówek, przymiotnik i liczebnik – ogląda filmy – zna pojęcie epitetu – wie, na czym polega definicja słownikowa – zna zasady pisowni <i>nie</i> z przymiotnikiem, przysłówkiem i liczebnikiem – zna zaproszenie jako formę wypowiedzi	– czyta tekst ze zrozumieniem – wyróżnia spośród części mowy przysówek, przymiotnik i liczebnik – wyróżnia film spośród innych tekstów kultury – podaje przykłady epitetów – czyta ze zrozumieniem definicje słownikowe – wymienia zasady pisowni <i>nie</i> z przymiotnikiem, przysłówkiem i liczebnikiem – omawia cechy zaproszenia	– czyta bezbłędnie tekst ze zrozumieniem – omawia przysówek, przymiotnik i liczebnik jako części mowy – omawia cechy filmu jako tekstu kultury – omawia epitet jako środek poetycki – wyjaśnia znaczenie definicji słownikowych – omawia zasady pisowni <i>nie</i> z przymiotnikie	– płynnie czyta tekst ze zrozumieniem – wyjaśnia, czym cechują się przymiotnik, przysówek i liczebnik – interpretuje filmy – omawia funkcję epitetu w wypowiedzi – wie, do czego służy definicja słownikowa – stosuje w praktyce zasady pisowni <i>nie</i> z przymiotnikiem, przysłówkiem i liczebnikiem – pisze zaproszenie, zachowując wszystkie cechy tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

				m, przysłówkiem i liczebnikiem – porównuje zaproszenie z innymi użytkowymi formami wypowiedzi		
Rozdział VI. Ja i świat wyobraźni						
79.	65. Dwie siostry i Pani Zima Jacob i Wilhelm Grimmowie, <i>Pani Zima</i> (fragmenty)	– wie, czym cechuje się baśń jako gatunek literacki – wie, na czym polega kontrast – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych – wyodrębnia wydarzenia	– rozpoznaje baśń wśród innych gatunków literackich – dostrzega kontrast – rozpoznaje elementy realistyczne i fantastyczne – dostrzega kolejność wydarzeń	– wymienia cechy baśni jako gatunku literackiego – wyjaśnia, na czym polega kontrast – podaje przykłady elementów realistycznych i fantastycznych – omawia wydarzenia	– omawia cechy baśni jako gatunku literackiego – omawia funkcje kontrastu – omawia elementy realistyczne i fantastyczne – porządkuje wydarzenia w kolejności	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
80.	66. Zdanie złożone, przynajmniej z dwóch	– zna pojęcie zdania pojedynczego i złożonego	– odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego – rozpoznaje orzeczenie	– omawia zdanie pojedyncze i	– wyjaśnia, czym cechuje się zdanie pojedyncze, a czym złożone – wyjaśnia, czym cechuje się	– poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach

	orzeczeń utworzone	– wie, że orzeczenie jest częścią zdania – wie, co to jest zdanie składowe – wie, co to jest czasownik	– wyodrębnia zdania składowe – rozpoznaje czasownik w wypowiedzeniu	- złożone – wskazuje orzeczenie – podaje przykłady zdań składowych – wskazuje czasownik w zdaniu	- orzeczenie – określa relacje między zdaniami składowymi – określa funkcje czasownika w wypowiedzeniu	zadania pojedyncze i złożone
81.	67. Spójnik spaja, czyli łączy	– wie, że spójnik jest nieodmienną częścią mowy – zna funkcje przecinka w zdaniu – dostrzega powiązania między spójnikiem a przecinkiem – zna zasady stosowania spójnika w zdaniu złożonym	– wyróżnia spójnik spośród innych części mowy – wyjaśnia funkcje przecinka w zdaniu – omawia powiązania między spójnikiem a przecinkiem – wie, gdzie stosować spójnik w zdaniu złożonym	– omawia spójnik jako część mowy – omawia funkcje przecinka w zdaniu – wyjaśnia powiązania między spójnikiem a przecinkiem – omawia stosowanie spójnika w zdaniu złożonym	– wyjaśnia, czym cechuje się spójnik jako część mowy – funkcjonalnie stosuje przecinek w zdaniu – funkcjonalnie stosuje przecinki w zależności od spójnika w zdaniu – stosuje spójniki w zdaniach złożonych	– poprawnie stosuje spójniki i przecinki w swoich wypowiedziach
82.	68. Zaprzyjaźnij się z przecinkiem	– dostrzega funkcję przecinka w zdaniu – zna przecinek jako znak interpunkcyjny	– wyjaśnia funkcję przecinka w zdaniu – wie, przed jakimi spójnikami stosuje się przecinek	– omawia funkcję przecinka w zdaniu	– poprawnie stosuje przecinki w zdaniach – stosuje w praktyce przecinek przed odpowiednimi spójnikami	– stosuje poprawnie przecinek w swoich

				– omawia zasady stosowania przecinka		wypowiedziach
83.	69. Gdy marzenia się spełniają... Aleksander Puszkina, <i>Bajka o rybaku i rybce</i> Leon Wyczółkowski, <i>Rybak</i>	– rozpoznaje elementy świata przedstawionego – rozpoznaje postawy bohaterów – wyróżnia baśń spośród innych gatunków literackich – zna pojęcie etykiety językowej – wie, co to jest savoir-vivre – wie, po co tworzyć plan wydarzeń	– wyodrębnia elementy świata przedstawionego – omawia postawy bohaterów – zna cechy baśni – wie, na czym polega etykieta językowa – zna zasady savoir-vivre'u – zna zasady tworzenia planu wydarzeń	– porządkuje elementy świata przedstawionego – wypowiada się na temat postaw bohaterów – podaje przykłady baśni – omawia zasady etykiety językowej – omawia zasady savoir-vivre'u – omawia zasady tworzenia planu wydarzeń	– omawia elementy świata przedstawionego – ocenia postawy bohaterów – omawia cechy baśni – stosuje zasady etykiety językowej – stosuje w praktyce zasady savoir-vivre'u – tworzy plan wydarzeń	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst i obraz
84.	70. Dobry, czyli jaki? Charles Perrault,	– porządkuje elementy świata	– omawia sytuację rodzinną bohaterki	– wypowiada się na temat	– ocenia sytuację rodzinną bohaterki	– samodzielnie analizuje i

	<i>Kopciuszek</i>	przedstawionego – zbiera materiał do charakterystyki bohaterów – wie, na czym polega kontrast – dostrzega wartości, o których mowa w tekście – wie, co to jest związek frazeologiczny – wie, czym cechuje się baśń jako gatunek literacki	– nazywa cechy bohaterów – rozpoznaje kontrast – nazywa wartości, o których mowa w tekście – rozpoznaje związki frazeologiczne – rozpoznaje baśń wśród innych gatunków literackich	sytuacji rodzinnej bohaterki – omawia cechy bohaterów – omawia kontrast – wypowiada się na temat wartości, o których mowa w tekście – omawia związki frazeologiczne w tekście – wymienia cechy baśni	– charakteryzuje bohaterów – wyjaśnia, na czym polega kontrast – omawia wartości, o których mowa w tekście – wyjaśnia znaczenia związków frazeologicznych – omawia cechy baśni jako gatunku literackiego	interpretuje tekst
85.	71. Czym są synonimy i antonimy?	– wie, co to jest synonim i antonim	– rozpoznaje synonimy i antonimy	– omawia synonimy i antonimy	– stosuje w praktyce synonimy i antonimy	– świadomie stosuje w swoich wypowiedziach synonimy i antonimy
86.	72. Jak korzystać ze słownika synonimów?	– wie, co to jest synonim – zna słownik synonimów	– rozpoznaje synonimy – wie, jak korzystać ze słownika synonimów	– podaje przykłady synonimów – omawia zasady korzystania ze	– wyjaśnia, czym są synonimy – korzysta w praktyce ze słownika synonimów	– świadomie korzysta w swoich wypowiedziach z synonimów

				słownika synonimów		
87.	73. Napiszę list do...	– zna list jako formę wypowiedzi – wie, kim są nadawca i adresat – zna zwroty do adresata – pod nadzorem pisze list prywatny	– zna elementy listu – odróżnia nadawcę i adresata – zna zasady pisowni w zwrotach do adresata – pisze list prywatny	– wypowiada się na temat cech listu jako formy wypowiedzi – podaje przykłady nadawcy i adresata – omawia zasady pisowni w zwrotach do adresata – pisze rozwinięty list prywatny	– omawia elementy listu – wskazuje nadawcę i adresata – poprawnie pisze zwroty do adresata – pisze ciekawy list prywatny	– pisze oryginalny, rozwinięty list prywatny
88.	74. O sprytnym lisku, który przechytrzył fokę Maria Niklewiczowa, <i>Sprytny lisek</i>	– rozpoznaje bohaterów – zna uosobienie jako środek językowy – zna pojęcie znieczulicy	– wymienia bohaterów – wie, na czym polega uosobienie – wypowiada się na temat znieczulicy	– omawia bohaterów – omawia uosobienie jako środek językowy – wyjaśnia, na czym polega znieczulica	– wypowiada się na temat bohaterów – wskazuje uosobienie – wyjaśnia, jak należy się zachować wobec znieczulicy	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
89.	75. Ja i świat wyobraźni.	– wie, na czym polega fantastyka	– rozpoznaje wydarzenia fantastyczne	– wypowiada się na temat	– omawia rolę wydarzeń fantastycznych	– samodzielnie analizuje i

	Podsumowanie rozdziału VI Jacob i Wilhelm Grimmowie, <i>Królowa pszczoł</i> materiał z rozdziału VI	– wie, co to jest savoir-vivre – wie, co to jest uosobienie – wie, co to jest zdanie pojedyncze i złożone – wie, że spójnik jest nieodmienną częścią mowy – zna pojęcie morału – wie, co to jest związek frazeologiczny – rozpoznaje list wśród innych form wypowiedzi	– zna zasady savoir-vivre'u w wypowiedzi – rozpoznaje uosobienie – odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego – rozpoznaje spójnik – wyjaśnia, co to jest morał – rozpoznaje związki frazeologiczne – zna cechy listu	- wydarzeń fantastycznych – omawia zasady savoir-vivre'u – podaje przykład uosobienia – omawia zdanie pojedyncze i złożone – podaje przykłady spójników – omawia funkcje morału – podaje przykłady związków frazeologicznych – omawia cechy listu jako formy wypowiedzi	– wypowiada się zgodnie z zasadami savoir-vivre'u – wyjaśnia, czym cechuje się uosobienie – wyjaśnia, czym różni się wypowiedzenie pojedyncze od wypowiedzenia złożonego – wyjaśnia, czym cechuje się spójnik jako część mowy – wskazuje i omawia w wybranych tekstach morał – wyjaśnia znaczenia związków frazeologicznych – pisze list	interpretuje tekst
90.	101. Magiczne moce	– dostrzega elementy	– rozpoznaje elementy świata	– porządkuje	– omawia elementy świata	– samodzielnie

	czerwonego krzesła LEKTUROWNIK Andrzej Maleszka, <i>Magiczne drzewo. Czerwone krzesło</i>	świata przedstawionego – wie, czym różni się realizm od fantastyki – wydobywa informacje na temat krzesła – rozpoznaje magiczne przedmioty – wie, na czym polega plan odtwórczy tekstu	przedstawionego – rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne – wymienia cechy krzesła – wymienia magiczne przedmioty – zna zasady tworzenia planu odtwórczego tekstu	elementy świata przedstawionego – omawia elementy realistyczne i fantastyczne – porządkuje informacje na temat krzesła – omawia magiczne przedmioty – omawia zasady tworzenia planu odtwórczego tekstu	przedstawionego – dzieli elementy na realistyczne i fantastyczne – omawia cechy krzesła – ustala, na czym polega magia przedmiotów – tworzy plan odtwórczy tekstu	analizuje i interpretuje tekst
91.	102. Kiedy nagle znikają rodzice... LEKTUROWNIK Andrzej Maleszka, <i>Magiczne drzewo. Czerwone krzesło</i>	– wyodrębnia elementy świata przedstawionego – wydobywa informacje na temat bohaterów – dostrzega problematykę utworu – wydobywa słownictwo do opisu miejsca – wie, jak stworzyć	– rozpoznaje czas i miejsce wydarzeń – nazywa cechy bohaterów – rozpoznaje problematykę utworu – gromadzi słownictwo do opisu miejsca – tworzy ramowy plan tekstu	– wypowiada się na temat czasu i miejsca wydarzeń – omawia cechy bohaterów – omawia problematykę utworu – porządkuje słownictwo do	– omawia czas i miejsce wydarzeń – charakteryzuje bohaterów – określa problematykę utworu – opisuje miejsce – tworzy rozwinięty plan tekstu	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

		ramowy plan tekstu		opisu miejsca – tworzy funkcjonalny plan tekstu		
92.	103. Jak wyprawa do Kopenhagi zmieniła bohaterów książki? LEKTUROWNIK Andrzej Maleszka, <i>Magiczne drzewo. Czerwone krzesło</i>	– wymienia bohaterów – dostrzega przemianę bohatera – wymyśla dalsze losy bohatera – wie, co to jest problem utworu	– rozpoznaje bohatera głównego i epizodycznego – omawia przemianę bohatera – wyjaśnia, jak mogły się potoczyć dalsze losy bohaterów – rozpoznaje problematykę utworu	– wskazuje bohatera głównego i epizodycznego – wypowiada się na temat przemiany bohatera – opowiada o dalszych losach bohatera – formułuje problematykę utworu	– omawia bohatera głównego i epizodycznego – wyjaśnia, na czym polegała przemiana bohatera – wymyśla dalsze losy bohaterów – omawia problematykę utworu	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
Rozdział VII. Ja i świat wokół mnie						
93.	76. Być człowiekiem – jakie to uczucie? Barbara Stenka, <i>Ten cały nudny świat</i> (fragment)	– wie, kim jest narrator – zna narratora pierwszoosobowego – rozpoznaje elementy świata przedstawionego – rozpoznaje cechy bohatera – wie, co to jest problem utworu – zna pojęcie ekologii	– rozpoznaje narratora – wie, czym cechuje się narrator pierwszoosobowy – porządkuje elementy świata przedstawionego – nazywa cechy bohatera – rozpoznaje problematykę utworu – wyjaśnia, co to jest ekologia	– wypowiada się na temat narratora – wyjaśnia, czym cechuje się narrator pierwszoosobowy – wypowiada się na temat elementów świata	– wyjaśnia, kim jest narrator – omawia narratora pierwszoosobowego – omawia elementy świata przedstawionego – charakteryzuje bohatera – omawia problematykę utworu – wyjaśnia, czym zajmuje się ekologia	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

				przedstawione go – omawia cechy bohatera – formułuje problematykę utworu – wypowiada się na temat ekologii		
94.	77. Dbamy o dobro lasu Rafał Klimczak, <i>Grzybobranie</i> (fragmenty)	– rozpoznaje cechy bohatera – wie, co to jest problematyka utworu – wie, jak zachować się w lesie – wie, co to jest ekologia	– nazywa cechy bohatera – rozpoznaje problematykę utworu – zna zasady zachowania się w lesie – wie, na czym polega zachowanie ekologiczne	– wypowiada się na temat cech bohatera – formułuje problematykę utworu – omawia zasady zachowania się w lesie – wypowiada się na temat zachowania ekologicznego	– omawia cechy bohatera – omawia problematykę utworu – stosuje zasady zachowania się w lesie – wyjaśnia, na czym polega zachowanie ekologiczne	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
95.	78. W świecie znaków	– wie, co to jest znak – wie, że znaki mają różne rodzaje	– zna różne znaki – rozpoznaje różne rodzaje znaków	– omawia znaki – omawia	– wyjaśnia, co to jest znak – wymienia różne rodzaje znaków – wyjaśnia, co to jest piktogram,	– stosuje w praktyce różne rodzaje znaków

		– wie, co to jest piktogram, emotikon, gest, mimika – wie, kto to jest nadawca, a kto odbiorca wypowiedzi	– rozpoznaje piktogram, emotikon, gest, mimikę – rozróżnia nadawcę i odbiorcę wypowiedzi	- rodzaje znaków – omawia piktogram, emotikon, gest, mimikę – omawia nadawcę i odbiorcę wypowiedzi	- emotikon, gest, mimika – wypowiada się na temat nadawcy i odbiorcy wypowiedzi	
96.	79. Kupię, sprzedam, zamienię – więc niezbędne ogłoszenie!	– wie, co to jest ogłoszenie – wie, z jakich części składa się ogłoszenie – pod kierunkiem pisze ogłoszenie	– rozpoznaje ogłoszenie wśród innych form wypowiedzi – zna części składowe ogłoszenia – pisze proste ogłoszenie	– omawia cechy ogłoszenia – wypowiada się na temat części składowych ogłoszenia jako formy wypowiedzi – pisze ogłoszenie	– wyjaśnia, czym cechuje się ogłoszenie jako forma wypowiedzi – omawia części składowe ogłoszenia – pisze ogłoszenie zgodnie z wszelkimi wymogami tej formy wypowiedzi	– pisze oryginalne ogłoszenie
97.	80. Bo przez lasy i przez knieje pędzą onomatopeje Małgorzata Strzałkowska, <i>Gwałtu! Rety! Co się dzieje?!</i> (fragmenty)	– wie, co to jest wyraz dźwiękonaśladowczy – wie, że można przekształcić dźwięk na rzeczowniki i czasowniki	– rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze – wie, jak przekształcić dźwięk na rzeczowniki i czasowniki	– podaje przykłady wyrazów dźwiękonaśladowczych – wyjaśnia, jak przekształcić dźwięk na	– wyjaśnia, czym cechują się wyrazy dźwiękonaśladowcze – przekształca dźwięki na rzeczowniki i czasowniki	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

				rzeczowniki i czasowniki		
98.	81. Świat pod lupą Jan Twardowski, <i>Mrówko ważko</i> <i>biedronko</i>	– wie, kto to jest osoba mówiąca w wierszu – zna pojęcie obrazu poetyckiego – zna pojęcie apostrofy – zna pojęcie epitetu – zna pojęcie porównania – zna pojęcie wyrazu dźwiękonaśladowczego – zna pojęcie zdrobnienia – zna pojęcie związku frazeologicznego – zna pojęcie powtórzenia – rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy – pod kierunkiem pisze ogłoszenie	– rozpoznaje osobę mówiącą w wierszu – wie, czym jest obraz poetycki – wie, czym jest apostrofa – wie, czym jest epitet – wie, czym jest porównanie – wie, czym są wyrazy dźwiękonaśladowcze – wie, czym są zdrobnienia – wyjaśnia, na czym polega związek frazeologiczny – wie, czym jest powtórzenie – wymienia odmienne i nieodmienne części mowy – pisze ogłoszenie	– wypowiada się na temat osoby mówiącej – wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszu – rozpoznaje apostrofę – rozpoznaje epitet – rozpoznaje porównanie – rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze – rozpoznaje zdrobnienia – wskazuje w tekście związki frazeologiczne – rozpoznaje powtórzenie – omawia odmienne i	– charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu – wyodrębnia obrazy poetyckie – omawia funkcję apostrofy – omawia funkcję epitetu – omawia funkcję porównania – omawia funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych – omawia funkcje zdrobnień – wyjaśnia znaczenia związków frazeologicznych – omawia funkcję powtórzenia – stosuje funkcjonalnie w swoich wypowiedziach odmienne i nieodmienne części mowy – pisze ogłoszenie z wszelkimi zasadami tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

				nieodmienne części mowy – pisze oryginalne ogłoszenie		
99.	82. Z druhami się nie waham	– zna podstawowe zasady pisowni wyrazów z <i>h</i>	– zna zasady pisowni wyrazów z <i>h</i>	– omawia zasady pisowni wyrazów z <i>h</i>	– stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów z <i>h</i>	– bezbłędnie zapisuje wyrazy z <i>h</i>
100.	83. Uśmiech od ucha do ucha	– zna podstawowe zasady pisowni wyrazów z <i>ch</i>	– zna zasady pisowni wyrazów z <i>ch</i>	– omawia zasady pisowni wyrazów z <i>ch</i>	– stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów z <i>ch</i>	– bezbłędnie zapisuje wyrazy z <i>ch</i>
101.	84. Chrońmy dziką przyrodę! Nela Mała Reporterka, <i>Nela i wyprawa do serca dżungli</i> (fragmenty)	– rozpoznaje elementy świata przedstawionego – wie, kto to jest reporter – wie, kto to jest narrator – rozpoznaje cechy bohatera – gromadzi słownictwo do opisu miejsca – wie, że należy dbać o środowisko	– porządkuje elementy świata przedstawionego – wyjaśnia, czym zajmuje się reporter – rozpoznaje narratora – nazywa cechy bohatera – przedstawia miejsce – wie, na czym polega dbanie o środowisko	– wypowiada się na temat elementów świata przedstawionego – omawia zajęcia reportera – wypowiada się na temat narratora – omawia cechy bohatera – wypowiada się na temat	– omawia elementy świata przedstawionego – tworzy rozbudowaną wypowiedź na temat statusu reportera i jego zajęć – charakteryzuje narratora – charakteryzuje bohatera – opisuje miejsce – dba o środowisko	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

				miejsca – wypowiada się na temat dbania o środowisko		
10 2.	85. Jaki cudowny widok... Opisujemy krajobraz	– wie, co to jest opis krajobrazu – wie, na czym polega opis krajobrazu – pod kierunkiem tworzy opis krajobrazu	– wyjaśnia, na czym polega opis krajobrazu – gromadzi słownictwo do opisu krajobrazu – tworzy opis krajobrazu	– rozpoznaje opis krajobrazu – gromadzi różnorodne słownictwo do opisu krajobrazu – tworzy ciekawy opis krajobrazu	– zestawia opis krajobrazu z innymi rodzajami opisu – porządkuje słownictwo do opisu krajobrazu – tworzy rozwinięty opis krajobrazu	– tworzy rozwinięty, oryginalny opis krajobrazu
10 3.	86. Wybierzmy się gdzieś w świat. Pisownia nazw geograficznych	– zna zasady pisowni nazw geograficznych – zna podstawowe zasady pisowni wielką i małą literą	– wymienia zasady pisowni nazw geograficznych – zna zasady pisowni wielką i małą literą	– omawia zasady pisowni nazw geograficznych – omawia zasady pisowni wielką i małą literą	– stosuje w praktyce zasady pisowni nazw geograficznych – stosuje w praktyce zasady pisowni wielką i małą literą	– poprawnie zapisuje wyrazy małą i wielką literą
10 4.	Kim był Mikołaj Kopernik i co go fascynowało? Błażej Kuszczalski,	– zna pojęcie człowieka renesansu – zna pojęcie heliocentryzmu – rozpoznaje cechy	– wie, kto to jest człowiek renesansu – wie, na czym polega heliocentryzm – nazywa cechy bohatera	– omawia człowieka renesansu – omawia pojęcie	– wyjaśnia, czym cechuje się człowiek renesansu – wyjaśnia, na czym polega heliocentryzm – charakteryzuje bohatera	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

	<i>Nazywam się... Mikołaj Kopernik*</i> * Materiał niezawarty w podręczniku – do decyzji nauczyciela (jeśli wybierze utwór Błażeja Kuztelskiego jako lekturę uzupełniającą)	bohatera – przy pomocy układu notatkę na podstawie wiadomości z internetu	– układu notatkę na podstawie wiadomości z internetu	heliocentryzm u – omawia cechy bohatera – układu rozbudowaną notatkę na podstawie wiadomości z internetu	– tworzy funkcjonalną notatkę na podstawie wiadomości z internetu	
10 5.	Czego możemy się nauczyć od Mikołaja Kopernika? Błażej Kuztelski, <i>Nazywam się... Mikołaj Kopernik*</i> * Materiał niezawarty w podręczniku – do decyzji nauczyciela (jeśli wybierze utwór Błażeja Kuztelskiego jako lekturę uzupełniającą)	– wie, czym zasłużył się uczony – zbiera informacje o bohaterze	– wymienia osiągnięcia uczonego – porządkuje informacje na temat bohatera	– wypowiada się na temat osiągnięć uczonego – charakteryzuje bohatera	– omawia osiągnięcia uczonego – ocenia bohatera	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
10 6.	87. Ja i świat wokół mnie. Podsumowanie rozdziału VII Daniel Defoe, <i>Przypadki Robinsona Kruzo</i> (fragmenty)	– wie, kto to jest narrator – zna pojęcie wyrazu dźwiękonaśladowczego – gromadzi słownictwo do opisu krajobrazu	– omawia narratora – wie, co to jest wyraz dźwiękonaśladowczy – pisze zaproszenie – porządkuje słownictwo do opisu krajobrazu	– wypowiada się na temat narratora – wyjaśnia, co to jest wyraz dźwiękonaśladowczy	– rozpoznaje narratora w tekstach – rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze – pisze opis krajobrazu – pisze ciekawe zaproszenie – pisze ogłoszenie zgodnie z	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

	materiał z rozdziału VII	– pod kierunkiem pisze zaproszenie – pod kierunkiem pisze ogłoszenie	– pisze zaproszenie – pisze ogłoszenie	owczy – pisze prosty opis krajobrazu – pisze ciekawe zaproszenie – pisze ciekawe ogłoszenie	wymogami tej formy wypowiedzi	
--	--------------------------	---	---	---	-------------------------------	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY. KLASA 5

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

I.1. Czytanie utworów literackich – liryka

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
– rozpoznaje czytany utwór jako wiersz, – wygłasza z pamięci wskazany wiersz, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, – krótko opowiada, o czym jest przeczytany utwór, – wie, kto to osoba mówiąca	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – wymienia cechy poezji, – czyta wiersz głośno i wyrażnie, – wygłasza z pamięci wskazany wiersz, zwracając uwagę na znaki przestankowe, – wypowiada się na temat	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – uzasadnia, dlaczego utwór jest wierszem, – czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa, – wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z poprawną dykcją,	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – wyjaśnia, na czym polega język poezji, – czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację, – wygłasza wiersz z pamięci, odpowiednio modulując głosem i dokonując interpretacji głosowej,	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – prezentuje informacje na temat wiersza w formie, którą sam wybiera, w tym interaktywnej, – samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji utworu, – tworzy własne przykłady epitetów, porównań, uosobień, metafor, wyrazów

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
w wierszu, – wyjaśnia pojęcie podmiotu lirycznego, – wie, kto to jest bohater wiersza, – wyjaśnia pojęcie adresata utworu, – odróżnia podmiot liryczny od adresata, – wymienia wartości w utworze, – wskazuje wers i strofę (zwrotkę), – odróżnia wers od strofy (zwrotki), – wyjaśnia, czym jest rym,	przeczytanego utworu, – podejmuje próbę uzasadnienia wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, – wskazuje wartości ważne dla podmiotu lirycznego w omawianych utworach, – określa nastrój wiersza, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama), który stanowi interpretację omawianego utworu, – nazywa wyrazy wskazujące na podmiot liryczny i adresata, – opowiada o osobie	– określa temat wiersza, – opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, – wyodrębnia obrazy poetyckie, – nazywa uczucia, jakie wzbudza w nim czytany utwór, – przedstawia, jak rozumie omawiany utwór, w tym w formie przekładu intersemiotycznego, np. rysunku, dramy, – wskazuje cechy podmiotu lirycznego, – określa cechy bohatera wiersza, – porównuje rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach,	– opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a także o bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach, – opisuje zachowanie bohatera utworu i wyraża swoją opinię na jego temat, – porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, – opisuje adresata utworu, – wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia, które wzbudza w nim czytany utwór, – wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, – wyjaśnia znaczenie	dźwiękonaśladowczych, ożywień, – wyjaśnia funkcje epitetów, porównań, metafor, wyrazów dźwiękonaśladowczych, uosobień, ożywień, apostrof, powtórzeń, – odczytuje sens przenośny w utworze, – wymyśla własne propozycje wyrazów rymujących się, – omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, – określając nastrój wiersza, uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując się do elementów

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
wers, refren, – wymienia nazwy środków stylistycznych, takich jak: epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa, – wymienia elementy rytmizujące wypowiedź: wers, strofa, – zna pojęcia hymnu, bajki, – odróżnia utwór wierszowany od utworu epickiego, – nazywa elementy budowy utworu: tytuł.	mówiącej w wierszu, – przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu, – wskazuje adresata utworu, – wskazuje bohatera utworu, – odnajduje wers, w którym jest zwrot do adresata, – rozpoznaje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy w omawianych tekstach, – wymienia nazwy środków: ożywienie, apostrofa, powtórzenie, – wskazuje rymy w wierszu, – rozpoznaje rym jako	– rozpoznaje w wierszu przenośnię, uosobienie, ożywienie, apostrofę, powtórzenie, – wie, że utwór może mieć sens dosłowny i przenośny, – rozpoznaje refren jako element rytmizujący wypowiedź, – dzieli wersy na sylaby i podaje ich liczbę w każdym z nich, – wymienia cechy hymnu, bajki.	przenośne w tekście, – uzasadnia własne rozumienie utworu, – rozpoznaje funkcję epitetu, porównania, uosobienia, metafory, apostrofy, ożywienia, powtórzenia, – odróżnia sens dosłowny od przenośnego, – wyjaśnia, na czym polega rytm utworu, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź – liczbę sylab w wersie, – wskazuje cechy hymnu i	utworu, – charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza, – charakteryzuje bohatera utworu, odwołując się do treści wiersza, – porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza, – rozpoznaje hymn i bajkę wśród innych gatunków literackich.

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
	element rytmizujący wypowiedź, – rozpoznaje utwór jako hymn, bajkę, – dzieli wers na sylaby.		bajki w danym utworze.	

I.1. Czytanie utworów literackich – epika

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
– odpowiada na proste pytania dotyczące fragmentu tekstu, – rozpoznaje utwór epicki, – odróżnia utwór epicki od wiersza, – wymienia elementy świata przedstawionego: czas, miejsce akcji, bohaterów, wydarzenia, – rozpoznaje fikcję literacką, – wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach, – wymienia wybrane gatunki literackie: mit, opowiadanie, powieść, – nazywa elementy budowy utworu: tytuł, – wymienia wybrane wydarzenia omawianego utworu, – rozpoznaje, kim jest osoba	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – odpowiada na pytania dotyczące fragmentu tekstu, – wymienia cechy utworu epickiego, – określa czas i miejsce akcji oraz bohaterów, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych, – wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w przeczytanych utworach, – wymienia cechy gatunkowe mitu, opowiadania i powieści, – wyszukuje w tekście określone informacje, – rozpoznaje elementy budowy utworu – tytuł, – ustala kolejność wydarzeń w utworze, – nazywa wyrazy wskazujące narratora,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – odpowiada na proste pytania dotyczące znajomości całego tekstu, – czyta głośno, wyrażnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, – rozpoznaje czytany utwór jako epikę oraz mit, opowiadanie, powieść, – opowiada o elementach świata przedstawionego, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych w omawianych utworach, – rozpoznaje elementy budowy utworu – puenta, – opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły,	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski z analizy, – wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi w przeczytanych utworach, – uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, opowiadania, powieści, – rozpoznaje elementy budowy utworu – punkt kulminacyjny, – rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, – wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju, – rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze, – określa relacje łączące	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów, – dowodzi, że czytany utwór należy do określonego rodzaju i gatunku literackiego, podając odpowiednie przykłady z tekstu, – rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytuł, puenta, punkt kulminacyjny, – prezentuje według własnego pomysłu, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami, – porównuje narratora w różnych utworach literackich,

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
mówiąca w utworze epickim, – rozpoznaje bohatera, – wymienia bohaterów utworu, – zna pojęcie narratora, – zna pojęcie narracji, – zna pojęcia fabuły, akcji, – rozpoznaje wątek główny w utworze, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst, – rozpoznaje znaczenie dosłowne w tekście, – opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność wydarzeń, – wie, co to dialog i monolog.	– rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze, – przedstawia bohatera utworu, – wymienia niektóre cechy bohaterów, – rozpoznaje wyrazy wskazujące na narrację, – odróżnia fabułę od akcji, – rozpoznaje wątki poboczne, – wyjaśnia znaczenie dosłowne w utworze, – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – wskazuje wartości ważne dla bohaterów w omawianych utworach, – rozpoznaje ważne informacje w utworze, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama, spektakl teatralny), który będzie interpretacją utworu,	– wskazuje dialog w utworze, – nazywa rodzaj narratora w omawianym utworze, – nazywa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy, – wymienia większość cech bohaterów, – nazywa rodzaj narracji: pierwszoosobowa, trzecioosobowa, – omawia wątek główny, – wymienia zdarzenia składające się na akcję w utworze, – określa doświadczenia bohaterów literackich, – prezentuje własne rozumienie utworu, – ocenia bohaterów literackich i zdarzenia, – rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze,	- bohaterów utworu, – uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu, – odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, – dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji, – określa tematykę utworu, – omawia wątek poboczny, – odróżnia zdarzenia fabuły utworu od akcji, – porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – porównuje cechy identyfikujące teksty kultury należące do: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i	– charakteryzuje bohatera w omawianym utworze, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, – porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia swoje wnioski, – określi problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób.

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
	– rozpoznaje dialog i monolog.	– rozpoznaje fakty i opinie, – wymienia cechy identyfikujące teksty kultury należące do literatury, – odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, np. rysunek, drama, spektakl teatralny, – odróżnia dialog od monologu.	audiowizualnych, – porównuje treść czytanych utworów z własnymi doświadczeniami.	

I.2. Odbiór tekstów kultury – obraz

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
OBRAZ				
– określa tematykę obrazu, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim dzieło sztuki, – wymienia elementy obecne na obrazie.	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – prezentuje elementy przedstawione na obrazie, – wymienia elementy realistyczne i fantastyczne obecne na obrazie, – odróżnia pejzaż od portretu i martwej natury.	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – opisuje sytuację przedstawioną na obrazie, – nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, – określa uczucia, jakie wywołuje obraz, – przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki, – wskazuje cechy tekstów kultury należących do sztuk plastycznych.	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – opisuje pierwszy i drugi plan obrazu, – opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie, – opisuje umieszczone na obrazie elementy, – przedstawia własne rozumienie dzieła sztuki poprzez podanie tematów rozmów postaci przedstawionych na obrazie, – rozumie właściwości tekstów kultury należących do sztuk	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – określa nastrój obrazu oraz uzasadnia swoją wypowiedź, – przedstawia własne zdanie na temat sytuacji z obrazu, – omawia elementy sztuki plastycznej, takie jak: plan, barwy, kompozycja, światło, ruch, – dokonuje przekładu intersemiotycznego, np. tworzy i opowiada historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie.

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
OBRAZ				
			plastycznych.	

I.2. Odbiór tekstów kultury – spektakl teatralny, koncert, kino, program telewizyjny i radiowy

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SPEKTAKL TEATRALNY, KONCERT, KINO, PROGRAM TELEWIZYJNY I RADIOWY				
– rozpoznaje słownictwo związane z teatrem, – odróżnia spektakl teatralny od programu radiowego, telewizyjnego, koncertu i kina, – wie, kto to jest widz i aktor,	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – przedstawia własne rozumienie spektaklu, filmu, muzyki, – wskazuje cechy tekstów	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – rozumie właściwości tekstów kultury przynależnych do: teatru, filmu, muzyki, – wyodrębnia elementy	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach, – określa cechy bohaterów,	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – pracując w grupie, planuje scenografię, rekwizyty, kostiumy, ruch sceniczny, – pracując w grupie,

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SPEKTAKL TEATRALNY, KONCERT, KINO, PROGRAM TELEWIZYJNY I RADIOWY				
– wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny, takie jak: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, muzyka, – wymienia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego, takie jak: gra aktorska, muzyka, – odróżnia tekst literacki od jego adaptacji, – wie, co to jest adaptacja utworu literackiego, – zna zasady zachowania się w kinie, na koncercie czy w teatrze.	- kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, – wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny, takie jak: reżyseria, rekwizyty, – wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego: reżyseria, – wskazuje charakterystyczne cechy przekazów audiowizualnych – filmu, – rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego, np. filmowa, sceniczna, radiowa, – wskazuje elementy plakatu teatralnego, – potrafi zachować się w kinie,	- składające się na spektakl teatralny – charakteryzacja, – wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego – ujęcie, – wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych – programu informacyjnego, – wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją, – zestawia treści tekstów kultury z własnym doświadczeniem, – wypowiada się na temat filmu, koncertu, spektaklu, – świadomie i z uwagą	– opisuje bohaterów, – wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu, – przedstawia morał płynący z przedstawienia, – opowiada w ciekawy sposób o swojej wizji w teatrze, swobodnie używając słownictwa związanego z teatrem, – przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w teatrze, – planuje grę aktorską i projektuje dekoracje, kostiumy i rekwizyty do przedstawienia.	- przygotowuje inscenizację przedstawienia, – wypowiada się o swoich wrażeniach z ostatnio obejrzanego przedstawienia teatralnego, – wymyśla sposoby wykorzystania różnych przedmiotów codziennego użytku w teatrze, – przygotowuje plakat teatralny do szkolnego przedstawienia dowolnego mitu.

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SPEKTAKL TEATRALNY, KONCERT, KINO, PROGRAM TELEWIZYJNY I RADIOWY				
	na koncercie czy w teatrze.	odbiera filmy, koncerty, spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.		

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

II.1. Gramatyka języka polskiego

II.2. Zróżnicowanie języka

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FONETYKA, SŁOWOTWÓRSTWO				
– rozpoznaje sylabę, – wie, że <i>i</i> w wyrazie może pełnić różne funkcje, – zna pojęcie głoski nosowej, – zna pojęcie frazeologizmu, – zna frazeologizmy omawiane na lekcji, – wie, co to jest synonim i antonim, – zna słownik synonimów, – wie, że jest oficjalna i nieoficjalna odmiana polszczyzny.	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – dzieli wyraz na sylaby, – wie, co to jest samogłoska, – rozróżnia funkcję samogłoski <i>i</i>, – wie, co to związek frazeologiczny, – rozpoznaje związki frazeologiczne w wypowiedziach, – rozpoznaje synonimy i antonimy, – wie, jak korzystać ze słownika synonimów,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – dzieli wyrazy na sylaby, – określa rolę samogłoski <i>i</i>, – wyjaśnia, co to jest związek frazeologiczny, – wie, że związki frazeologiczne są obecne w życiu codziennym, – podaje przykłady związków frazeologicznych, – podaje przykłady synonimów i antonimów, – omawia zasady korzystania ze słownika synonimów, – tworzy teksty z	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – rozpoznaje funkcję <i>i</i> w wyrazie, – wyjaśnia znaczenie omawianych związków frazeologicznych, – redaguje zdania ze związkami frazeologicznymi, – wyjaśnia, czym są synonimy i antonimy, – tworzy synonimy i antonimy, – korzysta w praktyce ze słownika synonimów, – używa stylu dostosowanego	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – wykorzystuje w praktyce znajomość alfabetu do sprawnego wyszukiwania tytułów utworów w podręczniku i korzystania ze słowników, – wskazuje różne funkcje głoski <i>i</i>, – stosuje w wypowiedziach związki frazeologiczne, – używa synonimów i antonimów w celowy sposób, – dostosowuje sposób wypowiedzania się do zamierzonego celu

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FONETYKA, SŁOWOTWÓRSTWO				
	– odróżnia oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny.	wykorzystaniem oficjalnej i nieoficjalnej odmiany polszczyzny, – rozpoznaje różne odmiany polszczyzny.	do sytuacji komunikacyjnej.	wypowiedzi.

II.1. Gramatyka języka polskiego – części mowy

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
CZĘŚCI MOWY				
– wymienia części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki, przyimek, zaimek, – zna pojęcia: odmienne i nieodmienne części mowy, – podaje pytania odmiennych części mowy, – rozpoznaje osobowe formy czasownika, – wymienia formy, przez które odmienia się czasownik: osoba, liczba, czas, rodzaj, tryb, – odróżnia bezokolicznik od odmiennych form czasownika, – rozpoznaje osobę i liczbę czasownika, – rozpoznaje liczbę i rodzaj rzeczownika,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – rozpoznaje w zdaniu części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki, przyimek, zaimek, – wymienia odmienne i nieodmienne części mowy, – rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>, bezokoliczniki oraz konstrukcje z <i>się</i>, – nazywa przypadki i ich pytania, – odmienia rzeczownik przez przypadki i liczby,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, – rozpoznaje formy przypadków wyrazów, – rozpoznaje rodzaj czasownika, – stosuje poprawne formy rzeczownika, czasownika, przymiotnika, – odmienia czasownik przez osoby, liczby, rodzaje, czasy, tryby, – nazywa tryby czasownika,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – określa przypadek rzeczownika w zdaniu, – stosuje poprawne formy liczebnika, – rozpoznaje poszczególne części mowy, – stosuje w praktyce zasady pisowni przyimków prostych i złożonych oraz wyrażań przyimkowych, – rozpoznaje spójniki, – przekształca czasowniki w formach osobowych na czasowniki w formach	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – określa funkcję części mowy w tekście, – zapisuje bezbłędnie przyimki proste i złożone oraz wyrażenia przyimkowe, – używa poprawnie różnych form odmiennych części mowy, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika, – odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłego z bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników,

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
CZĘŚCI MOWY				
– wie, że rzeczownik odmienia się przez przypadki, – wie, że przymiotniki i przysłówki się stopniują, – rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy.	– rozpoznaje czas i tryb czasownika, – wskazuje wyrażenie przyimkowe, – wie, że przyimek jest nieodmienną częścią mowy, – wie, że przyimek łączy się z rzeczownikiem, – rozróżnia stopnie przymiotnika i przysłówka, – wie, że liczebnik ma rodzaje.	– podaje przykłady wyrażen przyimkowych, – przekształca formy nieosobowe czasownika w formy osobowe, – stosuje stopniowanie regularne przymiotników i przysłówków, – określa rodzaje liczebników.	- nieosobowych, – przekształca zdania z jednego trybu w inny, – stosuje stopniowanie nieregularne przymiotników i przysłówków, – odróżnia rodzaje liczebników.	– stopniuje bezbłędnie przysłówki i przymiotniki w sposób regularny i nieregularny, – tworzy różne rodzaje liczebników.

II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
– odróżnia zdanie od równoważnika zdania, – wie, że w zdaniu jest podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie i okolicznik, – podaje pytania podmiotu i orzeczenia, – rozpoznaje zdanie pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte, – zna pojęcie zdania złożonego.	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – wie, czym się różni zdanie od równoważnik zdania, – wie, że jest grupa podmiotu i grupa orzeczenia, – dostrzega związki między wyrazami w zdaniu, – wskazuje w zdaniu podmiot, orzeczenie, przydawkę, – wymienia pytania przydawki, dopełnienia i okolicznika, – rozpoznaje związki główne i poboczne, – odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania, – rozpoznaje w zdaniu dopełnienie i okolicznik, – rozpoznaje związki zgody, – rozpoznaje zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, – zna pojęcie szyku wyrazów, – wyodrębni zdania składowe w zdaniu złożonym.	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – tworzy zdanie i równoważnik zdania, – przekształca zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie, – rozpoznaje, jaką częścią mowy jest wyrażony podmiot, a jaką orzeczenie, – rozpoznaje grupę podmiotu i grupę orzeczenia, – odróżnia części zdania i poprawnie je nazywa, – odróżnia przydawkę od dopełnienia i okolicznika, – rozpoznaje związki rzędu i	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – poprawnie stosuje zdanie i równoważnik zdania w swoich wypowiedziach, – określa funkcje składniowe części zdania, – tworzy poprawnie związki wyrazowe w zdaniach, – dokonuje poprawnie rozbioru logicznego zdania, – stosuje poprawny szyk zdania, – tworzy poprawnie różne rodzaje zdań, – stosuje poprawnie w swoich wypowiedziach zdania

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
	rozwiniętego, – odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego.		przynależności, – sporządza wykres zdania pojedynczego, – stosuje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte w różnych formach wypowiedzi, – stosuje zasadę kolejności wyrazów w zdaniu pojedynczym, – wyjaśnia, czym się różni zdanie pojedyncze od zdania złożonego.	pojedyncze i złożone, – przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie.

II.4. Ortografia i interpunkcja

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
– zapisuje poprawnie wyrazy często używane, – rozpoczyna wypowiedzenie wielką literą, – rozróżnia znaki interpunkcyjne: kropkę, przecinek, znak zapytania, wykrzyknik, – stosuje kropkę na końcu zdania.	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – zna zasady pisowni wyrazów z <i>ó, u, rz, ż, h, ch</i> i pisowni partykuły <i>nie</i> z czasownikami, – zapisuje poprawnie wyrazy, których pisownię wcześniej wyćwiczył, – wie, że należy postawić przecinek, aby oddzielić te same części mowy, – stosuje cudzysłów w tytułach, – używa wykrzyknika, – wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami i w	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – zna zasady pisowni wielkiej i małej litery oraz partykuły <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami oraz partykuły <i>-by</i> z osobowymi formami czasowników, – stosuje zasady pisowni wyrazów z <i>ó, u, rz, ż, h, ch</i> oraz partykuły <i>nie</i> z czasownikami, – oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym, – stosuje znaki interpunkcyjne w redagowanych przez siebie tekstach.	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – zna zasady pisowni w zakresie pozostałych zasad ortograficznych, w tym partykuły <i>nie</i> z przymiotnikami i przysłówkami w stopniu najwyższym oraz <i>-ji, -ii, -i</i> w zakończeniach rzeczowników, – zapisuje poprawnie wyrazy w zakresie wprowadzonych zasad ortograficznych, – zapisuje poprawnie wyrazy z <i>ó</i> niewymiennym, – zapisuje poprawnie wyjątki	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – zapisuje poprawnie wyrazy z trudnością ortograficzną, – stosuje dwukropek i myślnik w dialogu, – korzysta samodzielnie i sprawnie ze słownika ortograficznego, – redaguje własne teksty złożone z różnych rodzajów zdań i poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne.

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
	zdaniu.		w pisowni rz po spółgłoskach, – zapisuje poprawnie wyrazy z rz i ż niewymiennym, – zapisuje poprawnie wyrazy z h niewymiennym, – stosuje cudzysłów w celu oznaczenia czyichś słów, – używa dwukropka przed wyliczeniem, – określa różnice w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego.	

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE				
– rozpoznaje notatkę wśród innych form wypowiedzi, – rozpoznaje dialog, – dostrzega interpunkcję w zapisie dialogu, – wie, co zawiera opis postaci, miejsca, krajobrazu i obrazu, – podejmuje próbę tworzenia opisu postaci, miejsca, – zna pojęcie akapitu, – zna pojęcie argumentu, – wie, co to jest plan wydarzeń, – wie, czym się różni plan ramowy od planu szczegółowego, – wie, jaką formą wypowiedzi są życzenia, – podejmuje próbę napisania	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – zna cechy notatki, – rozpoznaje dialog, – zna zasady zapisywania dialogu, – gromadzi słownictwo do opisu postaci, miejsca, obrazu, – tworzy plan opisu postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu, – wie, co to jest akapit,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – zapisuje dialog, – tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu na podstawie planu, – wyjaśnia, co to jest akapit, – podaje przykłady argumentu, – tworzy plan ramowy, – wskazuje wymagane informacje w zaproszeniu i ogłoszeniu, – omawia elementy kompozycyjne zaproszenia i	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – tworzy różne rodzaje notatek, – tworzy dialog, – porządkuje słownictwo do opisu postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu, – tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu, – stosuje w wypowiedzi pisemnej akapity, – stosuje argumenty w swoich wypowiedziach,	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – tworzy według własnego pomysłu funkcjonalną notatkę, w tym interaktywną, – stosuje poprawną interpunkcję w zapisie dialogu, – samodzielnie tworzy bogaty treściowo opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu o właściwej kompozycji i układzie graficznym, – podejmuje próbę uzasadniania argumentu,

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 5

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE				
życzeń, – wie, jak wygląda zaproszenie i ogłoszenie, – rozpoznaje elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia, – zna list, opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym z dialogiem, i charakterystykę jako formy wypowiedzi, – wie, kim są nadawca i adresat, – zna zwroty do adresata, – zna współczesne formy komunikatów, takie jak np. e-mail, SMS.	– wie, co to jest argument, – wie, jak jest zbudowany argument, – wie, jak tworzyć plan wydarzeń, – odróżnia plan ramowy od planu szczegółowego, – wie, czym cechują się życzenia, – rozpoznaje zaproszenie i ogłoszenie wśród innych form wypowiedzi, – zna elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia, – zna elementy listu, – odróżnia nadawcę i adresata,	ogłoszenia, – wypowiada się na temat cech listu jako formy wypowiedzi, – podaje przykłady nadawcy i adresata, – omawia zasady pisowni w zwrotach do adresata, – pisze rozwinięty list prywatny, – selekcionuje informacje, – tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis, list, opowiadanie odtwórcze i twórcze, – posługuje się współczesnymi formami komunikatów, takich	– omawia budowę argumentu, – tworzy plan szczegółowy, – układa życzenia, – tworzy zaproszenie i ogłoszenie z dwoma argumentami, – pisze wypowiedź w formie listu i opowiadania z dialogiem o właściwej kompozycji i układzie graficznym, – stosuje akapity, – tworzy współczesne formy komunikatów, zachowując zasady etykiety językowej, – stosuje wiedzę o języku w tworzonych przez siebie	– tworzy plan w jednolitej formie: zdania lub równoważniki zdań, – tworzy życzenia i zaproszenie w formie oficjalnej i nieoficjalnej, – tworzy urozmaicone pod względem stylu opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym z dialogiem, – rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi.

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 5				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
NOTATKA, DIALOG, OPIS, WYPOWIEDŹ ARGUMENTACYJNA, PLAN WYDARZEŃ, ŻYCZENIA, ZAPROSZENIE, OGŁOSZENIE, LIST, OPOWIADANIE				
	– zna zasady pisowni w zwrotach do adresata, – pisze list prywatny, – tworzy plan opowiadania odtwórczego i twórczego, w tym z dialogiem, – tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, dialog, – rozróżnia współczesne formy komunikatów, takie jak np. e-mail, SMS.	jak np. e-mail, SMS.	formach wypowiedzi.	

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY. KLASA 6

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE – obowiązują wymagania z klas 4–5 oraz:

I.1. Czytanie i odbiór utworów literackich – liryka

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
– nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, – krótko opowiada, o czym jest przeczytany utwór, – mówi, kim jest osoba mówiąca w wierszu, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wskazuje bohatera wiersza,	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – podejmuje próbę uzasadnienia wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, – wskazuje wartości ważne dla	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – określa temat wiersza, – opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, – wyodrębnia obrazy poetyckie, – nazywa uczucia, jakie	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a także o bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach, – opisuje zachowanie bohatera utworu i wyraża	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – prezentuje informacje na temat wiersza w formie, którą sam wybierze, w tym interaktywnej, – samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji utworu, odwołując się do jego treści,

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 6

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
– odróżnia podmiot liryczny od adresata, – wymienia wartości wskazane w utworze, – odróżnia wers od strofy (zwrotki), – wie, czym są rym, wers, refren, – z pomocą nauczyciela / kolegi/ koleżanki wymienia nazwy środków artystycznych: epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa, zdrobnienie, zgrubienie, pytanie retoryczne, powtórzenie, – odróżnia utwór	- podmiotu lirycznego, poety, bohatera lirycznego w omawianych utworach, – określa nastrój wiersza, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama), który stanowi interpretację omawianego utworu, – opowiada o osobie mówiącej (podmiocie lirycznym) w wierszu, – przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu, – wskazuje adresata utworu, – wskazuje bohatera utworu, – wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do	- wzbudza w nim czytany utwór, – prezentuje swoje rozumienie omawianego utworu, w tym w formie przekładu intersemiotycznego, np. rysunku, dramy, – wskazuje cechy podmiotu lirycznego, – określa cechy bohatera wiersza, – rozpoznaje w wierszu przenośnię, uosobienie, ożywienie, apostrofę, pytanie retoryczne, powtórzenie, zdrobnienie, zgrubienie, – wie, że utwór może mieć sens dosłowny i przenośny, – wybiera z wiersza informacje	- swoją opinię na jego temat, – porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, – opisuje adresata utworu, – wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia, wzbudzone w nim przez czytany utwór, – wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, – wyjaśnia znaczenie przenośne w tekście, – uzasadnia własne rozumienie utworu, – rozpoznaje funkcje środków stylistycznych: epitetu, porównania, uosobienia, metafory, apostrofy,	– wyjaśnia funkcje epitetów, porównań, metafor, wyrazów dźwiękonaśladowczych, uosobień, ożywień, apostrof, pytań retorycznych, powtórzeń, zdrobnień, zgrubień, pytań retorycznych, odwołując się do treści omawianego utworu, – odczytuje sens przenośny w utworze, – wyczerpująco omawia sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, – określa nastrój utworu i uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując się do treści dzieła, – charakteryzuje bohatera utworu, odwołując się do

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 6

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
wierszowany od utworu epickiego, – nazywa elementy budowy utworu: tytuł, – rozpoznaje obraz poetycki, – zna pojęcie wiersza białego, – zna pojęcia: pieśń, piosenka patriotyczna.	adresata, – rozpoznaje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy, zdrobnienia, zgrubienia, powtórzenia w omawianych tekstach, – odróżnia środki językowe: ożywienie, pytanie retoryczne, powtórzenie, zdrobnienie, zgrubienie, – wypowiada się na temat tytułu wiersza, – wskazuje obrazy poetyckie, – wyjaśnia, co to jest wiersz biały, – rozpoznaje utwór liryczny jako pieśń, piosenkę	potrzebne do interpretacji i analizy utworu, – wyjaśnia sens zawarty w tytule wiersza, – wskazuje cechy wiersza białego, – wymienia cechy pieśni, piosenki patriotycznej.	ożywienia, pytania retorycznego, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, – odróżnia sens dosłowny od przenośnego, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – wyjaśnia znaczenie tytułu wiersza, – interpretuje obrazy poetyckie, – udowadnia, że utwór ma cechy wiersza białego – wskazuje cechy pieśni, piosenki patriotycznej w danym utworze.	treści wiersza, – porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza i prezentuje wnioski wynikające z tego zestawienia, – rozpoznaje pieśń, piosenkę patriotyczną wśród innych gatunków literackich.

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)				
i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
	patriotyczną.			

I.1. Czytanie i odbiór tekstów kultury – epika i teksty popularnonaukowe

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamienmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE I POPULARNONAUKOWE				
– rozpoznaje utwór epicki, – odróżnia utwór epicki od wiersza, – wymienia elementy świata przedstawionego, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje fikcję literacką, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wskazuje elementy realistyczne (prawdopodobne) w omawianych utworach, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wymienia wybrane gatunki literackie: mit, przypowieść, opowiadanie, powieść, nowela, – nazywa elementy budowy	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – wymienia cechy utworu epickiego, – określa elementy świata przedstawionego w utworze, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych, – wymienia cechy gatunkowe mitu, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, – wymienia odmiany opowiadania i powieści, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy – wyszukuje w tekście określone informacje, – rozpoznaje elementy budowy	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – rozpoznaje czytany utwór jako epikę – rozpoznaje przynależność utworu do gatunków: mitu, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, – rozpoznaje odmiany opowiadania i powieści, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy, – opowiada o elementach świata przedstawionego, – odróżnia elementy realistyczne od	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski z analizy, – wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi w przeczytanych utworach, – uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, przypowieści, opowiadania, powieści, – uzasadnia przynależność utworu do odmiany opowiadania i powieści, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne,	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – porównuje elementy świata przedstawionego z różnych utworów, – dowodzi, że czytany utwór należy do określonego rodzaju, gatunku literackiego i odmiany opowiadania / powieści, podając odpowiednie przykłady z tekstu, – rozpoznaje elementy budowy utworu: tytuł, puentę, punkt kulminacyjny, i wyjaśnia ich funkcje, – prezentuje wg własnego pomysłu, w tym z wykorzystaniem narzędzi

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

i zawarte w podręczniku *Zamienmy słowo* dla klasy 6

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE I POPULARNONAUKOWE				
utworu: tytuł, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wymienia wybrane wydarzenia omawianego utworu, – rozpoznaje narratora, – wymienia bohaterów utworu, – rozpoznaje wątek główny w utworze, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje znaczenie dosłowne w tekście, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi opowiada o treści utworu, zachowując kolejność wydarzeń, – rozpoznaje dialog i monolog,	utworu – tytuł, – ustala kolejność wydarzeń w utworze, – rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze, – wymienia niektóre cechy bohaterów, – odróżnia fabułę od akcji, – rozpoznaje wątki poboczne, – wyjaśnia znaczenie dosłowne w utworze, – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – wskazuje wartości ważne dla bohaterów w omawianych utworach, – rozpoznaje informacje ważne w utworze, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama, spektakl teatralny), który stanowi interpretację utworu,	fantastycznych w omawianych utworach, – rozpoznaje elementy budowy utworu – puentę, – opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły, – wskazuje dialog w utworze, – nazywa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy, – wymienia większość cech bohaterów, – nazywa rodzaj narracji: pierwszoosobowa, trzecioosobowa, – omawia wątek główny, – wymienia zdarzenia składające się na akcję w utworze, – określa doświadczenia bohaterów literackich, – prezentuje własne rozumienie utworu,	fantastycznonaukowe, fantasy, – rozpoznaje elementy budowy utworu – punkt kulminacyjny, – rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, – rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze, – określa relacje łączące bohaterów utworu, – uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu, – odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, – określa tematykę utworu, – omawia wątek poboczny, – odróżnia zdarzenia fabuły utworu od akcji, – porównuje doświadczenia bohaterów literackich z	interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami, – charakteryzuje bohatera w omawianym utworze, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, – określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób.

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*i zawarte w podręczniku *Zamienmy słowo* dla klasy 6

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE I POPULARNONAUKOWE				
– wie, czym jest tekst popularnonaukowy, – rozpoznaje słownictwo związane z prasą.	– odróżnia dialog od monologu, – wskazuje dialog w utworze, – wymienia cechy tekstu popularnonaukowego, – odróżnia tekst popularnonaukowy od literackiego, – wymienia przykłady słów związanych z prasą.	– ocenia bohaterów literackich i zdarzenia, – rozpoznaje mniej ważne informacje w utworze, – rozpoznaje fakty i opinie, – wymienia cechy identyfikujące teksty kultury należące do literatury, – odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, np. rysunku, dramy, spektaklu teatralnego, – wyjaśnia, na czym polegają różnice między dialogiem a monologiem, – rozpoznaje tekst popularnonaukowy, – stosuje słownictwo związane z prasą.	- własnymi, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – porównuje cechy identyfikujące teksty kultury należące do: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych, – porównuje doświadczenia bohaterów czytanych utworów z własnymi doświadczeniami, – dowodzi, że omawiany tekst należy do literatury popularnonaukowej.	

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE – obowiązują wymagania z klas 4–5 oraz:

II.1. Gramatyka języka polskiego – części mowy

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamienmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
CZĘŚCI MOWY				
– rozpoznaje w tekście rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki i przysłówki, – zna pojęcie rzeczowników osobliwych, – wie, że istnieją rzeczowniki nieodmienne, – zna pojęcia czasownika dokonanego i niedokonanego, – stosuje odpowiednie formy czasownika, – z pomocą nauczyciela analizuje budowę czasowników dokonanych i niedokonanych, – wie, że czasowniki mogą występować w stronie czynnej i biernej,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, – wyjaśnia, czym się charakteryzuje odmiana rzeczowników osobliwych, – wyjaśnia, czym są rzeczowniki osobliwe, – zna zasady odmiany rzeczowników osobliwych, – rozpoznaje rzeczowniki nieodmienne,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – poprawnie odmienia w różnych przypadkach rzeczowniki o nietypowej fleksji, – wskazuje przykłady rzeczowników osobliwych, – odmienia rzeczowniki osobliwe, – podaje przykłady rzeczowników nieodmiennych, – wyjaśnia, czym się cechują	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – analizuje teksty i dostrzega w nich rzeczowniki o nietypowej odmianie, – poprawnie odmienia rzeczowniki osobliwe, – odnajduje w tekście przykłady rzeczowników nieodmiennych, – odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, – układa zdania z	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – tworzy własne teksty, w których świadomie używa rzeczowników o nietypowej odmianie, uwzględniając ich fleksję, – bezbłędnie stosuje formy rzeczowników osobliwych, – rozpoznaje i prawidłowo stosuje aspekt czasownika, – poprawnie stosuje stronę bierną i czynną, zgodnie z intencją wypowiedzi (np. w

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

i zawarte w podręczniku *Zamienmy słowo* dla klasy 6

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
CZĘŚCI MOWY				
– wie, że da się przekształcać czasownik ze strony czynnej na bierną i na odwrot, – odróżnia czasowniki przechodnie i nieprzechodnie, – wymienia z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi przymiotniki i przysłówki, które się nie stopniają, – wymienia partykułę i wykrzyknik jako nieodmienne części mowy, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje zaimki.	– rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane, – uzupełnia zdania odpowiednimi formami czasownika, – zestawia czasowniki dokonane z niedokonanymi, – rozpoznaje stronę czynną i bierną czasownika, – odróżnia stronę czynną od biernej w prostych zdaniach, – wie, jakie czasowniki są przechodnie, a jakie nieprzechodnie, – podaje przykłady przymiotników i przysłówków, które się nie stopniają, i wie dlaczego,	- czasowniki dokonane i niedokonane, – porównuje czasowniki dokonane i niedokonane, – przekształca zdania ze strony czynnej na bierną i odwrotnie, – omawia stronę czynną i bierną czasownika, – wyjaśnia mechanizm przekształcania stron czasownika, – wyjaśnia, jakie są czasowniki przechodnie i nieprzechodnie, – używa przymiotników i przysłówków, które się nie stopniają, we właściwym kontekście, – stosuje partykuły i	- czasownikami dokonanymi i niedokonanymi, – łączy w pary czasowniki dokonane i niedokonane, – stosuje stronę czynną i bierną czasownika, – przekształca w zdaniach stronę czynną na bierną i odwrotnie, – tworzy z czasowników przechodnich formy strony biernej, – podaje przykłady czasowników nieprzechodnich, – ocenia, kiedy zastosowanie w tekście strony biernej jest uzasadnione,	- formalnych i nieformalnych tekstach), – świadomie i poprawnie stosuje przymiotniki i przysłówki, które się nie stopniają, – świadomie używa partykuły i wykrzyknika, – wie, że partykuła i wykrzyknik to wyrazy poza związkami zdania; – pisze teksty, w których odpowiednio dobiera i modyfikuje zaimki, aby uzyskać określony efekt komunikacyjny.

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*i zawarte w podręczniku *Zamienmy słowo* dla klasy 6

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
CZĘŚCI MOWY				
	– wskazuje partykuły i wykrzykniki oraz wyjaśnia ich podstawową rolę w zdaniu, – wie, jak zapisać partykuły i wykrzykniki, – rozpoznaje zaimki w zdaniu, – zna różne rodzaje zaimków, – dostrzega funkcje zaimków w zdaniu.	wykrzykniki w swoich wypowiedziach, wzmacniając ich ekspresję, – tworzy zdania z różnymi typami zaimków, – poprawnie określa funkcję zaimków.	– wie, kiedy przymiotniki i przysłówki się nie stopniają, – rozróżnia różne typy partykuł (np. wzmacniające, przeczące, pytające) i omawia ich funkcję, – podaje przykłady zaimków i nazywa ich rodzaje, – dostrzega, jakie znaczenie mają zaimki w wypowiedzi i jak wpływają na styl tekstu.	

II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamienmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
– nazywa podstawowe części zdania: podmiot i orzeczenie, – zna orzeczenie i podmiot jako części zdania, – wie, na jakie pytanie odpowiadają orzeczenie i podmiot, – wie, że orzeczenie jest zwykle wyrażone czasownikiem, – wie, że podmiot jest zwykle wyrażony rzeczownikiem w mianowniku, – wie, że istnieją zdania bezpodmiotowe, – wie, że można przekształcić zdanie z podmiotem w wypowiedzenie bezpodmiotowe, – zna konstrukcje z czasownikiem <i>się</i>, – wskazuje przykłady	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – wymienia wszystkie części zdania (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik) i określa ich funkcje, – odróżnia orzeczenie i podmiot od innych części zdania, – wskazuje w zdaniu orzeczenie i podmiot, – wie, czym różni się orzeczenie czasownikowe od orzeczenia imiennego, – wskazuje łącznik i orzecznik w orzeczeniu imiennym,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – poprawnie wskazuje i nazywa wszystkie części zdania oraz określa ich funkcję w wypowiedzeniu, – wyjaśnia, czym się różni orzeczenie czasownikowe od orzeczenia imiennego, – wyjaśnia, czym może być wyrażony łącznik, a czym – orzecznik, – rozpoznaje różne rodzaje podmiotu, – omawia zdania bezpodmiotowe,	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – analizuje zdania pod kątem ich budowy i funkcji części zdania, – rozpoznaje orzeczenie czasownikowe i imienne, – rozpoznaje łącznik i orzecznik w orzeczeniu imiennym, – stosuje zdania bezpodmiotowe, – podaje przykłady zdań bezpodmiotowych, – stosuje konstrukcje z czasownikiem <i>się</i>,	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – tworzy własne teksty, świadomie używając różnych części zdania i budując logiczne struktury, – poprawnie posługuje się różnymi typami orzeczeń i podmiotów, – poprawnie stosuje zdania bezpodmiotowe w swoich wypowiedziach, – poprawnie stosuje różne części zdania, – tworzy wypowiedzi, w których celowo wykorzystuje różne typy zdań złożonych,

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamienmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
wyrazów, które mogą pełnić funkcję dopełnienia, przydawki i okolicznika, – wie, na jakie pytania odpowiadają części zdania, – rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone, – zna pojęcia zdania złożonego współrzędnie i podrzędnie, – z pomocą nauczyciela potrafi przekształcić zdanie złożone w pojedyncze.	– dostrzega związek podmiotu z orzeczeniem, – wie, że podmiot może być wyrażony inaczej niż rzeczownikiem w mianowniku, – rozpoznaje zdania bezpodmiotowe, – przekształca zdania z podmiotem w wypowiedzenia bezpodmiotowe, – rozpoznaje konstrukcje z czasownikiem <i>się</i> , – wskazuje przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu, – rozpoznaje zdania pojedyncze i zdania złożone oraz ich podstawowe rodzaje (współrzędnie i podrzędnie	– omawia konstrukcje z czasownikiem <i>się</i> , – odróżnia części zdania, – odróżnia zdania pojedyncze od różnych typów zdań złożonych i stosuje je w wypowiedziach pisemnych i ustnych, – sprawnie przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, – odróżnia zdania współrzędnie złożone od podrzędnie złożonych.	– odróżnia i stosuje typy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie w zależności od celu wypowiedzi, – modyfikuje konstrukcje składowe w sposób świadomy i poprawny, – analizuje zdania złożone podrzędnie i współrzędnie.	dostosowując je do stylu wypowiedzi i odbiorcy, – świadomie i bezbłędnie stosuje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, – przekształca zdania złożone w celu osiągnięcia określonego efektu językowego i stylistycznego.

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
	złożone), – przekształca proste zdania złożone na pojedyncze i odwrotnie.			

II.2. Zróżnicowanie języka

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamienmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
– zna termin: frazeologizm, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wymienia frazeologizmy omawiane na lekcji, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi korzysta ze słownika frazeologicznego, języka polskiego i wyrazów obcych, terminów literackich, – zna termin: wyrazy wieloznaczne, – wyjaśnia znaczenia prostych wyrazów wieloznacznych, – wskazuje w zdaniach wyrazy wieloznaczne, – odróżnia wyrazy neutralne od wartościujących, – zna wyrazy nacechowane emocjonalnie,	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – wyjaśnia, czym jest związek frazeologiczny, – rozpoznaje związki frazeologiczne w wypowiedziach, – korzysta ze słowników: frazeologicznego, języka polskiego, wyrazów obcych i terminów literackich, – rozpoznaje znaczenia wyrazów wieloznacznych, – rozpoznaje zdania z wyrazami wieloznacznymi,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – wyjaśnia, czym jest związek frazeologiczny, – dostrzega obecność związków frazeologicznych w języku używanym na co dzień, – podaje przykłady związków frazeologicznych, – korzysta w praktyczny sposób ze słowników: frazeologicznego, języka polskiego, wyrazów obcych, terminów literackich, – wyjaśnia, czym są wyrazy	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – wyjaśnia znaczenie omawianych związków frazeologicznych, – redaguje zdania ze związkami frazeologicznymi, – sprawnie posługuje się słownikami: frazeologicznym, języka polskiego, wyrazów obcych, terminów literackich, – podaje przykłady wyrazów wieloznacznych, – podaje znaczenia wyrazów	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – redaguje różne formy wypowiedzi z wykorzystaniem związków frazeologicznych, – świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje różne słowniki, – stosuje w wypowiedzi wyrazy wieloznaczne, – świadomie stosuje wyrazy oceniające, – poprawnie posługuje się językiem mówionym i pisany.

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

i zawarte w podręczniku *Zamienimy słowo* dla klasy 6

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
– odróżnia zdrobnienia od zgrubień, – wie, że istnieją różne odmiany języka, – wyjaśnia, czym jest język mówiony, a czym – pisany, – dostrzega związki między odmianą języka a sytuacją komunikacyjną.	– rozpoznaje wyrazy neutralne i wartościujące, – rozpoznaje wyrazy nacechowane emocjonalnie, – rozpoznaj zdrobnienia i zgrubienia, – wymienia cechy języka mówionego i pisanego, – zna różne odmiany języka, – dostosowuje język do sytuacji komunikacyjnej.	- wieloznaczne, – wyjaśnia znaczenia wyrazów wieloznacznych, – podaje przykłady zdań z wyrazami wieloznacznymi, – podaje przykłady wyrazów neutralnych i wartościujących, – zastępuje wyrazy nacechowane ujemnie słowami neutralnymi lub nacechowanymi dodatnio, – omawia cechy języka mówionego i pisanego, – wyjaśnia związek między użyciem odpowiedniej odmiany języka a sytuacją komunikacyjną	- wieloznacznych, – stosuje zdania z wyrazami wieloznacznymi, – wyjaśnia, czym różnią się wyrazy neutralne od wartościujących, – zastępuje wyrazy obraźliwe ich neutralnymi odpowiednikami, – odróżnia język mówiony od pisanego, – stosuje różne odmiany języka, – wie, jaką odmianę języka stosować w zależności od sytuacji komunikacyjnej.	

II.4. Ortografia i interpunkcja

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 6

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
– zna podstawowe zasady ortografii, – stosuje kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu zdania, – stosuje przecinek w oczywistych miejscach, – zna nazwy: cudzysłów, dwukropek, średnik, nawias.	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – stosuje podstawowe zasady ortograficzne, – poprawnie używa przecinków podczas wyliczania, – stosuje cudzysłów i dwukropek.	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – poprawnie stosuje większość zasad ortograficznych, popełniając sporadycznie błędy, – używa znaków interpunkcyjnych w zdaniach zgodnie z podstawowymi zasadami, – poprawnie stosuje przecinki w zdaniach złożonych, – rozumie funkcję cudzysłowu, dwukropka, średnika i nawiasu oraz stosuje je w swoich tekstach.	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – stosuje poprawnie zasady ortograficzne i dostrzega własne błędy, – analizuje użycie interpunkcji w tekstach i potrafi poprawić błędy interpunkcyjne, – świadomie używa przecinków w zdaniach złożonych i rozumie ich wpływ na czytelność tekstu, – stosuje średnik i nawias zgodnie z zasadami składni.	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – pisze bezbłędnie pod względem ortograficznym, stosując wyjątki i trudne wyrazy, – świadomie stosuje interpunkcję w swoich wypowiedziach, – tworzy poprawne i przemyślane konstrukcje składniowe, w których interpunkcja wspiera jasność i logiczność tekstu, – poprawia błędy ortograficzne i interpunkcyjne

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
				w cudzych tekstach, uzasadniając swoje poprawki.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI – obowiązują wymagania z klas 4–5 oraz:

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

i zawarte w podręczniku *Zamienmy słowo* dla klasy 6

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
OPOWIADANIE, OPIS, W TYM POSTACI, PRZEŻYĆ WEWNĘTRZNYCH I SYTUACJI, SPRAWOZDANIE, LIST OFICJALNY, TEKST O CHARAKTERZE ARGUMENTACYJNYM				
– zna podstawowe formy wypowiedzi (opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym), – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi tworzy: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje elementy kompozycyjne danej formy wypowiedzi.	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – wymienia zasady zapisywania dialogu, – gromadzi słownictwo potrzebne do napisania opowiadania, w tym twórczego, opisu, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdania, listu oficjalnego, tekstu o charakterze argumentacyjnym, – tworzy plan opowiadania, w tym twórczego, opisu, w tym	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – wskazuje tezę i argumenty w tekście o charakterze argumentacyjnym, – tworzy logiczną, pełną semantycznie i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny, – tworzy wypowiedź argumentacyjną, w której podejmuje próbę uzasadnienia tezy, – rozróżnia argumenty	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – porządkuje słownictwo potrzebne do napisania opisu, opowiadania, sprawozdania, – stworzy spójne, rozwinięte, o właściwej kompozycji i układzie graficznym formy wypowiedzi: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, – stosuje w wypowiedzi pisemnej akapity, – stosuje argumenty w swoich	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – samodzielnie i bezbłędnie tworzy spójne, bogate treściowo i językowo różne formy wypowiedzi, dbając o ich właściwą kompozycję i układ graficzny, – dostrzega błędy w swoich pracach oraz wypowiedziach innych osób, – dokonuje korekty własnych błędów w krótkich i dłuższych formach wypowiedzi, – tworzy urozmaicone pod względem stylu opowiadanie

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

i zawarte w podręczniku *Zamienmy słowo* dla klasy 6

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
OPOWIADANIE, OPIS, W TYM POSTACI, PRZEŻYĆ WEWNĘTRZNYCH I SYTUACJI, SPRAWOZDANIE, LIST OFICJALNY, TEKST O CHARAKTERZE ARGUMENTACYJNYM				
	postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdania, listu oficjalnego, tekstu o charakterze argumentacyjnym, – tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym, – tworzy tezę i argumenty, – pisze na podstawie planu opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny,	odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji, – selekcjonuje informacje, – tworzy spójne, uporządkowane wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym, – stosuje odpowiedni do danej formy wypowiedzi układ graficzny i kompozycję.	wypowiedziach, – tworzy bezbłędnie wypowiedź argumentacyjną, – tworzy różne rodzaje argumentów, – ilustruje swoje argumenty przykładami.	odtwórcze i twórcze, – stosuje akapity dopełniające myślowej całości wypowiedzi.

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamienmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
OPOWIADANIE, OPIS, W TYM POSTACI, PRZEŻYĆ WEWNĘTRZNYCH I SYTUACJI, SPRAWOZDANIE, LIST OFICJALNY, TEKST O CHARAKTERZE ARGUMENTACYJNYM				
	tekst o charakterze argumentacyjnym, – podejmuje próbę włączenia opisu i dialogu do opowiadania.			

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

***NOWE Słowa na start!*, klasa 7, edycja do uszczuplonej podstawy programowej 2024**

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącym propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *NOWE Słowa na start!* w klasie 7 (edycja 2024–2026 do uszczuplonej podstawy programowej). Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń potrafi:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
2. Charaktery	- opisać obraz - nazwać barwy użyte przez artystę	- przedstawić skojarzenia związane z obrazem - wyrazić swoją opinię na temat obrazu	- zinterpretować znaczenie barw - wyjaśnić, dlaczego na obrazie są dwa wizerunki tego samego mężczyzny	- zinterpretować tytuł obrazu - zinterpretować przesłanie obrazu w kontekście prawdy o człowieku	- podjąć dyskusję na temat przyczyn postrzegania tej samej osoby na różne sposoby - porównać obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi temat postrzegania człowieka z różnych perspektyw
3. Wytrzymałość	- omówić treść fragmentów tekstu - określić rodzaj literacki utworu - określić rodzaj narracji	- scharakteryzować główną bohaterkę utworu - omówić postawy pozostałych bohaterów utworu	omówić sposób przedstawienia opisanej historii w artykułach prasowych	omówić wpływ narracji na odbiór utworu	na podstawie wywiadu z autorką wypowiedzieć się na temat funkcji humoru w tekstach literackich
4.	określić ramy czasowe	wypowiedzieć się na	wypowiedzieć się na temat	wymienić osiągnięcia	wypowiedzieć się na temat

Podróż w czasy starożytne	starożytności	temat wierzeń ludzi żyjących w starożytności • wymienić najważniejsze cechy antycznej sztuki	dziedzictwa kulturowego wywodzącego się z religii	cywilizacyjne, które zawdzięczamy ludziom żyjącym w starożytności	dziedzictwa cywilizacyjnego starożytności, wartościując je • omówić wybrane dzieła antycznej sztuki
5. Niezlomność	• omówić treść fragmentów tekstu • wymienić przydomki Ateny i przypisywane jej atrybuty	• wymienić cechy charakteru Ateny i zilustrować je przykładami	• określić temat mitu i wyjaśnić jego funkcję	• ocenić postępowanie bogini	• podjąć dyskusję na temat wpływu emocji na postępowanie
6. Pokora	• omówić treść fragmentu tekstu	• ułożyć plan wydarzeń przedstawionych w przypowieści • wymienić cechy bohaterów przypowieści i zilustrować je przykładami	• ocenić zachowanie ojca • wypowiedzieć się na temat emocji towarzyszących starszemu synowi	• sformułować morał przypowieści • wyjaśnić znaczenie frazeologizmu <i>syn marnotrawny</i>	• podjąć dyskusję na temat sensu dawania komuś drugiej szansy • omówić obraz Keitha Vaughana <i>Powrót syna marnotrawnego</i> • odnaleźć w różnych źródłach inne realizacje motywu syna marnotrawnego
7. Silny charakter (lektura uzupełniająca)	• omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaj narracji	• scharakteryzować bohatera utworu	• omówić sposób przedstawienia przeżyć wewnętrznych bohatera • zinterpretować wskazane słowa	• dokonać analizy sposobu przedstawienia rekinów	• podjąć dyskusję na temat sentencji i odnieść te słowa do wybranych tekstów kultury
8. Czarny charakter	• omówić treść fragmentów tekstu • wymienić cechy Lorda Voldemorta • omówić metody działania Lorda Voldemorta	• wskazać cele Lorda Voldemorta • wymienić przeciwników Lorda Voldemorta	• omówić działania podejmowane przez Zakon Feniksa po to, aby unieszkodliwić Lorda Voldemorta • odnieść określenie <i>czarny charakter</i> do Lorda Voldemorta	• ocenić postawę Korneliusza Knota	• omówić postać będącą antywzorem z innego tekstu kultury
9. Jak komponować tekst i budować	• wymienić cechy dobrze skomponowanego tekstu • wskazać w podanym	• sformułować plan wypowiedzi argumentacyjnej	• poprawić wskazane wypracowanie • sformułować wstęp do	• stworzyć wewnętrznie uporządkowane, spójne wypracowanie	

akapity?	tekście główne zdanie akapitu	• uporządkować wskazaną wypowiedź	wypracowania • wskazać wyrazy i wyrażenia sygnalizujące powiązania między zdaniami		
10. i 11. Jak napisać opowiadanie inspirowane mitem lub przypowieścią?	• wymienić cechy mitu i przypowieści	• zgromadzić informacje na temat symbolicznego znaczenia postaci mitologicznych • zgromadzić informacje na temat metaforycznej wymowy przypowieści	• dokonać analizy tekstu współczesnej wersji mitu • dokonać analizy tekstu współczesnej wersji przypowieści	• zredagować opis przeżyć wewnętrznych postaci mitologicznej i/lub biblijnej • stworzyć opowiadanie inspirowane mitem i/lub przypowieścią	
12. i 13. Odmienne i nieodmienne części mowy	• wymienić odmienne i nieodmienne części mowy • scharakteryzować odmienne i nieodmienne części mowy	• nazwać części mowy występujące w tekście • określić formy odmiennych części mowy • uzupełnić tekst właściwymi przyimkami	• przekształcić formy czasowników • użyć czasowników we właściwych formach • przeredagować zdania, używając właściwych zaimków	• użyć w zdaniach właściwych spójników	
14. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	• wymienić części mowy, z którymi <i>nie</i> piszemy łącznie i rozdzielnie • wymienić wyjątki od obowiązujących reguł	• uzupełnić tekst poprawnie zapisanymi wyrazami z <i>nie</i>	• wskazać regułę ortograficzną właściwą dla podanych przykładów	• zredagować tekst, w którym występują poprawnie zapisane wyrazy z <i>nie</i>	
15. Imiesłowy przymiotnikowe	• zdefiniować imiesłowy • zdefiniować imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne • omówić regułę tworzenia imiesłowów przymiotnikowych	• wskazać imiesłowy przymiotnikowe w podanym tekście	• wskazać imiesłowy przymiotnikowe w tekście i podzielić je na kategorie • uzupełnić tekst właściwymi imiesłowami przymiotnikowymi	• przekształcić formy czasowników w imiesłowy przymiotnikowe • utworzyć i nazwać imiesłowy przymiotnikowe	

16. Imiesłowy przysłówkowe	• zdefiniować imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie • omówić regułę tworzenia imiesłowów przysłówkowych	• wskazać imiesłowy przysłówkowe w podanym tekście	• wskazać imiesłowy przysłówkowe w tekście i podzielić je na kategorie • uzupełnić tekst właściwymi imiesłowami przysłówkowymi	• przekształcić formy czasowników w imiesłowy przysłówkowe • utworzyć i nazwać imiesłowy przysłówkowe	
17. Pisownia <i>nie</i> z imiesłowami	• wymienić zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami	• zastąpić określenia oznaczające cechy imiesłowami z przeczeniem <i>nie</i>	• utworzyć imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i>	• zredagować tekst, w którym występują imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i>	
18. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>starożytność, sztuka antyczna, mit, przypowieść (parabola), symbol, epika, odmienne i nieodmienne części mowy, imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierno, imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie, kompozycja tekstu, opowiadanie inspirowane mitem lub przypowieścią</i>	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
19. Cienie i blaski życia	• opisać obraz	• opisać postacie przedstawione na obrazie • omówić kolorystykę dzieła	• odnieść sytuację przedstawioną na obrazie do jego tytułu • omówić kompozycję dzieła	• wypowiedzieć się na temat roli gry światła	• omówić wybrany tekst kultury tematycznie zbliżony do dzieła Auguste’a Renoira
20. Szczęście w nieszczęściu	• omówić treść fragmentów tekstu	• opisać reakcje mędrca na poszczególne okoliczności • określić myśl przewodnią	• omówić funkcję pytań retorycznych w tekście	• zinterpretować funkcję odniesień do zjawisk przyrody w tekście	• zinterpretować obraz Olega Kharkhana <i>Tragiczny list</i> w kontekście poznanej bajki

		poznanej bajki filozoficznej			filozoficznej
21. Podróż w czasy renesansu	• określić ramy czasowe renesansu • wyjaśnić pochodzenie nazwy epoki	• zdefiniować humanizm • wymienić najważniejsze dokonania renesansowe i określić ich funkcję • wymienić najważniejszych twórców epoki	• omówić specyfikę sztuki renesansowej	• omówić dzieło renesansowe	• omówić wybrane dzieło lub wynalazek Leonarda da Vinci • opisać renesansowe miasto idealne
22. Twórca i jego dzieło – Jan Kochanowski	• wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego	• scharakteryzować twórczość poety	• wskazać elementy renesansowe w twórczości Jana Kochanowskiego	• przedstawić funkcję Czarnolasu w twórczości poety	
23. Pół żartem, pół serio (lektura obowiązkowa)	• omówić treść utworów	• określić charakter fraszek	• wskazać elementy humoru we fraszkach	• omówić sposób obrazowania w utworach	• wskazać konteksty utworów i nawiązania do nich
24. Na scenie życia (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>fraszka</i>, <i>wiersz sylabiczny</i>, <i>rym</i>, <i>powtórzenie</i> • omówić treść fraszki • wskazać środki stylistyczne użyte przez Jana Kochanowskiego	• przedstawić układ rymów we fraszce • wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>fraszka</i> w różnych kontekstach	• omówić funkcję powtórzenia na początku fraszki • omówić funkcję środków stylistycznych użytych w utworze	• omówić funkcję wyliczenia wartości ważnych dla człowieka • zinterpretować dwa ostatnie wersy utworu w odniesieniu do toposu świata jako teatru	• omówić cechy wspólne poznanych fraszek
25. Wartość zdrowia (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>apostrofa</i> • omówić treść fraszki	• wskazać środki stylistyczne użyte przez poetę	• określić funkcję apostrofy rozpoczynającej utwór • określić funkcję wyliczenia	• sformułować główną myśl fraszki • zinterpretować funkcję uosobienia w tekście	• podjąć dyskusję na temat aktualności poznanej fraszki

26. i 27. Przepis na szczęście (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>archaizm</i> • omówić treść utworów • wskazać podmiot liryczny każdej z fraszek • wskazać adresata lirycznego fraszki <i>Na dom w Czarnolesie</i> • wskazać archaizmy w utworach	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego każdej z fraszek • wskazać apostrofę we fraszce <i>Na lipę</i> i wyjaśnić jej funkcję • przedstawić współczesne formy wskazanych archaizmów	• przedstawić stosunek Jana Kochanowskiego do natury na podstawie fraszki <i>Na lipę</i> • określić kontekst biograficzny fraszki <i>Na dom w Czarnolesie</i>	• omówić renesansowy charakter fraszek	• podjąć dyskusję na temat najważniejszych aspektów życia
28. Być szczęśliwym	• omówić treść wiersza • wskazać podmiot liryczny utworu	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu • podzielić wiersz na części tematyczne	• omówić symbolikę ogrodu, przywołując kontekst biblijny • określić funkcję środków stylistycznych użytych przez poetę • zinterpretować tytuł utworu	• zinterpretować przyjęcie przez podmiot liryczny postawy wyprostowanej • omówić postrzeganie szczęścia przez podmiot liryczny	• omówić język utworu Czesława Miłosza • wypowiedzieć się na temat życia i twórczości poety
29. Wiejska sielanka (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>pieśń</i> • omówić treść pieśni • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego utworu	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego utworu • wymienić obowiązki gospodarza i gospodyni • wskazać środki stylistyczne użyte w utworze	• omówić przedstawiony w wierszu kontrast pomiędzy życiem na wsi a życiem w mieście i określić jego funkcję • omówić funkcję środków stylistycznych użytych w utworze	• omówić koncepcję życia na wsi przedstawioną w wierszu	• odnieść utwór do renesansowego humanizmu
30. Radość życia (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>rym gramatyczny</i>, <i>apostrofa</i>, <i>uosobienie</i> • omówić treść wiersza • wskazać podmiot liryczny utworu	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu • określić rodzaje rymów występujących w wierszu	• zinterpretować metafory użyte w wierszu • omówić funkcję personifikacji	• wyjaśnić przesłanie wiersza	• nazwać adresata apostrofy zawartej w ostatniej zwrotce utworu i podać jego określenia bliskoznaczne • odnaleźć w dowolnych źródłach informacje na temat filozofii epikurejskiej

31. Stara bieda	• sformułować główne myśli tekstu	• omówić na podstawie tekstu różnice pomiędzy Polakami a reprezentantami innych nacji • wymienić funkcje narzekania	• przedstawić zalety narzekania wymienione w tekście	• wyjaśnić znaczenie rysunku umieszczonego w podręczniku w odniesieniu do treści tekstu	• podjąć dyskusję na temat funkcji narzekania • wymienić inne stereotypy dotyczące Polaków
32. i 33. Wobec śmierci (lektura obowiązkowa)	• omówić treść trenów • określić rodzaj liryki, który reprezentują treny	<i>Tren VII:</i> • wskazać adresatów utworu <i>Tren VIII:</i> • wskazać adresata utworu • wymienić cechy Urszulki przywołane przez podmiot liryczny	<i>Tren VII:</i> • omówić funkcję zdrobnień w wierszu • wyjaśnić dwojakie znaczenie wyrazu <i>skrzynka</i> użytego w utworze <i>Tren VIII:</i> • wyjaśnić funkcję kontrastu pomiędzy ukazaniem domu przed śmiercią Urszulki i po tym wydarzeniu	<i>Tren VII:</i> • omówić funkcję wykrzyknienia użytego w puencie utworu • omówić funkcję odwołania do ubioru dziecka wszystkie poznane treny: • porównać poznane utwory i wyrazić swoją opinię na temat zawartego w nich ładunku emocjonalnego • wskazać cechy wspólne poznanych trenów	• omówić wybrany tekst kultury, w którym została przedstawiona strata bliskiej osoby, i porównać go z utworami Jana Kochanowskiego
34. Co już wiemy o twórczości Jana Kochanowskiego?	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
35. Przeżywanie straty	• omówić treść fragmentów tekstu • wskazać narratora tekstu	• scharakteryzować narratora tekstu • opisać sposób przeżywania żałoby przez narratora i jego mamę	• omówić relacje pomiędzy bohaterami • zinterpretować sens zakończenia przywołanych fragmentów tekstu	• porównać sposoby przeżywania żałoby przez bohaterów książki z tym przedstawionym w trenach Jana Kochanowskiego	• wypowiedzieć się na temat przeżywania żałoby i sposobów kultywowania pamięci o zmarłych w innych kulturach
36.	• wymienić elementy,	• określić temat obrazu	• opisać kolorystykę i nastrój	• zredagować opis wskazanego	

Jak opisywać dzieła sztuki?	które powinien zawierać opis dzieła sztuki • zgromadzić informacje na temat opisywanego dzieła sztuki	• określić kompozycję dzieła	obrazu • wypowiedzieć się na temat proporcji dzieła	obrazu	
37. Malarstwo	• wymienić typy dzieł malarskich	• rozróżnić najważniejsze typy dzieł malarskich • wymienić główne środki wyrazu dzieła malarskiego	• wskazać główne środki wyrazu dzieła malarskiego na konkretnym przykładzie • wymienić kryteria, według których ocenia się obraz	• ocenić obraz według podanych kryteriów	• zrelacjonować wizytę w galerii lub muzeum
38. Archaizmy	• wymienić rodzaje archaizmów	• zastąpić archaizmy wyrazami współczesnymi • wskazać archaizmy w podanych zdaniach	• określić rodzaje podanych archaizmów • określić funkcję archaizmów w tekście stylizowanym	• stworzyć tekst z archaizmami	
39. Części zdania i związki wyrazowe w zdaniu – przypomnienie wiadomości	• wymienić części zdania	• wskazać główne części zdania i je nazwać • wskazać zdania bezpodmiotowe • wskazać w zdaniach określenia i je nazwać	• wypisać związki wyrazowe występujące w podanych zdaniach	• ułożyć wypowiedzenia z różnymi częściami zdania	
40. Wypowiedzenia – przypomnienie wiadomości	• wymienić rodzaje wypowiedzeń w zależności od celu wypowiedzi • wymienić rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń	• rozpoznać rodzaje wypowiedzeń w zależności od celu wypowiedzi • odróżnić zdanie od równoważnika zdania • rozpoznać rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń • wskazać w tekście zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte • wskazać w tekście zdania	• przekształcić zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie	• utworzyć zdania złożone współrzędnie i podrzędnie	

		złożone współrzędnie i podrzędnie			
41. Zdania złożone współrzędnie – przypomnienie wiadomości	wymienić rodzaje zdań złożonych współrzędnie	- rozpoznać rodzaje zdań złożonych współrzędnie - stosować poprawną interpunkcję w zdaniach złożonych współrzędnie	tworzyć wykresy zdań złożonych współrzędnie	tworzyć zdania złożone współrzędnie różnych typów	
42. Pisownia wyrazów wielką i małą literą – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	- wymienić zasady pisowni wyrazów wielką literą - wymienić zasady pisowni wyrazów małą literą	uzupełnić tekst wyrazami zapisanymi od wielkiej i małej litery	- wyjaśnić zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, odnosząc się do podanych przykładów - wyjaśnić zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych	zastosować zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych w samodzielnie zredagowanym tekście	
43. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	- odtworzyć najważniejsze fakty i opinie - posługiwać się pojęciami: <i>renesans</i>, <i>sztuka renesansu</i>, <i>fraszka</i>, <i>tren</i>, <i>pieśń</i>, <i>wiersz sylabiczny</i>, <i>malarstwo</i>, <i>opis dzieła sztuki</i>, <i>archaizmy</i>, <i>wypowiedzenia</i>, <i>zdanie pojedyncze</i>, <i>zdanie złożone współrzędnie</i>, <i>zdanie złożone podrzędnie</i>, <i>równoważnik zdania</i>, <i>części zdania i związki wyrazowe w zdaniu</i>	wykorzystywać najważniejsze konteksty	- wyciągać wnioski - przedstawiać własne stanowisko	- poprawnie interpretować wymagany materiał - właściwie argumentować - uogólniać, podsumowywać i porównywać	- wykorzystywać bogate konteksty - formułować i rozwiązywać problemy badawcze
44. Relacje	opisać obraz	wypowiedzieć się na temat postaci	- omówić kompozycję dzieła - nazwać typ autoportretu,	wypowiedzieć się na temat funkcji mediów	podjąć dyskusję na temat estetyki selfie

międzyludzkie		przedstawionych na obrazie • określić sytuację, w jakiej zostały przedstawione postaci	który naśladuje artystka	społecznościowych	
45. Porozumienie	• omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaje narracji	• scharakteryzować głównego bohatera tekstu • przedstawić opinie Marka o rodzicach	• porównać pierwszy i drugi wpis Marka oraz określić funkcję różnic między nimi • wskazać elementy stylu potocznego i języka młodzieży w treści bloga Marka	• dokonać analizy rozmowy ojca z synem • dokonać analizy drugiego wpisu na blogu i wskazać środki, za pomocą których bohater buduje swój wizerunek	• podjąć dyskusję na temat blogów młodzieżowych
46. Trudy wychowania (lektura uzupełniająca)	• omówić treść fragmentów tekstu • omówić świat przedstawiony w dziele	• scharakteryzować bohaterów fragmentów utworu • przedstawić rodzinę opisaną we fragmentach utworu	• przedstawić opinie bohaterów na temat wychowywania dzieci	• zinterpretować tytuł utworu	• zinterpretować tytuł utworu w kontekście historycznym
47. Każdy może być dobry – sens życia według Ebenezera Scrooge’a (lektura obowiązkowa)	• określić rodzaj literacki utworu • wskazać w słowach Scrooge’a kierowanych do siostrzeńca wypowiedź ironiczną	• wyjaśnić, kim jest główny bohater utworu i jak jego charakter uwidacznia się w wyglądzie • określić stosunek narratora do głównego bohatera tekstu • przedstawić wartości, którymi kierował się w życiu Scrooge, i wskazać te, których początkowo mu zabrakło • porównać Scrooge’a z	• zinterpretować wskazany fragment utworu • opisać uczucia Scrooge’a w chwili, gdy odeszła od niego ukochana kobieta	• napisać ogłoszenie, które zawiera informacje o wyglądzie postaci • zacytować sformułowania, dzięki którym narrator nawiązuje kontakt z czytelnikiem, i wyjaśnić, czemu służy taki zabieg	• omówić sposób spotęgowania przez narratora wrażenia tajemnicy i niesamowitości w opisie wydarzeń przy drzwiach domu Scrooge’a

		jego siostrzeńcem na podstawie ich wypowiedzi			
48. Przemiana bohatera pod wpływem świąt (lektura obowiązkowa)	- wypowiedzieć się na temat symbolicznego przesłania, jakie dla ludzi wierzących niosą święta Bożego Narodzenia - opisać wybrane święta z przeszłości głównego bohatera	- opisać, w jaki sposób w <i>Opowieści wigilijnej</i> zostało przedstawione Boże Narodzenie - określić stosunek Ebenezer Scrooge'a do świąt Bożego Narodzenia opisany na początku utworu - nazwać emocje towarzyszące Scrooge'owi w trakcie kolejnych podróży w czasie i przestrzeni - określić, co uświadomił sobie bohater podczas wizyty ostatniego ducha	- przedstawić wcześniejsze relacje Ebenezer Scrooge'a z ludźmi i wyjaśnić, co stało się z osobami, które kochał - opisać realia społeczne, w których dorastała główna postać utworu - podać przykłady zachowań i decyzji bohatera, które pokazują jego wewnętrzną przemianę - wyjaśnić, do jakich powszechnych skojarzeń związanych z Bożym Narodzeniem odwołał się Charles Dickens	napisać wypracowanie na temat: „Czy – Twoim zdaniem – Ebenezer Scrooge wykorzystał swoją szansę, czy też jego przemiana była chwilowa?”	przygotować prezentację na temat symboliki świąt w kulturze popularnej
49. i 50. Realizm i fantastyka w opowiadaniu Charlesa Dickensa (lektura obowiązkowa)	- wyjaśnić, w jaki sposób – oprócz bezpośrednich ocen i opisów – narrator charakteryzuje głównego bohatera opowiadania - opisać sposób przedstawienia duchów w utworze	udowodnić, że Scrooge jest typowym przykładem filistra	- wyjaśnić, czemu miało służyć wprowadzenie do utworu elementów fantastycznych - omówić relacje między sferami realistyczną i fantastyczną w opowiadaniu	- sporządzić spis problemów społecznych, które zostały zaprezentowane w <i>Opowieści wigilijnej</i> - przygotować mowę dla adwokata broniącego Ebenezer Scrooge'a, w której przekonuje on duchy świąt, by podjęły walkę o duszę tej postaci	- wskazać różnice między światem współczesnym a tym przedstawionym w lekturze z uwzględnieniem warunków pracy, sytuacji dzieci i kobiet oraz problemu ubóstwa - przedstawić wiadomości o życiu w XIX-wiecznej Wielkiej Brytanii zdobyte dzięki lekturze <i>Opowieści wigilijnej</i>
51. Podróż w czasy	określić ramy czasowe oświecenia	wymienić priorytety oświeceniowe	omówić specyfikę polskiego oświecenia	omówić wybrane dzieło oświeceniowe	zaprezentować wybraną postać oświecenia

oświecenia	• wyjaśnić etymologię nazwy epoki	• wyjaśnić, co służyło rozpowszechnianiu idei oświecenia w Europie • wymienić dzieła sztuki oświeceniowej	• scharakteryzować sztukę oświecenia		
52. i 53. Twórca i jego dzieło – Ignacy Krasicki	• wymienić najważniejsze etapy życia Ignacego Krasickiego • omówić treść poznanych bajek	• scharakteryzować twórczość poety • wskazać cechy gatunkowe w poznanych utworach	• wyjaśnić sens alegorii użytych w bajkach • przedstawić morały poznanych bajek	• wypowiedzieć się na temat udziału Ignacego Krasickiego w inicjatywach oświeceniowych • wypowiedzieć się na temat aktualności bajek poety	• wskazać elementy światopoglądu oświeceniowego w bajkach Ignacego Krasickiego
54. Co już wiemy o twórczości Ignacego Krasickiego?	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
55. Przemijanie (lektura obowiązkowa)	• omówić treść wiersza • wskazać podmiot liryczny utworu	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu • omówić postawę podmiotu lirycznego wobec otaczającej go rzeczywistości • nazwać rodzaje rymów występujące w utworze	• zinterpretować funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu • zinterpretować sposób ukazania przemijania w wierszu • wskazać stały związek frazeologiczny użyty w wierszu i omówić jego funkcję	• postawić tezę interpretacyjną • dokonać analizy obrazu miłości przedstawionego w utworze	• omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury
56. Zrozumieć miłość (lektura obowiązkowa)	• omówić treść fragmentu utworu • zapisać w punktach historię Małego Księcia i róży	• wyjaśnić, jakie uczucia towarzyszyły Małemu Księciu w kontakcie z różą i jak one ewoluowały • wymienić konsekwencje <i>oswojenia</i> i wyjaśnić, co można dzięki niemu zyskać	• wytłumaczyć, czym było motywowane zachowanie róży i co chciała ona dzięki niemu zyskać • opisać dwa rodzaje miłości: Małego Księcia do róży i róży do Małego Księcia • wyjaśnić, co według lisa	• wyjaśnić metaforyczne znaczenie ogrodu pełnego róż i scharakteryzować stosunek głównego bohatera do tych kwiatów przed rozmową z lisem oraz po niej • przedstawić swoje stanowisko na temat tego, w czym	• odszukać w podanych fragmentach tekstu zdania o charakterze sentencji i wskazać to, które najbardziej do niego przemawia

		wytłumaczyć, jak lis i Mały Książę rozumieli odpowiedzialność	oznacza słowo <i>oswoić</i> i dlaczego używa on tego określenia zamiast słów <i>zaprzyjaźnić się, pokochać</i> wyjaśnić, jak Mały Książę dzięki naukom lisa zaczął postrzegać swoją relację z różą	odpowiedzialność za drugiego człowieka przejawia się w codziennym życiu napisać pracę popartą przykładami z utworów literackich i innych tekstów kultury na temat: „Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że miłość to uczucie paradoksalne, które przynosi szczęście i cierpienie?”	
57. i 58 Mały Książę jako baśń i przypowieść (lektura obowiązkowa)	- omówić treść utworu - zapisać w punktach wydarzenia przedstawione w tekście - określić rodzaj literacki utworu	- wypowiedzieć się na temat narracji w utworze i jej wpływu na sposób przedstawienia świata - wskazać wydarzenia i sytuacje o charakterze baśniowym i realistycznym - wskazać w utworze cechy przypowieści - scharakteryzować tytułowego bohatera na podstawie opisu jego planety i reakcji na różne doświadczenia	- przedstawić sytuację, w której znalazł się pilot krótko przed spotkaniem z Małym Księciem, i wyjaśnić, co ona może symbolizować - opisać przemianę wewnętrzną pilota - wyszukać w tekście fragmenty o charakterze aforyzmów - sformułować pytania, na które można odpowiedzieć aforyzmami z <i>Małego Księcia</i> - wskazać adresata książki <i>Mały Książę</i> i uzasadnić swoje zdanie	- zinterpretować decyzję Małego Księcia o odejściu w kontekście rozważań nad wymową utworu - odeczytać znaczenie motywu wody w <i>Małym Księciu</i> - wyjaśnić, dlaczego pilot wybrał się na poszukiwanie studni, choć ten pomysł wydawał mu się absurdalny	podjąć dyskusję na temat obecności zachowań, przedstawionych w utworze w świecie współczesnym
59. Podróż Małego Księcia w poszukiwaniu... (lektura obowiązkowa)	wyjaśnić, dlaczego Mały Książę wyruszył w podróż	omówić relację pomiędzy Małym Księciem a różą i przedstawić stan emocjonalny głównego bohatera w momencie rozstania	- wyjaśnić, co symbolizują mieszkańcy poszczególnych planet - wytłumaczyć, czego Mały Książę dowiedział się o świecie dorosłych	- wyjaśnić, w jakim świetle zostały przedstawione wartości rządzące światem dorosłych i co o nich myśli główny bohater książki - zinterpretować symbolikę	- omówić sposoby przedstawienia relacji międzyludzkich w innych tekstach kultury - porównać utwór z jego ekranizacją w reżyserii Marka Osborne’a

		• scharakteryzować mieszkańców poszczególnych planet • opisać sytuację, w której Mały Książę zaczyna rozumieć sens swojej wędrówki i relacji z różą	• wytłumaczyć, czym była podróż dla Małego Księcia i czego tak naprawdę poszukiwał bohater • sformułować listę przestróg, które należy mieć na uwadze, by nie podzielić losu mieszkańców przedstawionych planet	podróży w odniesieniu do poznanego utworu i w sensie ogólnym • zredagować subiektywny opis Ziemi	
60. Wyobcowanie	• omówić treść wiersza	• scharakteryzować tytułową bohaterkę utworu	• określić nastrój utworu • omówić stan psychiczny bohaterki	• zinterpretować wskazany fragment	• podjąć dyskusję na temat możliwości poznania samego siebie
61. Jak przygotować wypowiedź argumentacyjną?	• wymienić etapy przygotowywania wypowiedzi argumentacyjnej	• odnaleźć tezę i argumenty w zaprezentowanym tekście	• wskazać różne typy argumentów w podanym tekście • sformułować argumenty potwierdzające podaną tezę	• stworzyć wypowiedź argumentacyjną	
62. Rzeźba	• wymienić etapy rozwoju rzeźby	• wskazać najważniejsze cechy rzeźby na poszczególnych etapach jej rozwoju • rozróżniać najważniejsze typy dzieł rzeźbiarskich ze względu na temat	• omówić elementy języka rzeźby na przykładzie wybranego dzieła	• ocenić dzieło sztuki według podanych kryteriów	• wypowiedzieć swoją opinię na temat rzeźby abstrakcyjnej • przygotować prezentację na temat wybranego artysty • stworzyć pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
63. i 64. Typy zdań złożonych podrzędnie	• wymienić typy zdań złożonych podrzędnie	• wskazać w wypowiedzeniu orzeczenia i rozdzielić zdania składowe • wskazać zdanie nadrzędne	• sformułować pytania do zdań podrzędnych • określić typy zdań podrzędnych	• przedstawić relację zdań na wykresie	
65. Zdania złożone	• zdefiniować imiesłowowy	• uzupełnić podane wypowiedzenia	• wymienić pytania, na jakie odpowiadają zdania	• przedstawić relację zdań na wykresie	

podrzędnie z imiesłowowym równoważnikiem zdania	równoważnik zdania	imiesłowowymi równoważnikami zdania • poprawić wypowiedzenia z błędnym użyciem imiesłowowych równoważników zdania	podrzedne w podanych przykładach • wymienić warunki, jakie musi spełniać poprawnie skonstruowane wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania	• przekształcić podane wypowiedzenia tak, aby powstały imiesłowowe równoważniki zdania	
66. Mowa niezależna i mowa zależna	• wyjaśnić różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną	• wskazać w podanym tekście mowę niezależną i mowę zależną	• przekształcić wypowiedzi w mowie zależnej na mowę niezależną i odwrotnie • przekształcić dowolny dialog na mowę zależną • zastosować w zapisie dialogu poprawną interpunkcję	• zredagować tekst, w którym wypowiedzi bohaterów mają formę mowy zależnej	
67. Jak napisać streszczenie?	• wymienić etapy pisania streszczenia	• zastosować słownictwo przydatne przy pisaniu streszczenia • wskazać usterki w podanym streszczeniu	• poprawić błędy w podanym streszczeniu • przygotować w punktach streszczenie ostatnio widzianego filmu	• stworzyć streszczenie wybranego tekstu narracyjnego	
68. Zasady cytowania tekstów	• przedstawić zasady cytowania tekstów • przedstawić zasady cytowania poezji • wymienić zasady tworzenia opisu bibliograficznego	• uzupełnić podany tekst zawierający cytaty odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi	• stworzyć tekst zawierający cytaty	• stworzyć opisy bibliograficzne cytowanych przez siebie źródeł	
69. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>oświecenie</i> ,	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

	<i>sztuka oświecenia, rzeźba, rymy męskie i żeńskie, alegoria, bohater dynamiczny, zdania złożone podrzędnie, zdania złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania, mowa zależna i niezależna, wypowiedź o charakterze argumentacyjnym</i>			porównywać	
70. Człowieczeństwo	opisać, co widzi na obrazie	- nazwać gesty namalowanych postaci - omówić kompozycję obrazu	- zinterpretować funkcję gestów namalowanych postaci - zinterpretować przenikanie się kolorów i kształtów	zinterpretować tytuł dzieła w odniesieniu do źródła cytatu	podjąć dyskusję na temat sposobów przeciwdziałania dyskryminacji
71. Odmienność	- omówić treść fragmentów tekstu - zaprezentować elementy świata przedstawionego	- wskazać fantastyczne i realistyczne elementy świata przedstawionego - scharakteryzować bohaterów fragmentów tekstu - porównać postawy rodziców i rodzeństwa w stosunku do Barnaby'ego	wypowiedzieć się na temat ciężaru emocjonalnego słów matki	- sformułować problem przedstawiony we fragmentach tekstu - wymienić przyczyny lęku przed innością	- podjąć dyskusję na temat przyczyn spełniania oczekiwań innych ludzi - podjąć dyskusję na temat zalet i wad inności
72. Podróż w czasie romantyzmu	- określić ramy czasowe romantyzmu - przedstawić etymologię nazwy epoki	- wymienić najważniejsze elementy światopoglądu romantycznego - wymienić cechy bohatera romantycznego	- omówić najważniejsze cechy sztuki romantycznej - wymienić najważniejsze dzieła sztuki romantycznej	omówić wybrane dzieło sztuki w odniesieniu do światopoglądu romantycznego	przedstawić i omówić inne dzieła sztuki romantycznej
73. Twórca i jego dzieło – Adam Mickiewicz	wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza	scharakteryzować twórczość poety	wskazać elementy romantyczne w twórczości Adama Mickiewicza	przedstawić informacje na temat życia społecznego poety	

74. Wina i kara (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić, do jakiej kategorii duchów należy Widmo • omówić sposób wywołania zjawy • ustalić, czego Widmo żąda od zgromadzonych wieśniaków	• opisać reakcję Guślarza na widok upiora • wytłumaczyć, jaką rolę odgrywają i co symbolizują w utworze towarzyszące zjawie ptaki • wymienić cechy charakteru złego pana i zilustrować każdą z nich odpowiednim przykładem z opowieści ptaków	• nazwać środki stylistyczne, dzięki którym zostały uwidocznione emocje Guślarza • wskazać w podanym fragmencie utworu wyrazy, które nie są używane we współczesnym języku polskim, i podać ich aktualne odpowiedniki • zinterpretować nauki moralne przekazane przez duchy	• zabrać głos w dyskusji na temat: „Czy nauki moralne zawarte w utworze mają charakter uniwersalny?” • stworzyć uniwersalny kodeks postępowania • napisać opowiadanie z elementami opisu przeżyć wewnętrznych, w którym przedstawia (w trzeciej osobie) historię jednego z ptaków – kruka lub sowy	• podać propozycje, kim mógłby być współcześnie zły pan • uzasadnić na podstawie dramatu Adama Mickiewicza i innych tekstów literackich słuszność stwierdzenia, że wina nie pozostaje bez kary
75. i 76. Obrzęd dziadów w dramacie (lektura obowiązkowa)	• określić czas akcji utworu • zapisać w punktach plan wydarzeń przedstawionych w dramacie Adama Mickiewicza	• określić funkcję dziadów w życiu przedstawionej społeczności • scharakteryzować relację między światem żywych a światem zmarłych • wyjaśnić, jaką rolę w życiu gromady odgrywa Guślarz oraz co może oznaczać rozpalany przy nim ogień	• wskazać elementy obyczajów ludowych w utworze • wyjaśnić, w jakim celu poeta wprowadził do dramatu duchy, które pojawiają się w czasie obrzędu	• omówić światopogląd ludzi uczestniczących w dziadach • stworzyć notatkę na temat przyczyn fascynacji romantyków obrzędami ludowymi	• porównać dziady z innymi znanymi obrzędami religijnymi
77. Romantyczny dramat pełen zagadek (lektura obowiązkowa)	• wskazać wydarzenie, które zburzyło przewidziany porządek dziadów, i wyjaśnić, jak zareagowali na nie Guślarz oraz zebrany lud	• wytłumaczyć, kim jest milcząca postać z zakończenia dramatu – zjawą czy żywym człowiekiem • opisać milczącego bohatera z zakończenia	• przedstawić genezę poszczególnych części <i>Dziadów</i> • zinterpretować motto utworu pochodzące z dramatu Williama Szekspira	• wyjaśnić, jak rozumie zakończenie <i>Dziadów</i> cz. II • opracować własny pomysł na wystawienie wybranego fragmentu <i>Dziadów</i> cz. II na scenie i oddanie atmosfery dramatu	• wyjaśnić, w jaki sposób dzięki dziadom teraźniejszość łączy się z przeszłością i przyszłością uczestników obrzędu • wskazać związki dramatu Adama Mickiewicza z obrazem Caspara Davida

		utworu i wyjaśnić, do którego świata należy ta postać – rzeczywistego czy nadprzyrodzonego			Friedricha <i>Cmentarz w śniegu</i>
78. i 79. Wyobraźnia (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>ballada, realizm, fantastyka, punkt kulminacyjny, nauka moralna</i> • omówić treść utworu • określić rodzaj literacki utworu	• ustalić, jaką wiedzę na temat świata przedstawionego ma narrator • wskazać elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • wskazać punkt kulminacyjny utworu • scharakteryzować bohaterów utworu	• omówić stosunek narratora do przedstawionych zdarzeń • wyjaśnić sens nauki moralnej zawartej w utworze • wskazać cechy gatunkowe w utworze	• podjąć dyskusję na temat nauki moralnej zawartej w balladzie	• wypowiedzieć się na temat adaptacji filmowej <i>Świtezianki</i>
80. Co już wiemy o twórczości Adama Mickiewicza?	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
81. Miłość w obliczu śmierci	• omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaj literacki utworu	• wypowiedzieć się na temat narracji w utworze • scharakteryzować uczucie łączące bohaterów	• omówić emocje bohaterów • zinterpretować tytuł książki	• dokonać analizy sposobu, w jaki bohaterowie mówią o chorobie	• podjąć dyskusję na temat sensu zaangażowania emocjonalnego w sytuacji, kiedy istnieje ryzyko utraty kochanej osoby
82. Wyzwania (lektura obowiązkowa)	• wyrazić swoimi słowami sens każdego poznanego aforyzmu	• wskazać tematy, do których odnoszą się podane aforyzmy	• omówić grę słów w poszczególnych aforyzmach	• zinterpretować tytuł zbioru • ocenić aktualność aforyzmów Stanisława Jerzego Leca	• omówić twórczość Małgorzaty Koniecznej
83. i 84. Jak napisać	• wymienić etapy pisania rozprawki	• zastosować słownictwo przydatne przy pisaniu	• sformułować argumenty do podanego zagadnienia	• napisać rozprawkę	• samodzielnie sformułować temat rozprawki

rozprawkę?	• przedstawić schematy pisania rozprawki	rozprawek • dopisać wstęp i zakończenie do podanego fragmentu rozprawki • wybrać spośród podanych argumentów te, które można wykorzystać do uzasadnienia wskazanej tezy	• sformułować argumenty i kontrargumenty do podanej tezy • stworzyć plan rozprawki na podstawie zaprezentowanej dyskusji		• zgromadzić argumenty, korzystając z różnych źródeł
85. Budowa słowotwórcza wyrazów	• wskazać wyrazy podstawowe i pochodne	• utworzyć wyrazy pochodne od podanych wyrazów podstawowych • wskazać wyrazy podstawowe dla podanych wyrazów pochodnych	• wskazać formant w wyrazie pochodnym • wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych	• wskazać oboczności w wyrazach	
86. Rodzaje formantów i ich funkcje	• wskazać w podanych wyrazach formanty i nazwać ich typy	• zbudować wyrazy z podanych par wyrazowych i wskazać wrostki • wymienić funkcje formantów	• podzielić podane wyrazy na grupy na podstawie ich znaczenia	• utworzyć wyrazy o różnych kategoriach znaczeniowych	
87. Przedrostki i przyrostki o kłopotliwej pisowni	• omówić zasady pisowni przedrostków: <i>z-, s-, ś-, wz-, bez-, nad-, ob-, od-, pod-, przed-, roz-, w-</i> • omówić zasady pisowni przyrostków: <i>-dzki, -dztwo, -cki, -ctwo</i> • omówić zasady pisowni przyrostka <i>-stwo</i>	• uzupełnić wyrazy odpowiednimi przedrostkami • uzupełnić tekst wyrazami z kłopotliwymi przedrostkami	• utworzyć przymiotniki od podanych nazw miejscowości • uzupełnić podane wyrazy odpowiednimi przyrostkami • uzupełnić tekst wyrazami z kłopotliwymi przyrostkami	• przekształcić podane wypowiedzi tak, aby użyć wyrazu z przyrostkiem o kłopotliwej pisowni	
88. Wyrazy podzielne i niepodzielne	• zdefiniować wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo	• wskazać wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo	• wskazać wyrazy należące do jednej rodziny • wskazać rdzenie w podanych	• utworzyć rodzinę wyrazów	

słowntwórczo. Wyrazy pokrewne			grupach wyrazów		
89. Pisownia wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h – przypomnienie wiadomości	• omówić zasady pisowni wyrazów z literami: <i>ó, u, rz, ż, ch, h</i>	• uzupełnić tekst wyrazami z kłopotliwymi literami	• wyjaśnić pisownię kłopotliwych liter w podanych wyrazach • wskazać nieporozumienia, do których może dojść w razie niepoprawnego zapisu kłopotliwych liter	• stworzyć tekst z kłopotliwymi literami	
90. Wyrazy złożone	• zdefiniować wyraz złożony	• wskazać wśród podanych przykładów wyrazy złożone • utworzyć wyrazy złożone z podanych wyrazów	• wypisać wyrazy złożone z mapy Polski • poprawnie wymówić i odmienić podane wyrazy złożone	• stworzyć tekst z wyrazami złożonymi	
91. Pisownia przymiotników złożonych	• przedstawić zasady tworzenia przymiotników złożonych	• przyporządkować przymiotniki złożone do odpowiednich ilustracji • wyjaśnić znaczenie podanych przymiotników złożonych	• przekształcić zdania tak, aby zawierały przymiotniki złożone	• utworzyć przymiotniki złożone od podanych nazw własnych	
92. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>romantyzm, sztuka romantyzmu, dramat, ballada, aforyzm, ironia, wyraz podstawowy, wyraz pochodny, parafraza słowntwórcza, temat słowntwórczy, formant, rodzina wyrazów, wyrazy pokrewne, wyrazy</i>	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

	<i>podzielne i niepodzielne słowotwórczo, przedrostki i przyrostki o trudnej pisowni, rozprawka</i>				
93. Dobro i zło	opisać, co widzi na obrazie	- opisać kompozycję dzieła - wypowiedzieć się na temat sposobu ukazania postaci na obrazie	- odnieść scenę na obrazie do opowieści biblijnej - omówić funkcję kolorystyki dzieła	odnieść wizerunek kobiety do tradycji biblijnej	odnaleźć konteksty i nawiązania do zaprezentowanego obrazu
94. Pokusa	- omówić treść fragmentów tekstu - określić rodzaj narracji	- scharakteryzować bohaterów tekstu - omówić rolę Iana w grze	opisać świat wirtualny z punktu widzenia Miki	wypowiedzieć się na temat popełniania zła na niby w świecie nierzeczywistym	podjąć dyskusję na temat zalet i wad gier komputerowych
95. Altruizm	omówić treść fragmentów tekstu	- wyliczyć fakty przedstawione przez Hannę Wieczorek - wskazać fragmenty tekstu, w których autorka zaprezentowała swoje zdanie bądź opinię innych - przedstawić kompozycję tekstu	wyjaśnić, czemu służy przedstawianie faktów i opinii	- omówić funkcję tytułu tekstu - wskazać słowa kluczowe w tekście	podjąć dyskusję na temat przedstawiony we fragmentach artykułu
96. Fatalna siła miłości (lektura obowiązkowa)	zapisać w punktach plan wydarzeń przedstawionych we wskazanym fragmencie dramatu Juliusza Słowackiego	- określić sytuację życiową bohaterów realistycznych sceny 3 aktu I: Kirkora, Wdowy i jej córek - podać różne określenia charakteryzujące Alinę i Balladynę oraz przytoczyć fragmenty utworu potwierdzające ten wybór - wytłumaczyć, czym dla każdej z sióstr jest miłość	- wyjaśnić rolę sił nadprzyrodzonych w wydarzeniach przedstawionych w dramacie - wyjaśnić, o czym świadczą odpowiedzi na pytania Kirkora udzielane przez Alinę i Balladynę - wskazać zabiegi artystyczne w scenie 1 aktu II, za pomocą których zostały uwidocznione silne emocje bohaterek	- dokonać analizy słów i postępowania obu sióstr - dokonać analizy losów wszystkich zakochanych bohaterów dramatu Juliusza Słowackiego i wyjaśnić, jaką cenę płaci każdy z nich za swoje zaangażowanie uczuciowe - napisać wypracowanie na temat: „Miłość – siła fatalna czy uczucie nadające sens życiu?”, w którym odwołuje się do	- dokonać analizy plakatu zapowiadającego inscenizację <i>Balladyny</i> w reżyserii Artura Tyszkiewicza - sformułować na podstawie dramatu uniwersalne prawdy na temat ludzkiej psychiki - omówić nawiązania kulturowe obecne w utworze

			- wymienić wątki miłosne zaprezentowane w utworze i nadać im tytuły - przedstawić wnioski na temat roli miłości w życiu człowieka, które można wysnuć na podstawie lektury <i>Balladyny</i>	różnych tekstów kultury	
97. Fantastyka, ironia i tragizm w dramacie Juliusza Słowackiego (lektura obowiązkowa)	- opisać świat fantastyczny przedstawiony w dramacie - wskazać sceny, w których przenikają się światy ziemski i nadprzyrodzony	- wymienić cechy dramatu, które wpłynęły na to, że autor użył w jego podtytule pojęcia <i>tragedia</i> - zgromadzić informacje na temat dramatu romantycznego - udowodnić, że <i>Balladyna</i> ma cechy typowe dla gatunku literackiego, który reprezentuje	- wyjaśnić, jakie znaczenie dla rozwoju akcji dramatu Juliusza Słowackiego ma ingerencja bohaterów fantastycznych - określić funkcję baśni i legend w dramacie	- wskazać po jednym przykładzie sceny komicznej i tragicznej w utworze i wyjaśnić, jaki efekt wywołuje połączenie tych kategorii - wyjaśnić, na czym polega tragizm losów tytułowej bohaterki utworu	- ustosunkować się do stwierdzenia, że w dramacie pojawia się ironia - wymyślić alternatywny rozwój akcji dramatu i zapisać przykładowy plan tych wydarzeń
98. i 99. Dramat o władzy, winie i karze (lektura obowiązkowa)	- wyjaśnić, kiedy rozgrywa się akcja dramatu i co o tym świadczy - przedstawić w punktach etapy dochodzenia Balladyny do władzy	- omówić sposoby sprawowania władzy przez czterech królów wspomnianych w utworze Juliusza Słowackiego - wytłumaczyć, jaką królową chciała być Balladyna, i uzasadnić swoją odpowiedź odpowiednimi cytatami z ostatniej sceny dramatu - podać przykłady z dramatu ilustrujące	- omówić zmiany, które zaszły w psychice Balladyny po dokonaniu pierwszej zbrodni - sformułować na podstawie losów Balladyny przestrogi, o których powinno się pamiętać w życiu	- zestawić biblijną opowieść o Kainie i Abla z historią przedstawioną w dramacie Juliusza Słowackiego - wyjaśnić, dlaczego Balladyna, mimo że uczciwie osądziła swoje zbrodnie, musiała zginąć - przedstawić na podstawie lektury <i>Balladyny</i> kilka uniwersalnych prawd o ludzkiej psychice	- wyjaśnić, jaką rolę w utrzymywaniu ładu moralnego odgrywa w dramacie rzeczywistość nadprzyrodzona - zinterpretować sens słów Goplany o zemście natury

		wyrachowanie i niemoralne postępowanie tytułowej bohaterki			
100. Co już wiemy o twórczości Juliusza Słowackiego?	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
101. Mowa nienawiści	• omówić treść fragmentów artykułu	• opracować profil hejtera na podstawie tekstu • wskazać cechy świadczące o popularnonaukowym charakterze tekstu	• dokonać analizy kompozycji tekstu, uwzględniając funkcję śródtytułów	• wskazać na podstawie tekstu przyczyny zachowań mających u podstaw nietolerancję i ksenofobię	• podjąć dyskusję na temat możliwości przeciwdziałania mowie nienawiści
102. Etyka wypowiedzi, perswazja, manipulacja	• wymienić zasady etyki językowej • omówić sposoby naruszania etyki językowej • wymienić cechy wypowiedzi perswazyjnej • wymienić cechy wypowiedzi manipulacyjnej	• wskazać wypowiedzi zgodne i niezgodne z zasadami etyki słowa • wyjaśnić, na czym polega perswazyjny charakter wypowiedzi • wyjaśnić, na czym polega manipulacyjny charakter wypowiedzi	• podać przykłady wypowiedzi perswazyjnych i manipulacyjnych	• sformułować wypowiedź o wydźwięku negatywnym zgodną z zasadami etyki słowa • sformułować tekst perswazyjny i tekst manipulacyjny	
103. Środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych	• wymienić sposoby nakłaniania wykorzystywane w reklamach	• podać przykłady sloganów reklamowych	• dokonać analizy skuteczności wybranego sloganu reklamowego • dokonać analizy funkcji gry słów w podanych sloganach • dokonać analizy zabiegów perswazyjnych i manipulacyjnych zastosowanych w podanych	• sformułować slogany reklamowe	• podjąć dyskusję na temat funkcji <i>fake newsów</i>

			reklamach		
104. Jak przygotować przemówienie?	• przedstawić etapy przygotowywania przemówienia • wymienić środki retoryczne	• podać przykłady użycia środków retorycznych • dokonać analizy podanego przemówienia	• porównać podane przemówienia i ocenić ich skuteczność • dokonać analizy niewerbalnych środków komunikacji	• przygotować przemówienie • wygłosić przemówienie	
105. Treść i zakres znaczeniowy wyrazu	• zdefiniować pojęcia: <i>treść i zakres znaczeniowy wyrazu</i>	• podać definicje wyrazów uwzględniające elementy ich treści • uporządkować wyrazy od tego o najszerszym zakresie znaczeniowym do tego o zakresie najwęższym	• skorygować wypowiedzi za pomocą wyrazów o szerszym zakresie znaczeniowym	• dopisać do podanych wyrazów te o szerszym i węższym zakresie znaczeniowym	
106. Synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne i homonimy	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>synonim, antonim, wyraz wieloznaczny, homonim</i> • wyjaśnić różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami	• zastąpić podane wyrazy ich synonimami • podać antonimy do podanych wyrazów • wyjaśnić, na czym polega wieloznaczność podanych wyrazów	• odróżnić homonimy od wyrazów wieloznacznych	• podać różne znaczenia wskazanych wyrazów	
107. Fonetyka – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	• przedstawić podział głosek • wymienić funkcje głoski <i>i</i> • przedstawić zasady akcentowania w języku polskim	• podzielić słowa na głoski i sylaby • podać przykłady głosek miękkich, twardych, dźwięcznych, bezdźwięcznych, ustnych i nosowych	• wskazać funkcje głoski <i>i</i> na podanych przykładach	• odpowiednio akcentować wyrazy	
108. Rozbieżności	• przedstawić zasady, na jakich zachodzą	• wskazać upodobnienia fonetyczne	• zaznaczyć strzałką kierunek upodobnienia	• wytłumaczyć różnice pomiędzy mową a pismem,	

między mową a pismem	upodobnienia fonetyczne	wskazać różnice pomiędzy mową a pismem, odwołując się do przykładów		odwołując się do przykładów	
109. Pisownia wyrazów z q, ę, om, em, on, en – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	wymienić zasady pisowni wyrazów z q, ę, om, em, on, en	- uzupełnić podane zdania odpowiednimi formami wyrazów - wyjaśnić zasady zapisu podanych wyrazów	- poprawić błędy w podanym tekście - skorzystać ze słownika w razie wątpliwości związanych z poprawnym zapisem wyrazów	stworzyć tekst z poprawnie zapisanymi wyrazami z q, ę, om, em, on, en	
110. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	- odtworzyć najważniejsze fakty i opinie - posługiwać się pojęciami: <i>tragedia, tekst popularnonaukowy, tekst naukowy, artykuł, etyka wypowiedzi, perswazja, manipulacja, środki perswazji i manipulacji w reklamie, fonetyka, głoska, samogłoska, spółgłoska (miękka, twarda, dźwięczna, bezdźwięczna), głoska ustna i nosowa, upodobnienia pod względem dźwięczności (wsteczne, postępowe, międzywyrazowe, udźwięcznienie, ubezdźwięcznienie), sylaba, akcent i intonacja,</i>	wykorzystywać najważniejsze konteksty	- wyciągać wnioski - przedstawiać własne stanowisko	- poprawnie interpretować wymagany materiał - właściwie argumentować - uogólniać, podsumowywać i porównywać	- wykorzystywać bogate konteksty - formułować i rozwiązywać problemy badawcze

	<i>synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne, homonimy, przemówienie</i>				
111. Konflikty	• opisać, co widzi na obrazie	• omówić gesty osób przedstawionych na obrazie i ich usytuowanie względem siebie	• zinterpretować funkcję kolorystyki zastosowanej przez artystkę • zinterpretować funkcję rekwizytu, który trzyma w ręku jedna z namalowanych postaci	• zinterpretować funkcję zegarka widocznego na obrazie	• przedstawić i omówić inne teksty kultury podejmujące temat konfliktów
112. Sens wojny	• omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaj narracji	• wypowiedzieć się na temat bohaterów fragmentów tekstu • omówić dwa sposoby mówienia o wojnie: Ruperta Brooke'a i pana Gaydona	• odnieść temat wojny do sytuacji bohaterki utworu • wypowiedzieć się na temat opinii pana Gaydona na temat wojny	• wyjaśnić znaczenie sformułowania o własnej wojnie użytego przez pana Gaydona	• przedstawić różne sposoby zaprezentowania wojny w wybranych tekstach kultury
113. Komizm charakterów (lektura obowiązkowa)	• opisać sytuację przedstawioną we fragmentach aktu I utworu • podać przykłady dosadnych sformułowań użytych przez Cześnika w czasie kłótni z Rejentem	• omówić zachowanie Rejenta podczas sprzeczki z Cześnikiem i wyjaśnić, o czym ono świadczy • uzasadnić stwierdzenie, że <i>Raptusiewicz</i> i <i>Milczek</i> to nazwiska znaczące, odwołując się do fragmentów aktu I • wymienić cechy Rejenta ujawnione w scenie rozmowy z mularzami (mularzami) • zgromadzić informacje o	• wyjaśnić, w jaki sposób Milczek traktuje prawo i innych ludzi • opisać i zinterpretować zachowanie Cześnika i Rejenta przedstawione w didaskaliach do sceny 11 aktu IV oraz wyjaśnić znaczenie tego fragmentu utworu dla zrozumienia postaw bohaterów w kolejnych scenach • scharakteryzować stryja Klary na podstawie jego	• rozważyć, czy zgoda Cześnika i Rejenta będzie trwała	• wyjaśnić, w jaki sposób Rejent i Cześnik pokrzyżowali sobie nawzajem plany i co byli w stanie poświęcić dla zemsty • podać przykłady przedstawienia motywu zemsty w innych tekstach kultury

		Cześniku i Rejencie oraz uporządkować je od najogólniejszych do najbardziej szczegółowych	wypowiedzi • porównać Cześnika i Rejenta		
114. Komizm i humor w <i>Zemście</i> (lektura obowiązkowa)	• podać przykłady sprzeczności między tym, co mówią postacie utworu, a tym, co robią lub sądzą o innych, i wyjaśnić, czemu służy ukazanie tych sprzeczności • wymienić cechy bohaterów wyśmiane w <i>Zemście</i>	• wyjaśnić, co to jest karykatura oraz na czym polega karykaturalne przedstawienie Cześnika i Rejenta	• ocenić, czy w scenie, w której Papkin pragnie złożyć śluby wierności Klarze, styl jego wypowiedzi pasuje do sytuacji	• wyjaśnić, jaką rolę w życiu społecznym mogą odgrywać komik, komediopisarz i satyryk • wskazać podobieństwa i różnice pomiędzy poczuciem humoru w czasach Aleksandra Fredry i współcześnie • napisać wypracowanie na temat: „Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że wśród bohaterów <i>Zemsty</i> nie ma postaci jednoznacznie złych ani jednoznacznie pozytywnych?”	• wyjaśnić, czym skutkuje wyśmianie pewnych cech
115. i 116. <i>Zemsta</i> – komedia o polskim społeczeństwie (lektura obowiązkowa)	• odnaleźć w utworze informacje dotyczące czasu i miejsca akcji oraz ocenić, czy mają one znaczenie dla jego wymowy i interpretacji • wskazać wątek główny i wątki poboczne	• podzielić bohaterów utworu na pierwszoplanowych, drugoplanowych i epizodycznych • wyjaśnić, jaką rolę odgrywają w utworze bohaterowie epizodyczni	• zinterpretować tytuł utworu w kontekście całej lektury i wyjaśnić, do czego doprowadziła tytułowa <i>zemsta</i> • sporządzić katalog głównych wad Polaków na podstawie zachowań wszystkich bohaterów utworu • wyjaśnić sens motta utworu • dokonać analizy zakończenia <i>Zemsty</i> i wyjaśnić, jakie przesłanie ono niesie • wytłumaczyć, do jakich postaw Aleksander Fredro chciał nakłonić Polaków	• wskazać zjawiska krytykowane we współczesnych komediach filmowych o polskim społeczeństwie i wyjaśnić, na czym polega zawarty w nich humor • wytłumaczyć, w jaki sposób plakaty zamieszczone w podręczniku nawiązują do wymowy <i>Zemsty</i> • ocenić, czy diagnoza społeczna Aleksandra Fredry jest ponadczasowa	• wskazać w utworze elementy kultury sarmackiej • porównać treść utworu z jego ekranizacją w reżyserii Andrzeja Wajdy

117. Co wiemy o twórczości Aleksandra Fredry?	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
118. Konfrontacja (lektura uzupełniająca)	• omówić treść fragmentów tekstu	• scharakteryzować Alicję • omówić relacje pomiędzy Alicją a Klaudią	• porównać reakcje bohaterów tekstu na zaistniałą sytuację	• wyjaśnić przyczyny buntu Alicji wobec zaistniałej sytuacji	• podjąć dyskusję na temat reakcji na niezależne od nas sytuacje
119. Prostota	• omówić treść wiersza	• przedstawić relacje międzyludzkie i zasady obowiązujące w tytułowych <i>prostych krajach</i> • omówić stosunek podmiotu lirycznego do opisywanej rzeczywistości	• zinterpretować metafory zawierające przymiotnik <i>prosty</i> • omówić funkcję pytań w poznanym wierszu	• sformułować przesłanie wiersza	• podjąć dyskusję na temat znaczenia i funkcji prostoty
120. Jak napisać recenzję?	• wymienić elementy recenzji	• odróżnić recenzję od sprawozdania • selekcjonować informacje przydatne przy pisaniu recenzji	• stworzyć plan recenzji • ocenić poszczególne elementy recenzji	• napisać recenzję wybranego filmu	
121. Różne odmiany polszczyzny	• wymienić odmiany polszczyzny zależne od odbiorcy i sytuacji • przedstawić cechy odmian języka: oficjalnej i nieoficjalnej	• przedstawić cechy języka ogólnego i języka o ograniczonym zasięgu • uzupełnić tekst odpowiednimi wyrazami w zależności od kontekstu	• wskazać wyrazy należące do polszczyzny oficjalnej i polszczyzny nieoficjalnej • wskazać słownictwo należące do języka ogólnego oraz języka o ograniczonym zasięgu	• dostosować tekst do sytuacji komunikacyjnej	
122. Słownictwo o	• wymienić przykłady słów o ograniczonym zasięgu	• tłumaczyć, czym są profesjonalizmy	• rozpoznawać w tekście słowa o ograniczonym	• przekształcić tekst napisany w środowiskowej odmianie języka	

ograniczonym zasięgu			zasięgu, w tym profesjonalizmy	w tekst napisany językiem ogólnonarodowym	
123. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>komedia, komizm, różne odmiany polszczyzny, oficjalna odmiana języka, nieoficjalna odmiana języka, kolokwializmy, język ogólnonarodowy, słownictwo o ograniczonym zasięgu, recenzja</i>	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

NOWE Słowa na start!, klasa 8, edycja do uszczuplonej podstawy programowej 2024

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącym propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *NOWE Słowa na start!* w klasie 8. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń potrafi:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
2. Wobec życiowych doświadczeń	opisać graffiti	porównać graffiti Banksy'ego z XVII-wiecznym obrazem	wypowiedzieć się na temat kolorystyki dzieła i określić jej funkcję	- omówić funkcję dodania maski postaci z obrazu - omówić znaczenie otoczenia dla wymowy dzieła	wskazać inne dzieła sztuki, w których artyści prezentowali radzenie sobie z trudnymi doświadczeniami
3. Nie bać się życia	- omówić treść fragmentów tekstu - przyczyć argumenty	scharakteryzować każdą z bohatererek	wyjaśnić przyczynę sporu pomiędzy bohaterkami	wyrazić swoją opinię na temat sporu zaprezentowanego we	stworzyć pracę pisemną związaną z tematem lekcji

	wysuwane przez bohaterki			fragmentach tekstu	
4. Spotkanie z żywiołem – Burza Adama Mickiewicza (lektura obowiązkowa)	• omówić treść wiersza • omówić sytuację liryczną w wierszu	• określić kontekst biograficzny utworu • wskazać cechy bohatera romantycznego u podróżnego	• nazwać środki stylistyczne użyte w utworze i określić ich funkcję • omówić obraz natury wyłaniający się z utworu	• zinterpretować puentę utworu • wskazać konteksty kulturowe związane z tematem utworu	• porównać wiersz Adama Mickiewicza z obrazem Rembrandta
5. i 6. Życie na ławie oskarżonych	• omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaj narracji	• scharakteryzować bohaterów fragmentów tekstu	• odnieść przeczytane fragmenty tekstu do definicji powieści kryminalnej	• wyciągnąć z przemysłów bohaterów ogólne wnioski dotyczące natury człowieka	• podjąć dyskusję na temat stwierdzenia bohaterki, że mówienie prawdy jest przejawem odwagi
7. Zaakceptować ograniczenia	• omówić treść fragmentów tekstu • wymienić osiągnięcia Stephena Hawkinga, o których jest mowa w tekście	• przedstawić stosunek narratora tekstu do życia	• wyjaśnić, w jaki sposób naukowiec postrzegał swoją niepełnosprawność	• sformułować przesłanie wynikające z relacji Stephena Hawkinga dotyczącej jego życia	• odszukać informacje na temat ludzi, którzy osiągnęli sukces pomimo różnych ograniczeń
8. Niezwykły zawód	• omówić treść wywiadu • zreferować odczucia lekarza podczas przeszczepu serca	• wyjaśnić, dlaczego Zbigniew Religa został chirurgiem • scharakteryzować	• omówić emocje Zbigniewa Religi, które towarzyszyły mu podczas pierwszej przeprowadzanej operacji	• zinterpretować znaczenie przekształconego frazeologizmu w tytule	• wypowiedzieć się na temat filmu <i>Bogowie</i> w reżyserii Łukasza Palkowskiego

		Zbigniewa Religę jako lekarza	• przedstawić romantyczną stronę zawodu lekarza, którą dostrzegał Zbigniew Religa	wywiadu	
9. i 10. Wywiad	• wymienić etapy tworzenia wywiadu	• ułożyć pytania do autora podanego tekstu	• zebrać informacje na temat wybranej postaci, wymyślić temat wywiadu i ułożyć pytania • wskazać błędy w podanym wywiadzie	• przeprowadzić wywiad z koleżanką lub kolegą	• przedstawić wybrany przez siebie wywiad i go ocenić • przeprowadzić wywiad z osobą ze swojego otoczenia na temat jej pasji
11. Fotografia	• wymienić rodzaje fotografii	• ocenić wybraną fotografię na podstawie podanych kryteriów	• wypowiedzieć się na temat roli światła w fotografii • omówić fotografie Charlesa Ebbetsa, Annie Leibovitz i Matthew Abbotta	• dokonać analizy wybranej fotografii	• dokonać analizy wybranej fotografii artystycznej
12. i 13. Jak doskonalić technikę pisania rozprawki?	• stworzyć plan rozprawki	• omówić na przykładzie podanej rozprawki sposoby zachowania spójności tekstu	• sformułować tezę do podanego tematu rozprawki • skorygować błędy w podanych rozprawkach	• dokonać analizy przykładowej rozprawki • stworzyć rozprawkę	
14 i 15. Sposoby wzbogacania słownictwa	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>neologizm</i>, <i>zapożyczenia</i>, <i>wyrazy rodzime</i>, <i>synonimy</i>, <i>antonimy</i>, <i>homonimy</i>, <i>wyrazy wieloznaczne</i>	• wskazać funkcje neologizmów w podanych fragmentach tekstów • rozpoznać w tekstach	• omówić zasadność i funkcję użycia wyrazów obcych w tekstach • zastąpić podane wyrazy	• omówić funkcje neologizmów w tekstach artystycznych	

		rodzaje neologizmów • rozpoznać w tekście homonimy i wyrazy wieloznaczne	synonimami • zastąpić zapożyczenia wyrazami rodzimymi		
16. i 17. Czym jest styl języka? Jakie style wyróżniamy?	• wymienić style funkcjonujące w polszczyźnie	• wymienić cechy każdego ze stylów • wskazać w tekście sformułowania nacechowane stylistycznie • wskazać błędy stylistyczne w podanych tekstach	• rozpoznać styl podanej wypowiedzi • przekształcić sformułowania nacechowane stylistycznie w neutralne stylistycznie • skorygować błędy stylistyczne w podanych tekstach	• stworzyć tekst w wybranym stylu	
18. Ortografia – przypomnienie wiadomości	• przedstawić zasady ortograficzne	• uzupełnić podane teksty poprawnymi formami	• skorygować teksty pod kątem ortograficznym	• stworzyć teksty poprawne pod względem ortograficznym	
19. i 20. Podsumowanie Sprawdź, co potrafisz	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się terminami: <i>synonimy, antonimy, homonimy, wyrazy wieloznaczne, zapożyczenia,</i>	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

	<i>neologizmy, styl naukowy, styl urzędowy, styl publicystyczny, styl artystyczny, styl potoczny, wywiad, rozprawka</i>			• uogólniać, podsumowywać i porównywać	
21. Ojczyzna	• opisać to, co zostało przedstawione na obrazie	• omówić kompozycję dzieła	• wskazać topos, do którego odwołał się artysta • omówić funkcje kolorystyki	• zinterpretować znaczenie symboli • wyjaśnić wymowę obrazu	• wskazać inne teksty kultury przedstawiające ojczyznę jako matkę
22. i 23. Fantastyka a historia	• omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaj narracji	• wypowiedzieć się na temat bohaterów fragmentów tekstu • wskazać środki językowe użyte do opisu walki i określić ich funkcję	• wyjaśnić funkcję użycia obrazowania fantastycznego w kreacji pana Betona	• omówić funkcję opisywania świata z perspektywy dziecka • sformułować uniwersalne wnioski	• omówić kontekst historyczny tekstu
24. i 25. Walczyć za ojczyznę – Reduta Ordona Adama Mickiewicza (lektura obowiązkowa)	• omówić treść utworów	• wskazać przykłady animizacji • wskazać w utworze wyrazy dźwiękonaśladowcze • wskazać inne środki stylistyczne użyte w utworze • porównać sposób przedstawienia agresorów	• omówić sposób przedstawienia wydarzeń w utworze • omówić sposób przedstawienia cara • określić funkcję animizacji • określić funkcję nagromadzenia wyrazów dźwiękonaśladowczych w	• sformułować przesłanie <i>Reduty Ordona</i> • omówić obraz współczesnego świata przedstawiony w piosence Lao Che	• przedstawić sylwetkę Juliana Konstantego Ordona na podstawie dowolnych źródeł • wypowiedzieć się na temat sposobu kreacji romantycznych legend bohaterów

		i obrońców	utworze • odnieść postać Kapitana Polski do antycznych herosów i współczesnych superbohaterów		
26. Geneza Pana Tadeusza Adama Mickiewicza w świetle Epilogu (lektura obowiązkowa – książki wskazane w pp)	• omówić treść <i>Epilogu</i> • zidentyfikować adresata inwokacji jako „małą ojczyznę”	• omówić sposób przedstawienia Paryża z perspektywy emigranta • omówić sposób przedstawienia <i>kraju lat dziecinnych</i>	• przedstawić kontrasty pomiędzy przedstawieniem Paryża i <i>kraju lat dziecinnych</i> (przestrzenie: natura – miasto, swojskość – obcość, wspólnota – konflikt) • omówić funkcję kolorystyki dominującej w inwokacji	• omówić sposób przedstawienia przestrzeni w inwokacji	• omówić kontekst historyczny utworu • podjąć dyskusję na temat przyczyn i konsekwencji emigracji
27. Dworek szlachecki w Panu Tadeuszu Adama Mickiewicza (lektura obowiązkowa – książki wskazane w pp)	• opisać Soplicowo • wymienić głównych bohaterów epopei	• przedstawić tytułowego bohatera utworu	• omówić relacje pomiędzy mieszkańcami Soplicowa	• omówić harmonię pomiędzy człowiekiem a naturą w odniesieniu do przedstawienia Soplicowa	• odnaleźć konteksty i nawiązania
28.	• omówić obyczaje szlacheckie zaprezentowane	• wskazać wady różnych	• omówić funkcję tradycji w	• dokonać analizy sposobu przedstawienia	• odnaleźć komizm i ironię w sposobie

Obraz szlachty w <i>Panu Tadeuszu</i> Adama Mickiewicza (lektura obowiązkowa – książki wskazane w pp)	w eposie	przedstawiciele szlachty	utworze	szlachty (pozytywny i negatywny wizerunek)	przedstawienia wybranych bohaterów
29. Jacek Soplica – bohater dynamiczny (lektura obowiązkowa – książki wskazane w pp)	• omówić biografię Jacka Soplicy	• scharakteryzować Jacka Soplicę przed jego przemianą i po niej	• przedstawić momenty kluczowe dla biografii Jacka Soplicy z punktu widzenia tego bohatera oraz Gerwazego • omówić funkcję miana przybranego przez bohatera	• porównać stosunek do świata i siebie samego Jacka Soplicy oraz księdza Robaka (dostrzec kontrast)	• przedstawić różnych bohaterów literackich, którzy przeszli przemianę wewnętrzną
30. Historia w <i>Panu Tadeuszu</i> Adama Mickiewicza (lektura obowiązkowa – książki wskazane w pp)	• wskazać odwołania do historii na początku utworu (przyjazd Tadeusza do Soplicowa) i na jego końcu (koncert Jankiela) • wymienić wydarzenia historyczne przywołane podczas oglądania przez Tadeusza obrazów	• omówić funkcję przywołanych wydarzeń historycznych	• omówić funkcję <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> przywołanego na początku i na końcu dzieła	• wskazać inne wydarzenia historyczne przywołane w dziele i omówić ich funkcję	• wskazać i omówić teksty kultury nawiązujące do wydarzeń z historii Polski

	wymienić wydarzenia historyczne przywołane w koncercie Jankiela				
31. <i>Pan Tadeusz</i> – kształt artystyczny utworu (lektura obowiązkowa – książki wskazane w pp)	wymienić cechy epopei	odnieść cechy epopei do <i>Pana Tadeusza</i>	- omówić funkcję przymiotnika <i>ostatni</i>, który często pojawia się w utworze - omówić sposób prezentacji przyrody w dziele	dokonać analizy wybranego opisu przyrody w utworze	podjąć dyskusję na temat aktualności <i>Pana Tadeusza</i>
32. Wiesz, umiesz, zdasz	przeczytać ze zrozumieniem fragmenty utworu	wskazać istotne informacje we fragmentach dzieła	dokonać analizy kształtu artystycznego fragmentów tekstu	stworzyć własny tekst na podstawie fragmentów epopei	
33. i 34. Co już wiemy o twórczości Adama Mickiewicza?	wymienić tytuły omawianych utworów Adama Mickiewicza	określić przynależność gatunkową utworów	- przywołać problematykę omawianych utworów - przedstawić motywy pojawiające się w omawianych utworach	odnieść się do kształtu artystycznego omawianych utworów	podjąć dyskusję na temat roli Adama Mickiewicza w literaturze polskiej
35. i 36. Podróż w czasy pozytywizmu	- określić ramy czasowe epoki - wymienić elementy programu pozytywistycznego	- wyjaśnić etymologię nazwy epoki - przedstawić najważniejsze zagadnienia programu pozytywistycznego	wskazać elementy realizmu na wybranych obrazach	dokonać analizy obrazu realistycznego	wskazać powiązania pomiędzy realizmem pozytywistycznym a dokumentalizmem czasów obecnych

37.–40. Henryk Sienkiewicz, <i>Latarnik</i> (lektura obowiązkowa)	• omówić treść utworu • określić rodzaj narracji	• omówić świat przedstawiony noweli • wskazać cechy gatunkowe noweli • scharakteryzować głównego bohatera utworu • omówić przemianę bohatera utworu	• omówić przyczyny tułaczki Skawińskiego (także te niewyrażone bezpośrednio) • omówić sposób, w jaki bohater reaguje na pierwsze wersy <i>Pana Tadeusza</i> • omówić funkcję przyrody w noweli	• wypowiedzieć się na temat sposobu postrzegania ojczyzny przez Skawińskiego • zinterpretować symbolikę latarni morskiej • sformułować przesłanie utworu	• wypowiedzieć się na temat problemów, z jakimi borykają się emigranci i uchodźcy • omówić kontekst historyczny noweli
41. Wiesz, umiesz, zdasz	• przeczytać ze zrozumieniem fragmenty utworu	• wskazać istotne informacje we fragmentach dzieła	• wyjaśnić znaczenia tułactwa bohatera w odniesieniu do fragmentów i całości utworu	• napisać opowiadanie o późniejszych losach bohatera • uzasadnić porównanie Skawińskiego do Syzyfa	
42. Muzyka	• wymienić elementy języka muzyki • wymienić rodzaje muzyki rozrywkowej	• ocenić utwór muzyczny na podstawie podanych kryteriów	• wykorzystać elementy języka muzyki podczas analizy wybranego utworu	• omówić rolę muzyki w wybranym filmie	• stworzyć prezentację na temat ulubionego muzyka lub rodzaju muzyki • stworzyć prezentację na temat muzyki etnicznej charakterystycznej dla regionu, w którym mieszka

43. i 44. Jak napisać artykuł?	• zdefiniować artykuł • wymienić cechy artykułu	• przedstawić kompozycję artykułu	• samodzielnie zebrać informacje do artykułu • dokonać analizy formy i treści podanego artykułu	• napisać artykuł problemowy	
45. i 46. Norma językowa i błąd językowy	• wskazać różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową • przedstawić podział błędów językowych	• wskazać teksty realizujące normę wzorcową i normę użytkową • poprawnie odmienić podane wyrazy • wskazać w podanych wyrazach sylaby akcentowane	• skorygować błędy w podanych tekstach • odnaleźć w podanych tekstach błędy stylistyczne i je skorygować • skorygować błędy interpunkcyjne	• poprawnie sformułować związki frazeologiczne • poprawnie odczytać podane wyrazy	
47. i 48. Nazwy osobowe i miejscowe	• rozpoznać w tekście nazwy osobowe i miejscowe	• określić kategorie nazw osobowych	• używać poprawnych form nazwisk • zapisać nazwy miejscowe w odpowiednich formach	• stworzyć nazwy narodowości i mieszkańców od nazw miejscowych	
49. i 50. Podsumowanie Sprawdź, czy potrafisz	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>artykuł, norma językowa, norma wzorcową, norma użytkową, błąd językowy,</i>	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

	<i>nazwy osobowe</i>			• uogólniać, podsumowywać i porównywać	
51. Wzorce	• opisać to, co zostało przedstawione na obrazie	• omówić kompozycję dzieła • omówić relacje pomiędzy postaciami przedstawionymi na obrazie	• określić nastrój obrazu i wskazać środki, które go kształtują	• omówić funkcję światłocienia • zinterpretować obraz	• przygotować prezentację na temat swojego wzorca
52. Dlaczego potrzebujemy autorytetów?	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>wywiad</i> • omówić treść fragmentów tekstu	• wymienić zasady, którymi warto kierować się podczas poszukiwania autorytetu • wskazać różnice pomiędzy autorytetem a guru	• omówić rolę autorytetów we współczesnym świecie • dokonać analizy sposobu zadawania pytań przez dziennikarkę	• podjąć dyskusję na temat współczesnych autorytetów • podjąć dyskusję na temat uznawania celebrytów za autorytety	• przedstawić swój autorytet i uzasadnić ten wybór
53. Podróż w czasie z Sienkiewiczem – <i>Quo vadis</i> (lektura obowiązkowa poznawana we fragmentach)	• omówić treść lektury • wymienić bohaterów pierwszo- i drugoplanowych	• określić czas i miejsce akcji • wymienić wątki główne i poboczne	• odnieść definicję powieści historycznej do utworu	• wskazać w powieści elementy rzeczywistości starożytnego Rzymu	• wymienić nurty starożytnej filozofii i omówić te, do których nawiązano w powieści
54.	• omówić treść powieści	• przedstawić obraz	• określić hierarchię wartości	• omówić symbolikę	• podjąć dyskusję na

Świat na styku dwóch kultur – pogańskiej i chrześcijańskiej – <i>Quo vadis</i> Henryka Sienkiewicza (lektura obowiązkowa poznawana we fragmentach)		kultury starożytnego Rzymu zaprezentowany w powieści • omówić życie pierwszych chrześcijan w Rzymie • dokonać charakterystyki porównawczej Nerona i św. Piotra	pogan i chrześcijan • omówić przyczyny, konsekwencje i znaczenie pożaru Rzymu	cierpienia pierwszych chrześcijan • podać przykłady symboli pojawiających się w powieści i zinterpretować ich znaczenie • wypowiedzieć się na temat uniwersalnej wymowy powieści	temat aktualności przesłania powieści
55. Wśród najważniejszych bohaterów powieści <i>Quo vadis</i> Henryka Sienkiewicza (lektura obowiązkowa poznawana we fragmentach)	• omówić treść powieści	• scharakteryzować wybranych bohaterów drugoplanowych	• przedstawić Marka Winicjusza jako bohatera dynamicznego • wypowiedzieć się na temat znaczenia Petroniusza w powieści	• porównać kreacje bohaterów powieści	• podjąć dyskusję na temat funkcjonalności filozofii wyznawanej przez Petroniusza
56. Miłość (nie)jedno ma imię – <i>Quo vadis</i> Henryka Sienkiewicza	• przedstawić historię miłości Marka Winicjusza i Ligii	• porównać sposoby postrzegania miłości między mężczyzną a kobietą przez Rzymian i chrześcijan	• omówić dojrzewanie Marka Winicjusza do miłości • omówić zaprezentowaną w powieści chrześcijańską miłość bliźniego	• omówić różne postawy wobec winowajców na przykładach bohaterów powieści	• przedstawić sposoby zaprezentowania wątków miłosnych w innych tekstach kultury

(lektura obowiązkowa poznawana we fragmentach)					
57. Wiesz, umiesz, zdasz	• przeczytać ze zrozumieniem fragmenty utworu	• wskazać istotne informacje we fragmentach tekstu	• dokonać analizy kształtu artystycznego fragmentów utworu	• stworzyć własny tekst na podstawie fragmentów powieści	
58. Co już wiemy o twórczości Henryka Sienkiewicza?	• wymienić tytuły omawianych dzieł Henryka Sienkiewicza	• określić przynależność gatunkową poznanych utworów	• dokonać analizy problematyki omawianych utworów • przedstawić motywy pojawiające się w omawianych utworach	• odnieść się do kształtu artystycznego omawianych utworów	• podjąć dyskusję na temat roli Henryka Sienkiewicza w literaturze polskiej
59. Być blisko w najtrudniejszych chwilach – <i>Oskar i pani Róża</i> Érica-Emmanuela Schmitta	• omówić treść fragmentów tekstu • określić narrację fragmentów utworu	• scharakteryzować bohaterów fragmentów powieści • określić temat przewodni fragmentów utworu • wypowiedzieć się na temat prawdziwości opowieści snutych przez panią Różę	• postawić hipotezy dotyczące celu, w jakim pani Róża opowiada Oskarowi historie • omówić relacje łączące Oskara z panią Różą	• wypowiedzieć się na temat języka bohaterów	• odnaleźć konteksty i nawiązania
60.	• wymienić wartości życiowe, na które zwraca uwagę Leszek Kołakowski	• omówić różne sposoby rozumienia przez rozmówców pojęcia	• wymienić cechy prawdziwego przyjaciela na	• wyjaśnić przyczynę częstego posługiwania się przez Leszka	• podjąć dyskusję na temat wypowiedzi

Mądrość, dobre życie, przyjaźń		<i>mędrzec</i>	podstawie wywiadu	Kołąkowskiego sformułowaniami wyrażającymi niepewność	Leszka Kołąkowskiego • odnaleźć w tekstach kultury różne przedstawienia przyjaźni i je omówić
61. Ludzie wobec ludzi – List do ludożerców Tadeusza Różewicza (lektura obowiązkowa)	• omówić treść wiersza • określić rodzaj liryki	• wyjaśnić, w imieniu jakiej zbiorowości wypowiada się podmiot liryczny • scharakteryzować tytułowych <i>ludożerców</i>	• zinterpretować zabieg stylistyczny zastosowany na początku wiersza • omówić funkcję użycia wyrazu <i>ludożerca</i> w utworze	• zinterpretować zakończenie wiersza • odnieść wymowę wiersza do codziennej rzeczywistości	• podjąć dyskusję na temat <i>ludożerców</i> w codziennej rzeczywistości • podjąć dyskusję na temat: „Czy każdy ma w sobie <i>ludożercę</i>?”
62. Wobec niechcianych dobrych rad	• omówić problematykę tekstu	• wskazać w tekście elementy języka potocznego i określić ich funkcję	• omówić funkcje kompozycyjne poszczególnych fragmentów tekstu	• wskazać główną myśl tekstu • odnieść pojęcie <i>stereotyp</i> do historii opisaną przez autorkę	
63. i 64. Jak napisać list otwarty?	• wymienić cechy listu otwartego	• przedstawić kompozycję listu otwartego	• skorygować podany list otwarty i wzmocnić jego perswazyjność odpowiednimi środkami retorycznymi • dokonać analizy przykładów listów otwartych	• zredagować list otwarty	

65. Film	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>kadr, plan filmowy, scena, montaż</i>	• podać przykłady filmów, reprezentujących poszczególne gatunki	• wskazać w wybranych filmach cechy pozwalające zaklasyfikować je do poszczególnych gatunków	• dokonać analizy języka filmu na wybranym przykładzie • ocenić wybrane dzieło filmowe na podstawie podanych kryteriów	
66. i 67. Odmienne i nieodmienne części mowy – przypomnienie wiadomości	• wymienić odmienne i nieodmienne części mowy	• scharakteryzować odmienne i nieodmienne części mowy • rozpoznać nieodmienne części mowy	• odnaleźć w tekście nieosobowe formy czasowników i je określić • dokonać poprawnej deklinacji rzeczowników • poprawnie odmienić i stopniować przymiotniki	• właściwie określić formy osobowe czasowników • poprawnie określić i stosować formy zaimków	
68. Części zdania – przypomnienie wiadomości	• wskazać w zdaniu podmiot i orzeczenie	• wskazać w zdaniu przydawki i określić, jakimi częściami mowy zostały one wyrażone • wskazać w zdaniu dopełnienie i okolicznik	• wskazać w zdaniu orzeczenie imienne	• rozpoznać i zastosować zdania bezpodmiotowe	
69. Typy wypowiedzi – przypomnienie wiadomości	• podzielić wypowiedzenia na zdania i równoważniki zdań • rozpoznać w tekście równoważniki zdań	• rozpoznać zdania współrzędnie i podrzędnie złożone	• przekształcić zdania pojedyncze w złożone	• przekształcić zdania w imiesłowne równoważniki zdań	
70. i 71.	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski	• poprawnie interpretować	• wykorzystywać bogate

Podsumowanie Sprawdź, czy potrafisz	• posługiwać się pojęciami: <i>powieść historyczna, bohater dynamiczny, symbol, felieton, film, odmienne i nieodmienne części mowy, części zdania, rodzaje wypowiedzeń, list otwarty</i>		• przedstawiać własne stanowisko	wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
72. Życiowe wybory	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>mural, motyw biblijny, street art</i> • opisać mural	• wskazać motyw biblijny, do którego odnosi się dzieło	• zinterpretować symbolikę barw użytych przez artystkę • wyjaśnić tytuł muralu	• zinterpretować wymowę dzieła	• omówić wybrany przykład <i>street artu</i>
73. Bez wyboru – Igrzyska śmierci Suzanne Collins	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>antyutopia</i> • omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaj narracji	• omówić świat przedstawiony w utworze • omówić sytuację, w której znalazła się bohaterka • omówić sposób sprawowania władzy w Panem	• wyjaśnić, na czym polega dylemat Katniss • wskazać cechy antyutopii w świecie opisywanym przez autorkę	• wyjaśnić, jaką funkcję pełnią Głodowe Igrzyska w świecie Panem	• stworzyć prezentację na temat różnych form antyutopii w tekstach kultury
74. Z wizytą w Klerykowie – Syzyfowe prace Stefana Żeromskiego	• omówić treść powieści • określić czas i miejsce akcji powieści • omówić narrację powieści	• opisać mieszkańców Klerykowa	• omówić sposób kreacji bohaterów drugoplanowych	• odnaleźć powiązania pomiędzy biografią pisarza a historią głównego bohatera	

(lektura obowiązkowa omawiana we fragmentach)					
75. Szkoła pod zaborami – <i>Szyfowe prace</i> Stefana Żeromskiego (lektura obowiązkowa omawiana we fragmentach)	• omówić treść powieści • wymienić metody rusyfikacji przedstawione w powieści	• przedstawić sposób funkcjonowania szkoły w powieści • wymienić metody działania nauczycieli sprzyjające rusyfikacji	• wypowiedzieć się na temat kontekstu historycznego utworu • omówić różne formy walki z rusyfikacją	• odnieść treść powieści do mitu o Syzyfie	• podjąć dyskusję na temat różnych sposobów uniformizowania młodzieży w szkole
76. Lekcja patriotyzmu – <i>Szyfowe prace</i> Stefana Żeromskiego (lektura obowiązkowa omawiana we fragmentach)	• omówić treść fragmentu tzw. lekcji języka polskiego (rozdz. XV)	• scharakteryzować Bernarda Zygiera • omówić reakcje bohaterów na recytację Bernarda Zygiera	• przedstawić Bernarda Zygiera jako buntownika • omówić konsekwencje opisanej lekcji	• zinterpretować tytuł powieści	• wypowiedzieć się na temat potrzeby nauki języka ojczystego
77. Dojrzewanie, przyjaźń, nauka –	• przedstawić najważniejsze informacje o Marcinie Borowiczu, Andrzeju Radku i Bernardzie Zygierze	• wskazać najważniejsze osoby i czynniki, które wpłynęły na bohaterów	• wypowiedzieć się na temat wpływu pochodzenia, miejsca zamieszkania, statusu majątkowego i sytuacji	• dokonać analizy procesu dojrzewania bohaterów	• podjąć dyskusję na temat potrzeby zachowania tożsamości narodowej w czasach

Marcin Borowicz, Andrzej Radek, Bernard Zygier (lektura obowiązkowa omawiana we fragmentach)			rodzinnej na rozwój bohaterów • wymienić tytuły książek ważnych dla bohaterów i omówić znaczenie tych pozycji		zaborów i obecnie
78. Wiesz, umiesz, zdasz	• przeczytać ze zrozumieniem fragmenty utworu	• wskazać istotne informacje we fragmentach tekstu	• dokonać analizy kształtu artystycznego fragmentów powieści	• stworzyć własny tekst na podstawie fragmentów utworu	
79. i 80. Podróż w czasy dwudziestolecia międzywojennego	• określić ramy czasowe epoki • wskazać najważniejsze tendencje w epoce	• wymienić najważniejsze tendencje w sztuce dwudziestolecia międzywojennego	• omówić kontekst historyczny epoki • odnieść termin <i>awangarda</i> do środków wyrazu i tematów wykorzystywanych w dwudziestoleciu międzywojennym	• omówić wybrane dzieło sztuki dwudziestolecia międzywojennego	• wskazać nawiązania do dwudziestolecia międzywojennego w sztuce współczesnej
81. Wybór postawy życiowej – Szewczyk Bolesława Leśmiana (lektura obowiązkowa)	• omówić treść wiersza • wymienić cechy Boga i szewczyka	• omówić sytuację liryczną w utworze • wskazać środki stylistyczne użyte w wierszu i określić ich funkcję • omówić kompozycję wiersza	• omówić stosunek szewczyka do otrzymanego daru • zinterpretować postawę szewczyka	• sformułować przesłanie wiersza	• stworzyć tekst z wykorzystaniem neologizmów

82., 83. i 84. Kogut na drodze do sławy – Artysta Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>alegoria</i> • omówić treść tekstu • określić rodzaj narracji	• wypowiedzieć się na temat narratora tekstu • wyjaśnić postawę Koguta • skomentować zachowanie Lisa	• omówić alegoryczne znaczenie postaci • wskazać w tekście elementy komizmu	• odnieść postawę Koguta do wyobrażeń na temat artysty • sformułować morał	• podjąć dyskusję na temat sposobu postrzegania artystów • porównać utwór Sławomira Mrożka z wybraną bajką zwierzęcą
85. Jak napisać podanie?	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>podanie</i> • wymienić elementy, które powinny znaleźć się w podaniu	• zgromadzić argumenty przydatne do uzasadnienia prośby	• skorygować błędnie napisane podanie • napisać podanie	• zredagować za pomocą komputera podanie o przyjęcie do szkoły ponadpodstawowej	
86. i 87. Grafika	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>grafika, rysunek, perspektywa, grafika artystyczna, ilustracja, plakat, animacja, logo, identyfikacja wizualna firmy</i>	• omówić elementy języka grafiki na wybranym przykładzie • wymienić i opisać najważniejsze techniki graficzne	• omówić środki wyrazu zastosowane przez autora wybranej grafiki • omówić tradycyjne techniki graficzne	• ocenić dzieło sztuki na podstawie podanych kryteriów	• przygotować prezentację na temat wybranego artysty grafika • stworzyć pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
88. Mowa zależna i niezależna – przypomnienie wiadomości	• wyjaśnić różnice pomiędzy mową niezależną i zależną	• wskazać w podanym tekście przykłady mowy zależnej i niezależnej • zastosować poprawną interpunkcję przy zapisie dialogu	• zapisać dowolny dialog w mowie zależnej	• zredagować tekst z wypowiedziami w mowie zależnej • przekształcić mowę zależną na niezależną i odwrotnie	

89. Wypowiedzenia wielokrotnie złożone	• podzielić wypowiedzenie wielokrotnie złożone na wypowiedzenia składowe	• wskazać w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym orzeczenia i równoważniki zdań	• rozpoznać w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym relacje współrzędne i podrzędne	• przedstawić wypowiedzenie wielokrotnie złożone na wykresie	
90. i 91. Podsumowanie Sprawdź, czy potrafisz	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>grafika, liryka, alegoria, reportaż, neologizm artystyczny, sztuka dwudziestolecia międzywojennego, mowa zależna i niezależna, zdania wielokrotnie złożone, podanie</i>	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
92. Wojna	• opisać rysunek	• omówić sposób ukazania postaci na rysunku	• dokonać analizy stosunków międzyludzkich ukazanych na rysunku • odnieść treść rysunku do zwyczaju upamiętniania ważnych osób i wydarzeń poprzez pomniki	• przedstawić postawę wobec działań wojennych, która wynika z rysunku	• omówić tematykę i środki wyrazu innych dzieł Pawła Kuczyńskiego
93. Czasy nietolerancji – Złodziejka ksiąg Markusa Zusaka	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>fasyzm, rasizm</i> • omówić treść fragmentów tekstu	• omówić znaczenie czasu i miejsca akcji dla wymowy fragmentów utworu • omówić funkcję postaci	• wyjaśnić przyczynę reakcji ojca na zachowanie Rudy'ego • omówić dialog pomiędzy ojcem i synem	• zinterpretować znaczenie dziecięcej naiwności Rudy'ego dla wymowy fragmentów tekstu	• zaprezentować sylwetkę Jesego Owensa • przedstawić kontekst historyczny fragmentów

	• określić rodzaj narracji	Jessego Owensa we fragmentach tekstu • scharakteryzować Rudy'ego			tekstu na podstawie dowolnych źródeł
94. i 95. Czasy wojny i okupacji	• określić ramy czasowe epoki	• wymienić najważniejsze zjawiska kulturowe związane z okresem wojny i okupacji	• omówić dzieła sztuki z okresu wojny i okupacji	• dokonać analizy środków wyrazu wykorzystanych przez twórców omawianych dzieł	• podjąć dyskusję na temat różnych sposobów przedstawiania tragedii II wojny światowej
96. Wojenna pożoga i marzenia – liryka Krzysztofa Kamila Baczyńskiego (lektura obowiązkowa)	• omówić treść wiersza • wskazać środki językowe oddziałujące na zmysły	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego utworu • omówić sytuację liryczną w wierszu	• określić funkcję oddziaływania na zmysły w wierszu • omówić kontekst biograficzny utworu	• omówić funkcję kontrastu pomiędzy początkowymi strofami a zakończeniem wiersza	• podjąć dyskusję na temat wpływu wojny na odczucia człowieka z wykorzystaniem innych znanych sobie tekstów kultury
97. Kamienie na szaniec Aleksandra Kamińskiego – pomiędzy gawędą harcerską a literaturą faktu	• omówić treść utworu • określić rodzaj narracji	• określić ramy czasowe utworu • wskazać w utworze elementy gawędy harcerskiej	• określić tematykę tekstu • wypowiedzieć się na temat stosunku narratora do opisywanego świata	• zinterpretować sens tytułu	• omówić kontekst historyczny utworu

(lektura obowiązkowa)					
98. W służbie małego sabotażu i dywersji – Kamienie na szaniec Aleksandra Kamińskiego (lektura obowiązkowa)	• omówić treść utworu • zrelacjonować przebieg akcji pod Arsenalem	• wyjaśnić różnice pomiędzy sabotażem a dywersją • omówić akcje sabotażowe i dywersyjne bohaterów utworu	• wypowiedzieć się na temat skutków działań sabotażowych i dywersyjnych	• omówić przyczyny i skutki akcji pod Arsenalem	• porównać sposób przedstawienia akcji pod Arsenalem w książce Aleksandra Kamińskiego i filmie Roberta Glińskiego
99. i 100. Alek, Rudy i Zośka jako przedstawiciele pokolenia wojennego (lektura obowiązkowa)	• omówić losy bohaterów utworu	• przedstawić i scharakteryzować bohaterów utworu • zdefiniować pojęcie <i>patriotyzm</i> w kontekstach historycznym i współczesnym	• przedstawić hierarchię wartości bohaterów książki przed wybuchem wojny oraz w czasie okupacji • zaprezentować bohaterów utworu jako przedstawicieli pokolenia wojennego	• omówić dylematy moralne bohaterów tekstu • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia <i>czasu pogardy</i> w utworze	• wypowiedzieć się na temat fenomenu Polskiego Państwa Podziemnego
101. Wiesz, umiesz, zdasz	• przeczytać ze zrozumieniem fragmenty utworu	• wskazać istotne informacje we fragmentach tekstu	• dokonać analizy kształtu artystycznego fragmentów utworu	• stworzyć własny tekst na podstawie fragmentów utworu	
102. Czas pogardy w wierszu Irit Amiel *** [Pierwszy wchodzi]	• omówić treść wiersza • wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>Holocaust</i>	• omówić sytuację liryczną w utworze • wyjaśnić znaczenie każdego z	• wskazać w wierszu nawiązania do twórczości Janusza Korczaka i określić ich funkcję	• zinterpretować funkcję zabiegu uosobienia wartości	• przedstawić kontekst historyczny utworu • wypowiedzieć się na temat

<i>do Komory Król Maciuś Pierwszy...</i>]	wymienić upersonifikowane pojęcia użyte w utworze	upersonifikowanych pojęć użytych w utworze omówić funkcję powtarzania ostatnich sylab	- zinterpretować zabieg nazwania Janusza Korczaka <i>ostatnim Mohikaninem</i> - przedstawić i zinterpretować sposób zachowania uosobionych wartości	omówić wymowę wiersza	budapeszteńskiego pomnika upamiętniającego ofiary Holocaustu
103. Jak żyć po wojnie? – Pierwsza przechadzka Leopolda Staffa	- omówić treść wiersza - wskazać adresata lirycznego wiersza	- wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu - opisać sytuację liryczną w tekście - wskazać w wierszu elementy rzeczywistości powojennej	- omówić relacje pomiędzy podmiotem lirycznym a adresatem lirycznym utworu - omówić sposób przedstawienia w wierszu rzeczywistości powojennej	- zinterpretować funkcję powtórzenia - wyjaśnić, w jaki sposób zastosowanie form czasu przeszłego wpływa na atmosferę wiersza	odnaleźć konteksty i nawiązania
104. i 105. Jak przygotować CV?	- wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>CV (curriculum vitae)</i> - wymienić elementy CV	zgromadzić informacje, które powinny znaleźć się w CV	- uporządkować informacje przydatne do napisania CV - skorygować błędy w CV	zredagować oficjalne CV	
106. i 107. Jak napisać list motywacyjny?	- wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>list motywacyjny</i> - wymienić elementy listu motywacyjnego	zgromadzić informacje przydatne do napisania listu motywacyjnego, który będzie odpowiedzią na podane ogłoszenie	uporządkować informacje potrzebne do napisania listu motywacyjnego	- ocenić rzetelność i wiarygodność podanych listów motywacyjnych - zredagować list motywacyjny	

108. Fonetyka – przypomnienie wiadomości	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>głoska, litera, ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie</i> • przedstawić podział głosek • wymienić zasady poprawnego akcentowania w języku polskim	• rozpoznać rodzaje głosek • poprawnie podzielić wyrazy na sylaby • wskazać upodobnienia wewnątrzwyrazowe	• skorygować błędy w podziale wyrazów na sylaby • poprawnie akcentować wyrazy stanowiące wyjątki od reguły	• określić kierunek upodobnienia • skorygować błędy w akcentowaniu	
109. i 110. Słowotwórstwo – przypomnienie wiadomości	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność</i> • wymienić kategorie słowotwórcze	• wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych • przyporządkować wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej • wskazać wyrazy należące do jednej rodziny	• wskazać w podanych parach wyrazy podstawowe i pochodne • wskazać formant w wyrazie pochodnym • wskazać w rodzinie wyrazów rdzeń i oboczności	• dokonać analizy słowotwórczej podanych wyrazów • stworzyć wyrazy należące do wskazanych kategorii słowotwórczych • sporządzić wykres rodziny wyrazów	
111. i 112. Podsumowanie Sprawdź, czy potrafisz	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>wojna i okupacja, sztuka o wojnie, fonetyka, słowotwórstwo, CV, list motywacyjny</i>	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

				porównywać	
113. Dostrzec piękno	• opisać obraz	• omówić kompozycję dzieła	• omówić sposób ukazania postaci na pierwszym planie • omówić sposób oddania na obrazie gwaru ulicy • omówić funkcję kolorystyki dzieła	• zinterpretować tytuł obrazu	• zaprezentować różne sposoby przedstawiania miasta w tekstach kultury
114. Zatrzymać piękno	• omówić treść fragmentów tekstu • określić, co szkodziło pięknej twarzy Nino • wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>powiastka filozoficzna</i>	• wyjaśnić, dlaczego Nino schował twarz do kuferka • wyjaśnić znaczenie frazeologizmów: <i>stracić twarz, zachować twarz i twarzą w twarz</i>	• omówić pytania zadane przez uczonego Kru • wskazać w tekście cechy powiastki filozoficznej	• wyjaśnić symboliczne znaczenie chowania twarzy • omówić przenośne znaczenie tekstu	• zinterpretować tekst w kontekście mitu o Narcyzie • podjąć dyskusję na temat pogoni za pięknem cielesnym
115. Przystanek współczesność	• wymienić imiona i nazwiska polskich noblistów literackich	• przybliżyć sylwetkę jednego z polskich noblistów literackich	• zrekonstruować treść fragmentów wybranej mowy noblowskiej	• wypowiedzieć się na temat fragmentów mów noblowskich	• wypowiedzieć się na temat wybranego utworu dowolnego noblisty literackiego
116. Odnaleźć piękno życia	• omówić treść fragmentów tekstu	• scharakteryzować bohatera utworu • omówić znaczenia dosłowne i przenośne fragmentów tekstu • odnieść utwór do	• zinterpretować porównanie życia do kartki • zinterpretować diagnozę lekarki	• wyjaśnić symbolikę duszy, którą zgubił bohater tekstu • sformułować przesłanie płynące z utworu	• zinterpretować ilustracje Joanny Concejo w kontekście utworu

		definicji przypowieści			
117. Potrzeba kochania	• omówić treść wiersza • określić rodzaj liryki	• wypowiedzieć się na temat bohatera lirycznego utworu • określić, w czym imieniu mówi podmiot liryczny wiersza	• wyjaśnić, na czym polega sprzeczność w relacji człowieka z kotem	• zinterpretować puentę utworu w kontekście jego całości • sformułować przesłanie wiersza	• wypowiedzieć się na temat funkcji piękna na plakacie schroniska
118. Uważne spojrzenie	• nazwać postawy zaprezentowane w wierszu	• omówić dwie postawy zaprezentowane w wierszu	• sformułować temat wiersza	• odnieść przesłanie wiersza do znanych sobie osób, zjawisk i bohaterów tekstów kultury • wyjaśnić, z czego mogą wynikać różne sposoby postrzegania świata	• podjąć dyskusję na temat potrzeby ciekawości świata
119. Podsumowanie	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
120. i 121.	• wymienić motywy i tematy podejmowane w lekturach	• wykorzystywać znajomość lektur	• wykorzystywać znajomość lektur obowiązkowych	• problematyzować treść	• wykorzystywać treść lektur obowiązkowych

Spotkanie z lekturami	obowiązkowych	obowiązkowych podczas prezentowania różnych typów bohaterów	podczas omawiania podanych problemów	lektur obowiązkowych	podczas prac kreatywnych
------------------------------	---------------	---	--------------------------------------	----------------------	--------------------------